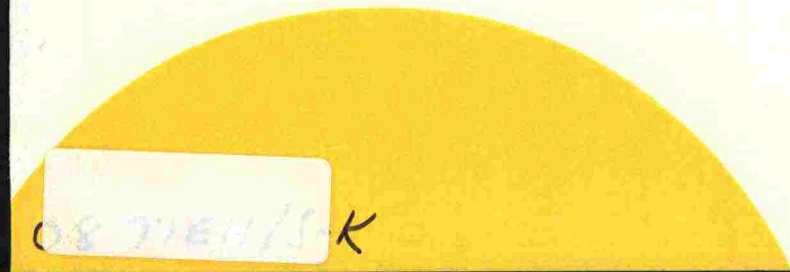

20030147

Pielaveden liikenneturvallisuuksuunnitelma

08 TIEH/S-K

Pielaveden liikenneturvallisuussuunnitelma

TIEHALLINTO

Kirjasto

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri

Kuopio 2003

Kansikuva S-Air Oy

ISBN 951-726-975-7
TIEH 1000057

Savon Kopiokeskus Oy
Kuopio 2003

Julkaisua saatavana:
Tiehallinto, Savo-Karjalan tiepiiri
Telefaksi 0204 22 5199
Sähköposti: savo-karjalan.tiepiiri@tiehallinto.fi

Raportin kuvitus:
Ilmakuvat S-Air Oy
Piirroskuvat Liikenneturva
Valokuvat Jutta-Leea Kärki ja Olli Mäkelä

Kartat © Genimap, lupa L 4356

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri
Kirkkokatu 1
PL 1117
70101 KUOPIO
Puhelinvaihde 0204 2211

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman tavoitteena on liikenneympäristön turvallisuuden parantaminen sekä liikennekasvatuksen, -valistuksen ja -tiedotuksen tehostaminen. Suunnitelma käsittää koko Pielaveden kunnan alueen.

Pielaveden kunnan alueella on 1997 - 2001 sattunut yhteensä 100 poliisin tietoon tullutta onnettomuutta eli keskimäärin 20 onnettomuutta/vuosi. Onnettomuuksissa on kuollut 2 ja vammautunut 43 henkilöä. Onnettomuudet painottuvat kantatielle 77 ja kirkonkylän alueelle.

Kaikkiin kunnan talouksiin suunnatussa kyselyssä pahimpana ongelmana pidettiin kirkonkylän korttelirallia. Ongelmina nähtiin myös nuorten kuljettajien ajokäyttäytyminen, teiden heikko kunto, ylinopeudet, lumivallit ja kasvillisuus sekä kevyen liikenteen väylien puute. Kyselyssä tuli esiin kaikkiaan noin 110 yksittäistä ongelmakohdetta kirkonkylän alueella ja muualla kunnassa.

Pielaveden liikenneturvallisuustyön yleistavoitteena on valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden mukaisesti, ettei kenenkään tarvitse inhimillisen virheen vuoksi kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Yleistavoite on täsmennetty useaksi Pielavettä koskevaksi erityistavoitteeksi.

Liikenneympäristön turvallisuuden parantamiseksi on tehty esitykset noin 50 toimenpiteestä. Toimenpiteet koskevat tie- ja liikennejärjestelyjen parantamista, kevyen liikenteen väylien ja suojateiden rakentamista, liittymien parantamista, tievalaistuksen rakentamista, nopeusrajoitusten muutoksia, viitoituksen lisäämistä, STOP-merkkien vaikutuksen tehostamista tiemerkinä ja mm. linja-autoaseman ja lukion pihan liikennejärjestelyjä. Merkittävin hanke on Puistotien keskustaosuuden parantaminen, joka on tarkoitus toteuttaa vuosina 2003 - 2004.

Toteuttamisohjelman kokonaiskustannukset ovat 2,6 milj. €, josta kirkonkylän hankkeiden osuus on 2,1 milj. € (82 %) ja muun kunnan osuus 0,5 milj. € (18 %). Esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän 0,40 henkilövahinkoon johtavaa onnettomuutta vuodessa.

Pielavedelle on laadittu liikennekasvatus/valistus, -valvonta/seuranta ja -tiedotussuunnitelma (KVT-suunnitelma) vuosille 2003 - 2005. Suunnitelman tarkoitus on

- löytää menetelmiä, joiden avulla liikenneturvallisuus saadaan osaksi jokaisen kuntalaisen, viranomaisen ja luottamushenkilön arkea
- organisoida hallintokunnissa kasvatuksen, valistuksen ja tiedotuksen keinoin tehtävä liikenneturvallisuustyö tavoitteelliseksi ja kaikki ikäluokat ja tienkäyttäjärühmät kattavaksi sekä
- sitouttaa eri toimijat ja yhteistyötahot liikenneturvallisuusajatteluun.

KVT-suunnitelma koostuu alle kouluikäisten, kouluikäisten, nuorten, aikuisten, ikäihmisten ja alkutuotanto/maaseutuväestön osasuunnitelmista. Koko suunnitelmalle yhteisiä vuositeemoja ovat vuodelle 2003 turvalaitteet, vuodelle 2004 "ikäihminen liikenteessä" sekä vuodelle 2005 "lapsi liikenteessä".

Suunnitelmassa on esitetty eri toimenpiteiden toteuttamisvastuut. Liikenneympäristösuunnitelman osalta päävastuussa ovat tienpitäjät, lähinnä kunnan tekninen toimi ja tiepiiri. KVT-suunnitelman toteuttamisvastuut jakautuvat kunnan eri hallintokunnille ja muille osallistahoille.

ESIPUHE

Liikenneturvallisuuksuunnitelma on laadittu Pielaveden kunnan ja Savo-Karjalan tiepiirin yhteistyönä. Työ on kuulunut liikenne- ja viestintäministeriön kuntakannustin -hankekokonaisuuteen. Suunnitelma sisältää liikenneympäristön parantamissuunnitelman sekä kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelman.

Suunnitelmaa on laadittu kahdessa työryhmässä sekä kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelmaa (KVT-suunnitelma) lisäksi useissa pienryhmissä.

KVT-suunnitelmaa laatineeseen työryhmään ovat kuuluneet:

Arja Ahonen	Pielaveden terveyskeskus
Erkki Hassinen	Pielaveden autokoulu
Kyllikki Komulainen	Savo-Karjalan tiepiiri
Paavo Kosunen	Savo-Karjalan tiepiiri
Kari Kuokkanen	Autoliitto
Viljo Nurminen	Pielaveden kunta
Jouni Peltonen	LC Pielavesi/Lepikko
Jaana Pietikäinen	Pielaveden kunta
Matti Pietikäinen	MTK-Pielavesi
Mika Potasev	Pielaveden kunta
Pirjo Stranius	Pielaveden kunta
Tuula Taskinen	Liikenneturva
Keijo Vidgren	Ylä-Savon kihlakunnan poliisilaitos
Juhani Vuorela	Pielaveden kunta

Liikenneympäristön parantamissuunnitelmaa laatineeseen työryhmään ovat kuuluneet:

Jouni Tissari, puh.joht.	Pielaveden kunta
Erkki Hassinen	Pielaveden Autokoulu
Rauno Hyvärinen	Pielaveden kunta
Kyllikki Komulainen	Savo-Karjalan tiepiiri
Paavo Kosunen	Savo-Karjalan tiepiiri
Viljo Nurminen	Pielaveden kunta
Pirjo Stranius	Pielaveden kunta
Veli Toivainen	Pielaveden kunta

Konsultteina työssä ovat toimineet Tieliikelaitos ja Aidem Oy. Tieliikelaitoksesta suunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet Olli Mäkelä, Jutta-Leea Kärki ja Kalevi Lipponen sekä Aidem Oy:stä Reino Nyyssönen, joka on myös toiminut KVT-työryhmän vetäjänä.

Suunnitelmasta ja toimenpide-esityksistä on järjestetty avoin yleisöesittely 14.11.2002. Suunnitelma on esitelty ja käsitelty Pielaveden kunnanhallituksen kokouksessa 9.12.2002. Näissä tilaisuuksissa saatu palaute on pyritty ottamaan suunnitelmassa huomioon.

Pielavesi, joulukuu 2002

Pielaveden kunta

Savo-Karjalan tiepiiri

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	9
2	SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	10
2.1	Maankäyttö ja väestö	10
2.2	Tieverkko ja liikenne	15
2.3	Aikaisemmat suunnitelmat ja kaavoitus	20
3	LIIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA	21
3.1	Liikenneonnettomuudet	21
3.2	Ongelmakohteet ja parannusehdotukset	26
3.3	Turvavälineiden käyttö	33
3.4	Liikennekasvatuksen, -valvonnan ja -tiedotuksen nykytila	35
3.4.1	Kunnan hallintokunnat	35
3.4.2	Yhteistyötahot	36
3.4.3	Yhteenvedo nykytilasta	38
4	LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET	39
4.1	Valtakunnalliset tavoitteet	39
4.2	Alueen tavoitteet	40
4.3	Pielaveden kunnan liikenneturvallisuustavoitteet	42
5	TOIMENPITEET LIIKENNEYMPÄRISTÖN TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI	43
5.1	Rakenteelliset toimenpiteet kirkonkylässä	43
5.2	Rakenteelliset toimenpiteet muualla kunnassa	48
5.3	Liikenteenohjaus	51
5.4	Muut toimenpiteet	53
5.5	Toteuttamisohjelma	54
5.6	Toimenpiteiden vaikutukset	55
6	LIIKENNEKASVATUS, -VALVONTA JA -TIEDOTUS	56
6.1	Yleistä	56
6.2	KVT-suunnitelman tavoitteet	56
6.3	KVT-suunnitelma vuosille 2003 - 2005	57
6.3.1	Alle kouluikäiset	57
6.3.2	Kouluikäiset	58
6.3.3	Nuoret	58
6.3.4	Nuoret ja aikuiset	58
6.3.5	Ikäihmiset	59
6.3.6	Kuntalaiset	59
6.3.7	Alkutuotanto/maaseutu	59
6.3.8	Vuositeemat	59
6.4	Liikenteen valvonta	60
7	JATKOTOIMET	61

LÄHDELUETTELO

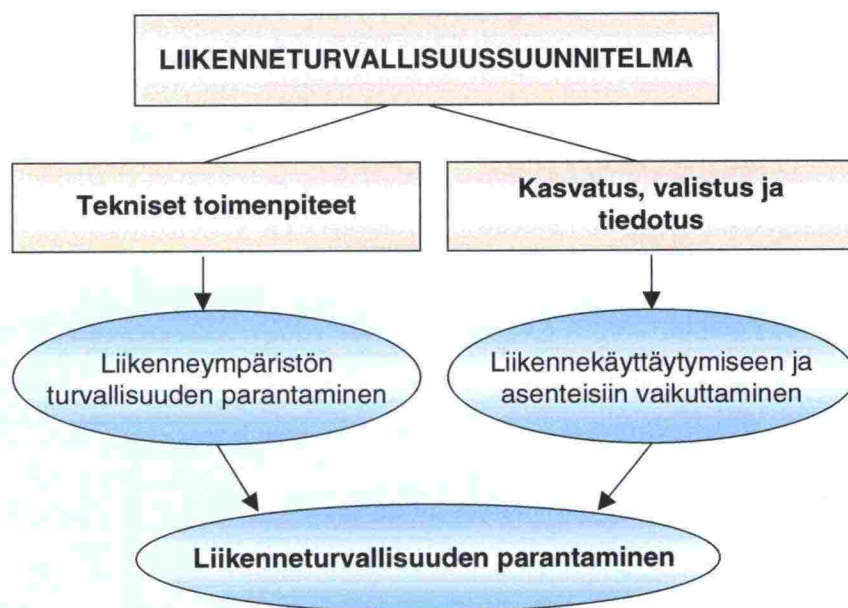
LIITTEET

1 JOHDANTO

Liikenneturvallisuuteen vaikuttavat sekä liikenneympäristön turvallisuus ja käytettävä kulkumuoto että ihmisten käyttäytyminen ja asenteet. Liikenneympäristöä ja sen turvallisuutta voidaan parantaa Tiehallinnon ja kuntien tekemillä teknisillä toimenpiteillä. Liikenneturvallisuutta ei kuitenkaan saavuteta yksin liikennejärjestelyihin, maankäyttöön ja liikenneverkkoon kohdistetuilla toimenpiteillä, vaan vähintään yhtä tärkeää on vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja liikennekäyttäytymiseen. Ihmisten asenteisiin voidaan parhaiten vaikuttaa kuntien eri hallinnonalojen työssä: sosiaali-, sivistys- ja terveystoimi kasvattamalla, tiedottamalla ja valistamalla jokapäiväisessä toiminnassaan. Myös poliisin suorittamalla liikenteenvalvonnalla voidaan vaikuttaa liikennekäyttäytymiseen.

Kuva 1-1. Liikenneturvallisuussuunnitelma kokonaisuutena.

Tämän työn tavoitteena on laatia kokonaisvaltainen liikenneturvallisuussuunnitelma Pielaveden kuntaan. Suunnitelma sisältää sekä liikenneympäristön parantamista että liikennekasvatusta, -valvontaa ja -tiedotusta koskevat osat.

2 SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

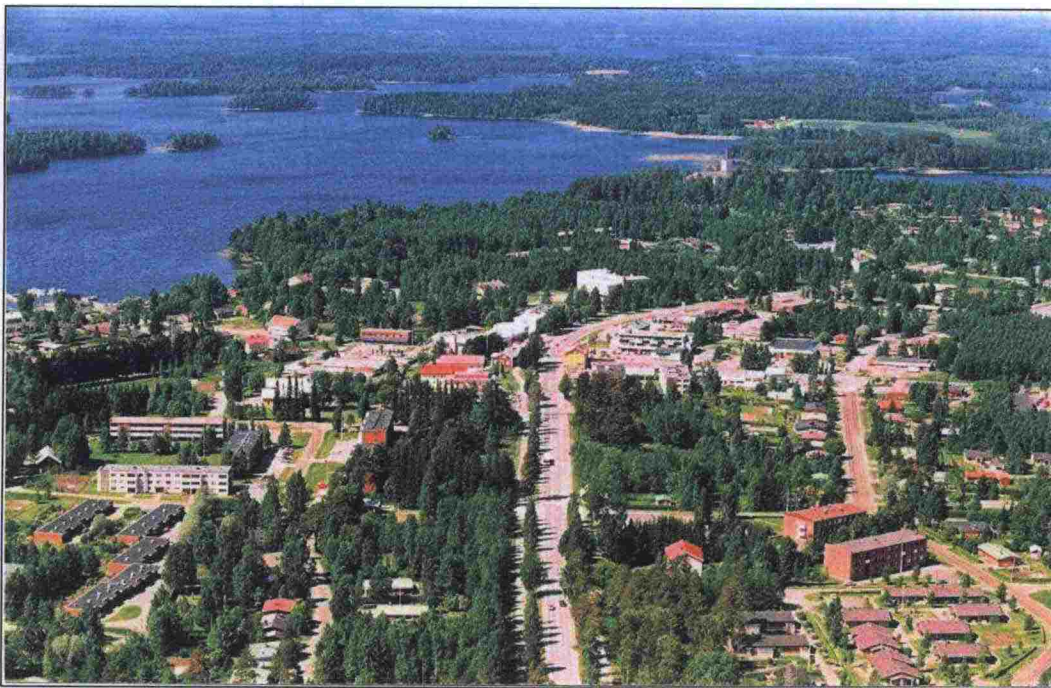
2.1 Maankäyttö ja väestö

Pielaveden kunta sijaitsee Ylä-Savossa. Kunnan pinta-ala on 1406 km², josta vesialaa 257 km².

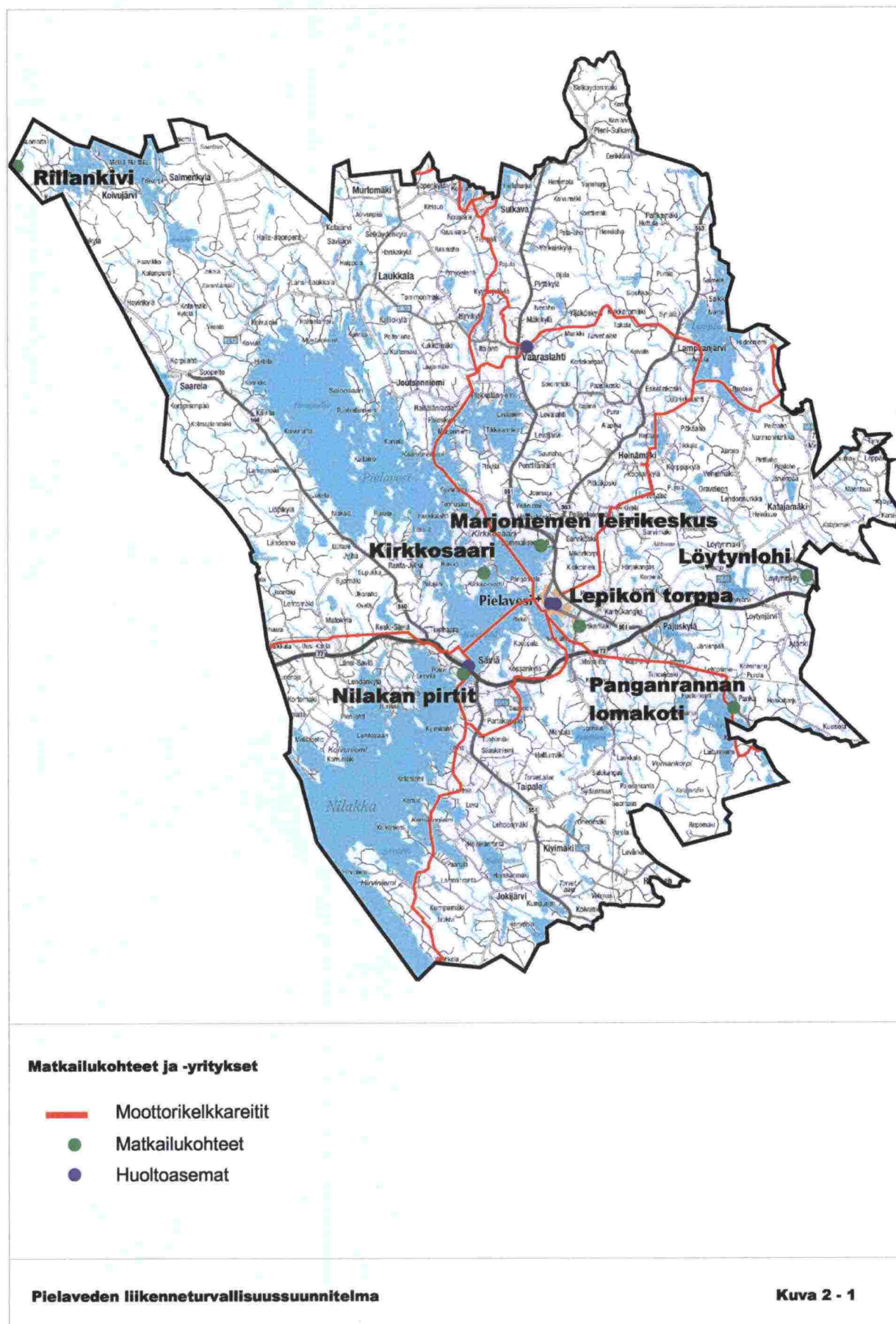
Kunnan asukasluku on 5 800 henkeä. Kunnan noin 2 800 kotitaloudesta 1 700 (60 %) sijaitsee kirkonkylän alueella. Muita suurempia kyliä ovat postinumeroiden perusteella rajattuna Vaaraslahti noin 240 taloutta (9 % kaikista talouksista), Säviä 150 taloutta (6 %), Kumpula 130 taloutta (5 %), Säviäntaipale 130 taloutta (5 %) ja Laukkala noin 110 taloutta (4 %).

Pielaveden osalta kehitys on ollut samantapainen kuin Pohjois-Savon kunnissa yleensä. Väestö on vähentynyt maaseutualueilta ja asutus on keskittynyt kirkonkylätaajamaan. Väestön vähenemisen myötä myös palvelut ovat hävinneet maaseudulta. Kyläkauppoja on enää jäljellä Vaaraslahdessa ja Saarelassa. Posti-, pankki- ja kauppapalvelut on pääosin noudettava kirkonkylästä, mikä lisää asiointiliikennettä. Linja-autoliikenteen palvelutarjonta on supistunut. Vaikka julkista liikennetarjontaa pyritään pitämään yllä koulukuljetuksiin kytkettynä tai erityisten palvelulinjojen avulla, kirkonkylän ulkopuolella on vaikea tulla toimeen ilman autoa.

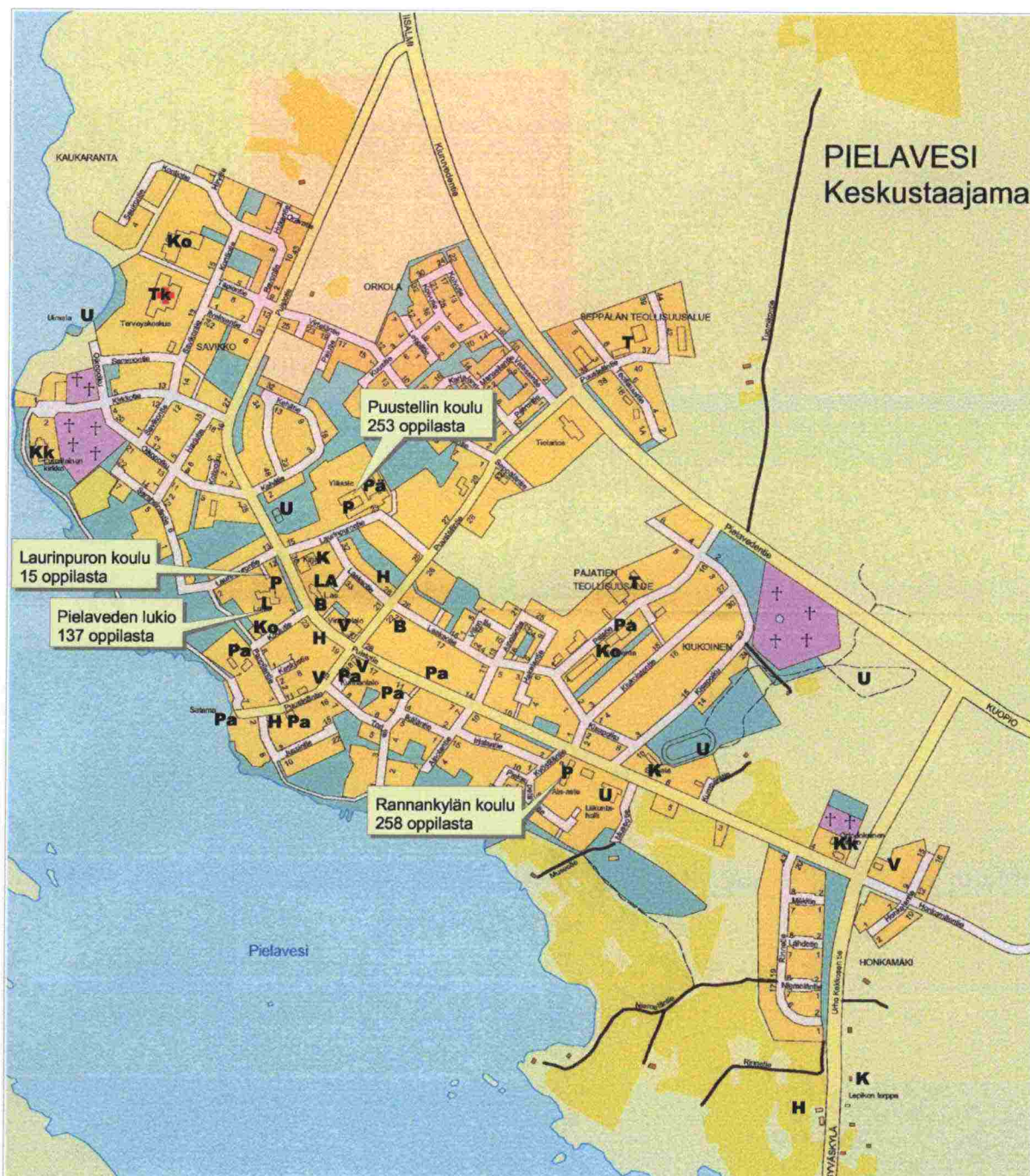
Maaseutualan matkailupalveluja on esitetty kuvassa 2-1. Kirkonkylän koulujen ja palvelujen sijainti on esitetty kuvassa 2-2.

Pielaveden kirkonkylä sijaitsee pitkänomaisesti Pielavesijärven rannalla.

Pielaveden kirkonkylän maankäyttö

H Hotelli/ravintola	L Lukio	T Teollisuusalue
B Huoltoasema	Ko Muu koulu	Tk Terveyskeskus
Kk Kirkko	Pa Muu palvelupiste (apteekki, tori ym.)	U Ulkoilu- tai urheilukohde
K Kulttuurikohde	P Peruskoulu	V Valtion virasto
LA Linja-autoasema	Pä Päiväkoti	

Elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Työllisen työvoiman määrä on noin 1 900 henkeä ja kunnan elinkeinorakenne on seuraava: jalostus 14 %, palvelut 60 % ja alkutuotanto 26 %.

Vuoden 1998 työssäkäyntitilastojen mukaan Pielaveden työllinen työvoima oli silloin 1 812 henkeä, joista 1 491 hengellä (82 %) oli työpaikka kotikunnassa ja 321 henkeä (18 %) kävi töissä muualla. Pielavetisistä kävi töissä Keiteleellä 75, Kuopiossa 70, Iisalmessa 45, Siilinjärvellä 19, Kiuruvedellä 10, Maaningalla 8 ja muissa kunnissa 94 henkeä. Muualta Pielavedellä kävi töissä 150 henkeä: Keiteleeltä 25, Iisalimesta 24, Kuopiosta 20, Maaningalta 17, Siilinjärveltä 12 ja muista kunnista 52 henkeä.

Pääosa työpaikoista on kirkonkylässä, jossa teolliset työpaikat ovat keskittyneet ohikulkutien takana sijaitsevalle Seppälän teollisuusalueelle ja Pajatien teollisuusalueelle.

Säviä on perinteinen teollisuustaaajama, jossa on edelleen jonkin verran työpaikkoja. Koivujärven varikko kunnan pohjoisosassa työllistää toistakymmentä henkeä. Tiestön ja liikenteen kannalta merkittäviä ovat kunnan etelä- ja itäosien suuret turvetuotantoalueet.

Koulut ja oppilaat

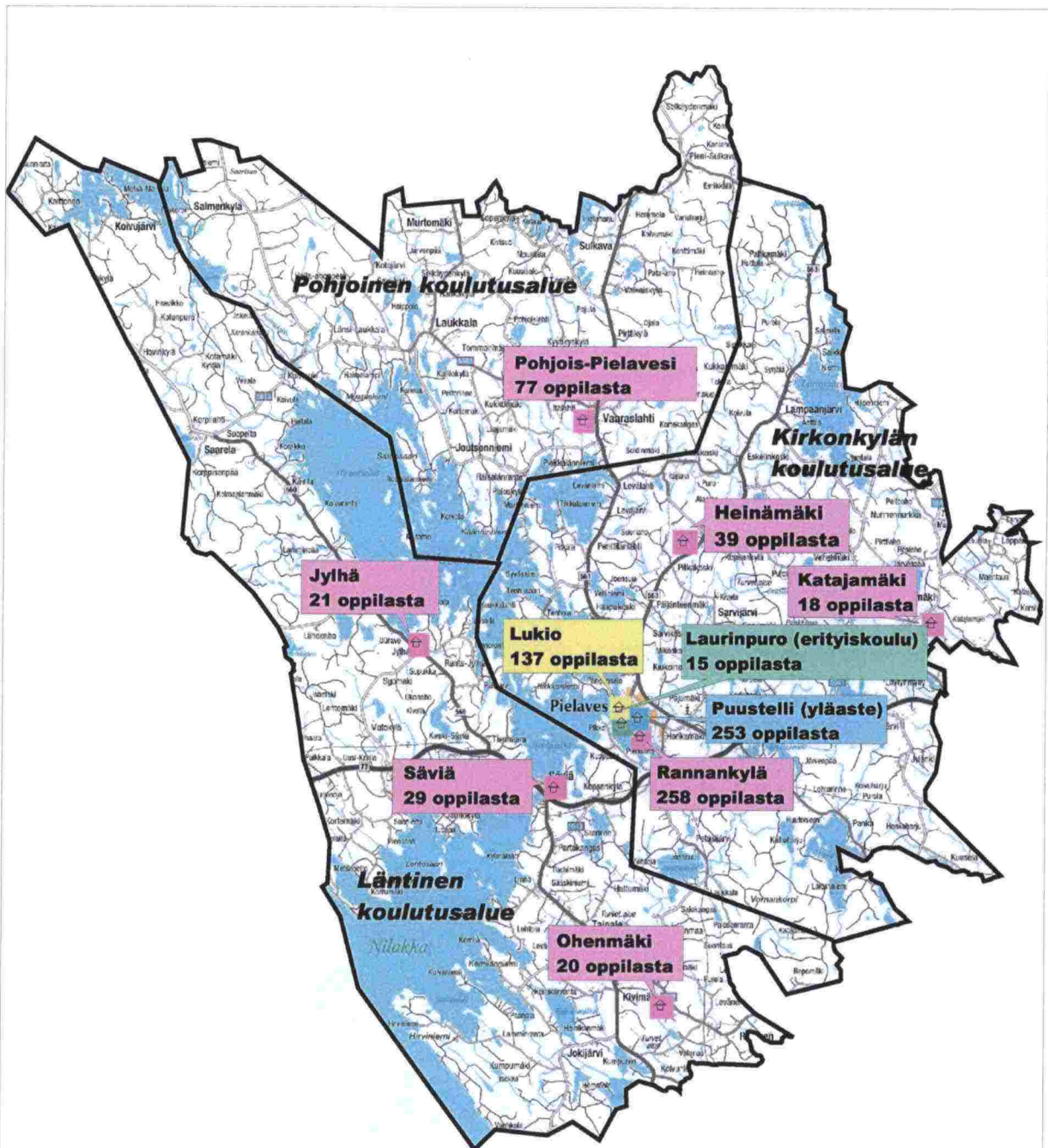
Lukuvuonna 2000 - 2001 Pielaveden kouluissa oli oppilaita seuraavasti:

- peruskoulun ala-asteet (vuosiluokat 0-6)	460 oppilasta
- peruskoulun yläaste (vuosiluokat 7-9)	250 oppilasta
- Laurinpuron erityiskoulu	15 oppilasta
- lukio	140 oppilasta.

Koulut oppilasmäärineen käyvät ilmi kuvasta 2-3. Lukio ja koko kunnan yhteisenä yläasteena toimiva Puustellin koulu sijaitsevat kirkonkylässä. Kirkonkylässä ovat myös Rannankylän ala-aste sekä Keiteleen ja Pielaveden yhteinen Laurinpuron erityiskoulu.

Vuoden 2002 alussa Vaaraslahteen valmistuneen Pohjois-Pielaveden koulun liikennejärjestelyt on toteutettu mallikelpoisesti. Saattoliikenteelle ja pysäköinnille on oma koulun piha-alueesta erotettu tila maantien 561 varrella.

Koulut ja koulutusalueet

- Peruskoulu, vuosiluokat 0-6
- Peruskoulu, vuosiluokat 7-9
- Kuntien yhteiset koulut, vuosiluokat 0-9
- Toisen asteen oppilaitos, lukio

Kirkonkylän ulkopuolella toimii 6 ala-asteen koulua. Vuoden 2002 alusta aloitti toimintansa uusi Pohjois-Pielaveden koulu Vaaraslahdessa, joka korvasi Laukkalan ja Sulkavan koulut. Katajamäen koulu on päätetty lopettaa syksyllä 2003. Ohenmäen koulun lopettamista on käsitelty, mutta se jatkaa vielä ainakin lukuvuoden 2003 - 2004.

Vuoden 2001 alussa 42 % ala-asteen oppilaista ja 60 % yläasteen (Puustelin koulu) oppilaista oli koulukuljetusten piirissä. Kaikkiaan kuljetusten piirissä oli noin 500 oppilasta. Kuljetuksista 47 % tapahtui pelkästään linja-autolla, 34 % sekä taksia että linja-autoa käyttäen ja 19 % pelkästään taksilla.

2.2 Tieverkko ja liikenne

Pielavedellä on yleisiä teitä yhteensä 382 km. Toiminnallisen luokan mukaan ne jakautuvat seuraavasti:

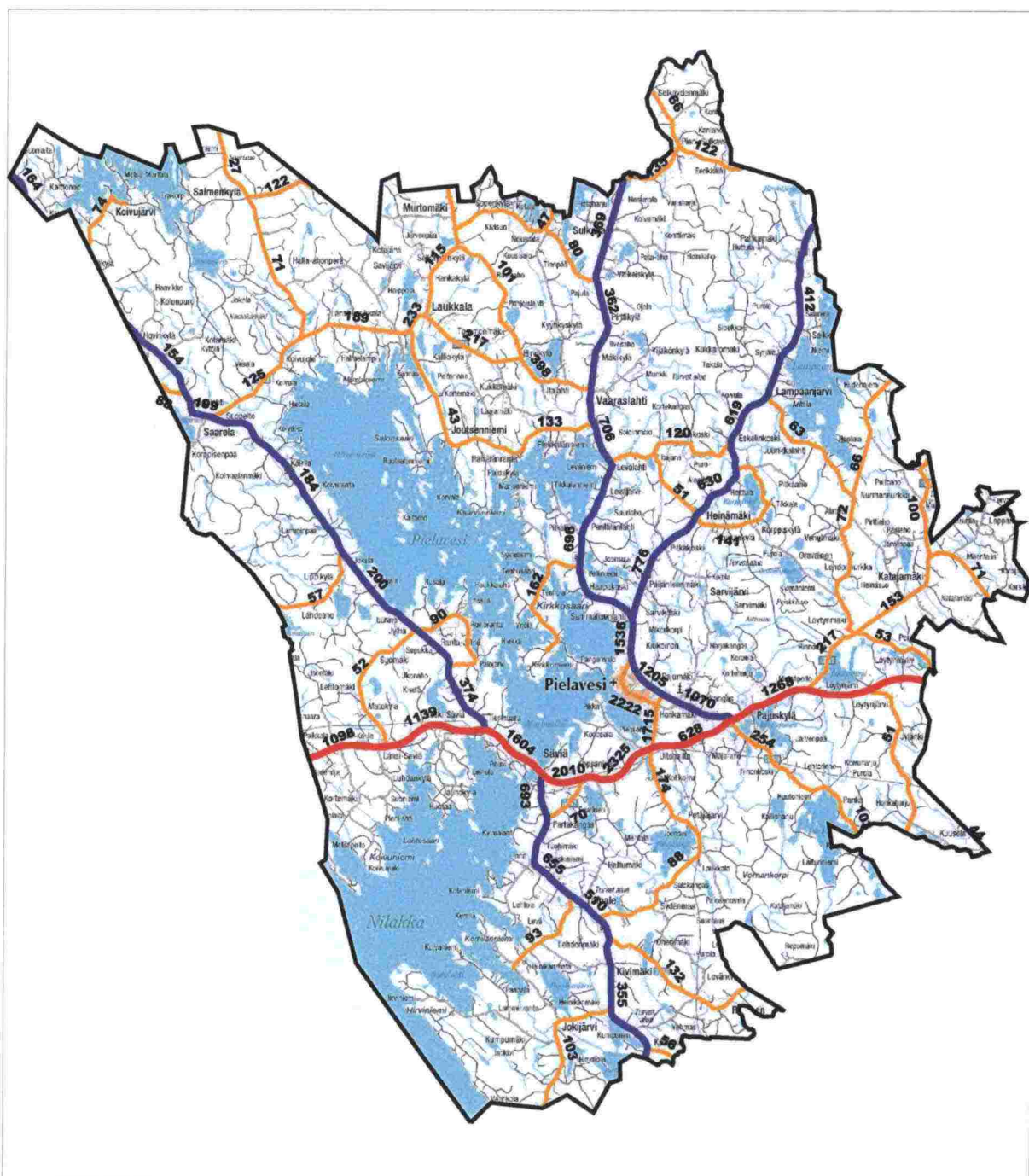
- kantatie 77	33 km
- seututiet	101 km
- yhdystiet	247 km.

Tieverkon toiminnallinen luokitus ja liikennemäärät on esitetty kuvassa 2-4 sekä muita ominaisuuksia kuvassa 2-5.

Viitasaaren - Siilinjärven kantatie 77 ("Sininen tie") kulkee itä-länsisuunnassa Pielaveden halki. Tien liikennemäärä vaihtelee välillä 1 100 - 2 300 autoa/vrk. Suuntaukseltaan tie on hyvätasoinen ja nopeusrajoitus on pääosin 100 km/h. Pääliittymissä on kääntymiskaistoja ja väistötiloja. Tievalaistusta on Säviän kohdalla sekä Uiton sillan ja Pajuskylän liittymien seudulla.

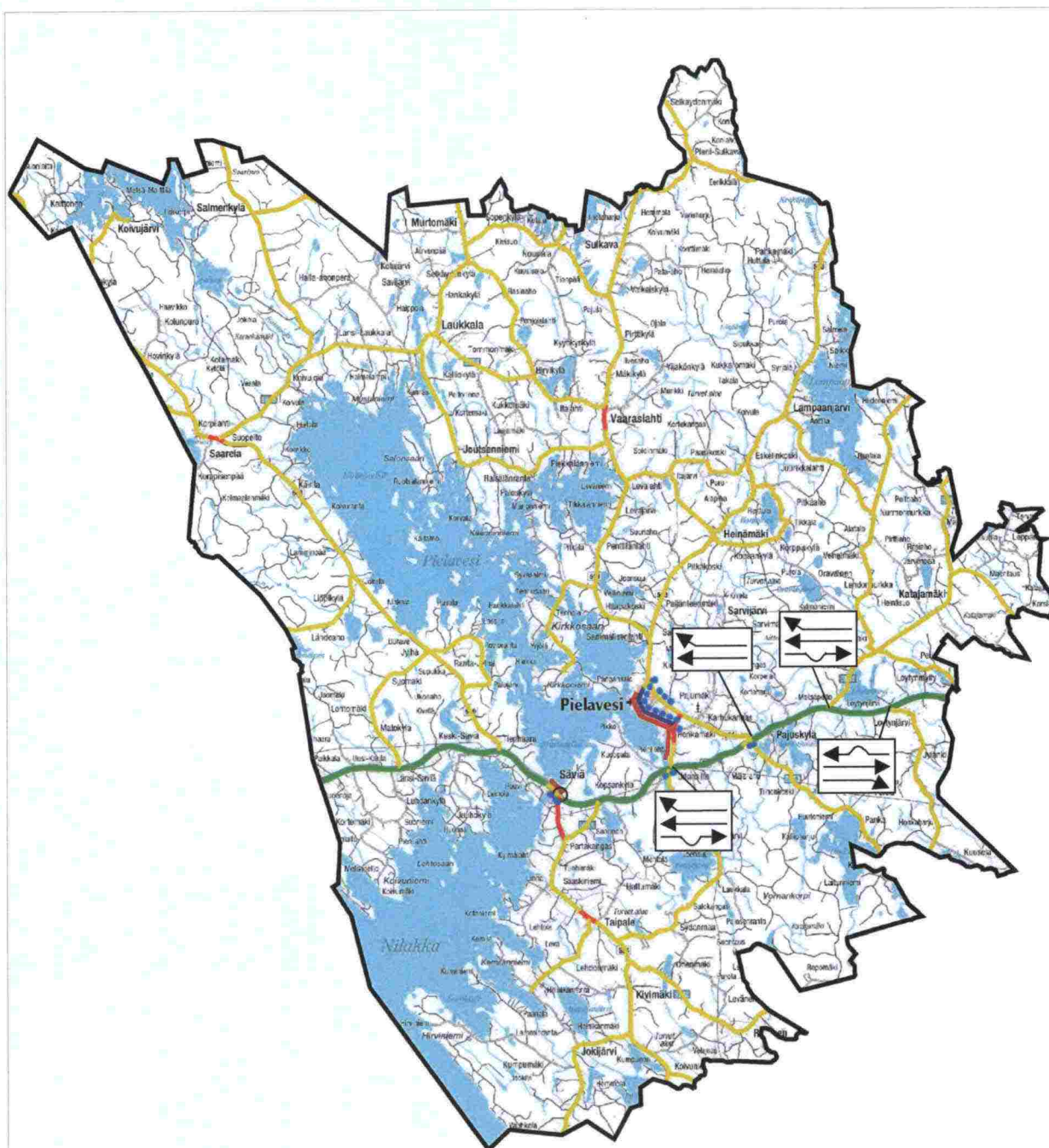
Kantatie 77 on suuntaukseltaan suhteellisen hyvätasoinen, mutta silloilla ajorata on kapeahko. Kuva Uitonsillalta länteen.

Yleisten teiden toiminnallinen luokka ja liikennemäärät (KVL, ajon./vrk)

- Kantatie
- Seututiet
- Yhdystiet

Yleisten teiden nopeusrajoitukset, kevyen liikenteen väylät, tievalaistus ja liittymien kaistajärjestelyt

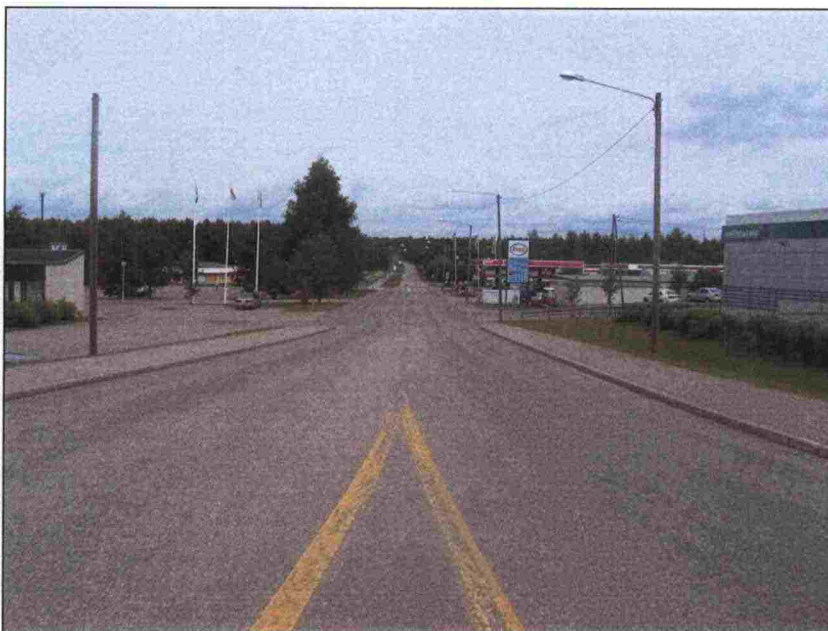
Pielaveden muu runkotiestö koostuu seututeistä:

- Karttulan - Säviän maantie 554
- Säviän - Pyhäsalmen maantie 560
- Pielaveden - Kiuruveden maantie 561
- Pielaveden - Peltosalmen maantie 563.

Seututiet on parannettu 1970 - 1980 -luvulla ja ovat suuntaukseltaan pääosin 80 km/h -nopeusrajoitukselle sopivia. Maantie 560 Saarelasta pohjoiseen on edelleen soratie. Kiuruveden maantie 561 on kapea ja jyrkkäluiskainen. Pääosin seututeillä on yleisrajoitus 80 km/h, mutta muutaman kyläalueen kohdalla on 60 km/h -nopeusrajoitus. Seututeillä tievalaistusta on ainoastaan maantiellä 561 kirkonkylän liittymässä.

Kirkonkylän tiestö, kevyen liikenteen väylät ja tievalaistus on esitetty kuvassa 2-6.

Kirkonkylän pääväylä on Puistotie (Pielaveden paikallistie 16105). Tiellä on pitkiä suoria osuuksia ja se on v. 1980 parannettu silloisten suunnitteluperiaatteiden mukaisesti varsin leveäksi. Toinen pääväylä on kirkonkylän ohittavalta maantieltä 561 keskusta ja edelleen satamaan johtava Puustellintie.

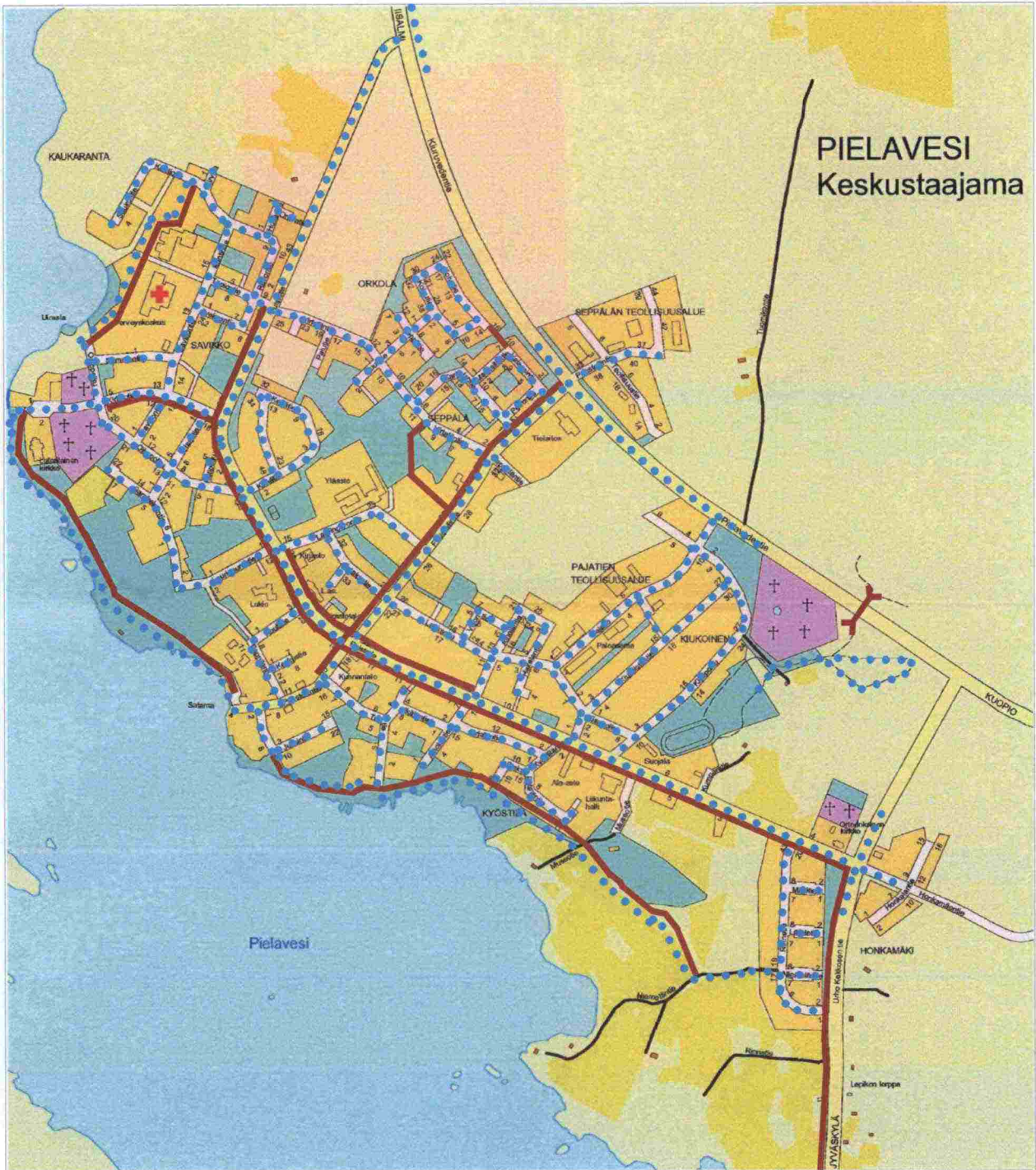
*Puustellintie on Pielaveden kirkonkylän poikittaissuuntainen pääväylä.
Kuva Puistotieltä koilliseen.*

Osa kaavateistä on päällystetty, joskin paikoin päällysteet ovat varsin huonokuntoisia. Pääosa kaavateistä on edelleen sorateitä.

Jalankulku- ja pyöräteitä on Puistotien, Puustellintien, Kirkkotien ja Urho Kekkosen tien (mt 5572) varilla. Pielaveden rantaa seuraillen on toteutettu lähes koko taajaman mittainen valaistu ulkoiluraitti. Kaava-alueella on muutama erillinen kevytliikenneraitti, mutta kaavateillä kevyt liikenne joutuu paljolti kulkemaan ajoradalla.

Kirkonkylässä on muutaman vuoden ollut pääosan taajamaa kattava 40 km/h -aluerajoitus.

Pielaveden kirkonkylän jalankulku- ja pyörätiet sekä valaistus

- Jalankulku- ja pyörätiet
- X Alikulku (hihtotunneli)
- Valaistus

2.3 Aikaisemmat suunnitelmat ja kaavoitus

Väyläsuunnitelmat

Puistotien parantaminen nykyisiä taajamateiden suunnitteluperiaatteita soveltaen on ollut vireillä jo pitkään. Puistotietä ja Urho Kekkosen tietä koskeva yleissuunnitelma on valmistunut 1996. Tiesuunnitelma Puistotien parantamiseksi on valmistunut v. 2001. Hanke on päätetty Puistotien keskustaosuuden osalta toteuttaa vuosina 2003 - 2004.

Suunnitelmat Savikontien ja Tapiontien rakenteen parantamiseksi ja kevyen liikenteen väylien rakentamiseksi on tehty v. 2000. Hanke oli tarkoitus toteuttaa kesällä 2002, mutta sitä jouduttiin lykkäämään ennakoitua suurempien urakkahintojen vuoksi.

Muut selvitykset

Tätä suunnitelmaa laadittaessa on hyödynnetty mm. Savo-Karjalan tiepiirin toimesta laadittuja koko tiepiirin alueen kattavia "Kevyen liikenteen väylien tarveselvitystä" vuodelta 1999 ja "Koulun kohtien liikenneturvallisuus selvitystä" vuodelta 2001.

Kaavatilanne ja kaavoitushankkeet

Kirkonkylässä on kunnanvaltuuston ohjeellisena v. 1984 hyväksymä osayleiskaava. Käsittelyvaiheessa ovat Säviän osayleiskaavan tarkistus ja Sammalisenniemen osayleiskaava kirkonkylän luoteispuolella. Koko Piela-vesijärveä koskeva rantaosayleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa v. 2000.

Kirkonkylän rakennuskaavaa (uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaava) on vuosien mittaan useaan otteeseen muutettu ja laajennettu. Kaavan vuodelta 1975 peräisin oleva pohjakartta on v. 2002 uusittu, mutta ei ole ollut tässä työssä käytettävissä. Kaavaan on tekeillä useita eri rakennushankkeista johtuvia suhteellisen pienialaisia muutoksia.

3 LIIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA

3.1 Liikenneonnettomuudet

Yleistä

Onnettomuustarkastelu perustuu poliisin tutkimistaan onnettomuuksista täyttämiin onnettomuusilmoituksiin. Poliisin tietoon tulee vain kolmannes - neljännes kaikista liikenneonnettomuuksista. Vakavat onnettomuudet tulevat kattavammin poliisin tietoon: kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet ja yli puolet loukkaantumiseen johtavista onnettomuuksista tulee poliisin tietoon, mutta esim. pysäköintialueiden pienistä kolhuista vain hyvin pieni osa tulee tilastoihin.

Onnettomuustarkastelu käsittää viiden vuoden 1997 - 2001 aikana sattuneet onnettomuudet. Yleisten teiden osalta onnettomuustiedot on saatu Tiehallinnon onnettomuusrekisteristä. Muilla teillä sattuneista onnettomuuksista aineisto on saatu Ylä-Savon kihlakunnan poliisilaitokselta.

Onnettomuuksien määrä

Pielaveden kunnan alueella on 1997 - 2001 sattunut yhteensä 100 poliisin tietoon tullutta onnettomuutta eli keskimäärin 20 onnettomuutta/vuosi (taulukko 3-1). Onnettomuuksien määrä on vaihdellut vuosittain 16 - 25 onnettomuuden välillä. Aikavälillä 1997 - 2001 onnettomuusmäärissä näyttäisi olevan aleneva suuntaus, mutta näin pienillä onnettomuusmäärillä satunnaisvaihtelu on suurta eikä varmoja johtopäätelmiä voida vetää.

Onnettomuuksista kolmannes on johtanut henkilövahinkoihin. Kahdessa kolmanneksessa seurauksena on ollut pelkästään omaisuusvahinkoja. Viiden vuoden aikana onnettomuuksissa on kuollut 2 ja vammautunut 43 henkilöä.

Taulukko 3-1. Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet 1997 - 2001 vakavuusasteen mukaan.

Vakavuusaste	1997	1998	1999	2000	2001	Yht.
Omaisuusvahinko-onnettom.	13	15	15	12	13	68
Vammoihin johtaneet onn.	12	5	5	5	3	30
Kuolemaan johtaneet onn.	0	0	1	1	0	2
Yhteensä	25	20	21	18	16	100
Loukkaantuneita	18	9	6	6	4	43
Kuolleita	0	0	1	1	0	2

Pielavedellä liikenneonnettomuuksissa loukkaantuu keskimäärin 1,4 henkilöä/1000 asukasta. Vastaavat luvut v. 2000 olivat Pohjois-Savossa 1,3 henkilöä/1000 as. ja koko maassa 1,7 henkilöä/1000 as. Asukaslukuun suhteutettuna Pielaveden liikenneturvallisuus on siten keskimääräisellä tasolla,

joskin on huomattava Pielaveden v. 1997 loukkaantuneiden suuri määrä 18 henkilöä, joka nostaa selvästi keskiarvoa.

Liikennetaloudellisissa laskelmissa käytettävien laskennallisten onnettomuuskustannusten (84 000 €/onnettomuus) mukaan laskettuna Pielaveden liikenneonnettomuuksissa menetetään vuosittain 1,7 milj. €.

Onnettomuuksien tapahtumapaikat

Valtaosa (90 %) poliisin tietoon tulevista onnettomuuksista tapahtuu yleisillä teillä (taulukko 3-2). Kaduilla on tapahtunut ainoastaan 2 onnettomuutta. Muilla teillä ja alueilla on tapahtunut 8 onnettomuutta, joista 1 pysäköintialueella ja muut yksityisteillä. Kirkonkylän pääväylä Puistotie on toistaiseksi yleinen tie, joten tällä tiellä ja sen liittymissä tapahtuneet onnettomuudet ovat yhdysteiden luokassa.

Taulukko 3-2. Poliisin tietoon 1997 - 2001 tulleet onnettomuudet tieluokan mukaan.

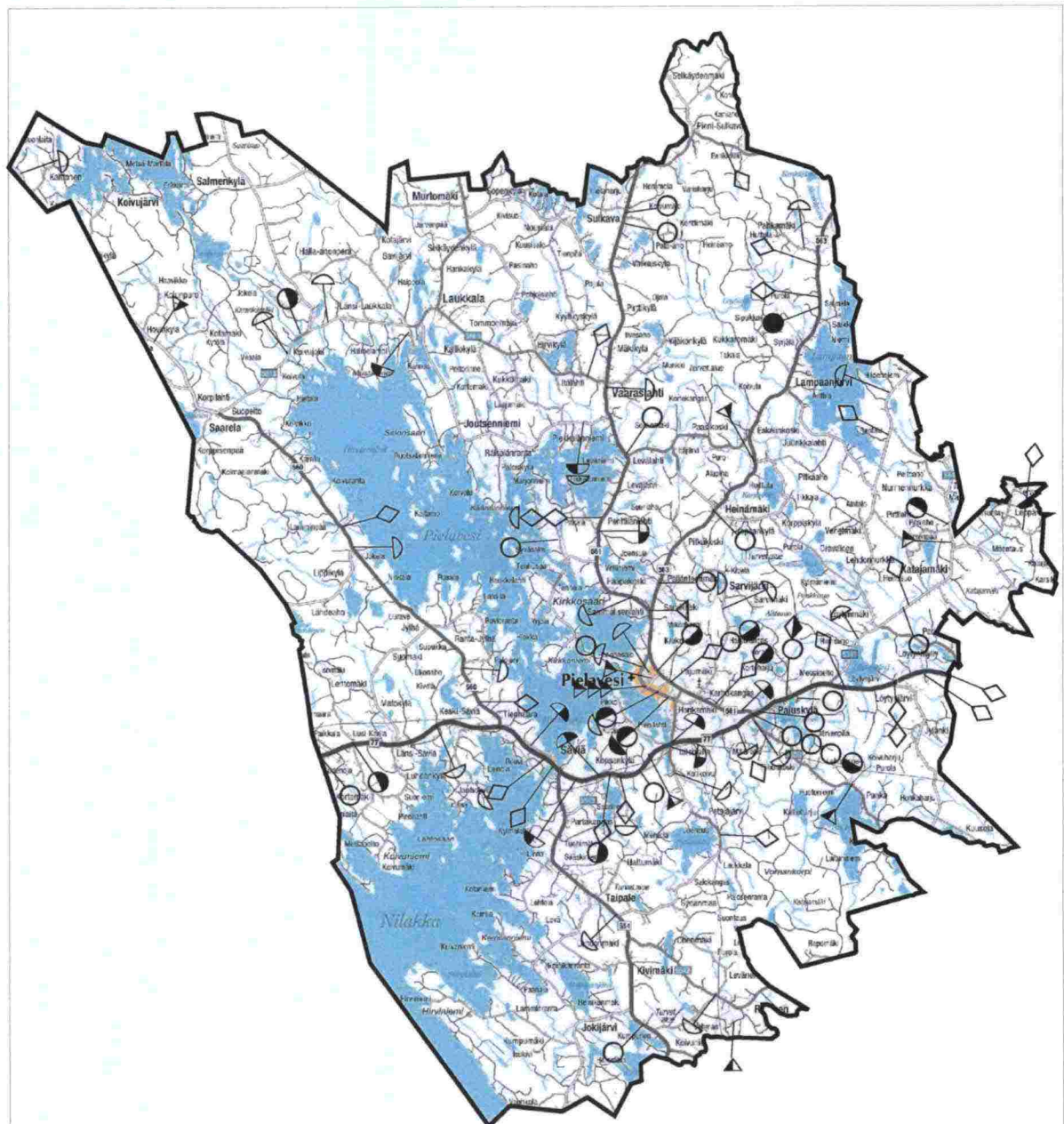
Tieluokka	1997	1998	1999	2000	2001	Yht.
Kantatie 77	11	2	4	5	7	29
Seututiet	6	8	10	4	4	32
Yhdystiet	8	7	2	7	5	29
Kadut	0	0	2	0	0	2
Muut tiet ja alueet	0	3	3	2	0	8
Yhteensä	25	20	21	18	16	100

Kuvissa 3-1 ja 3-2 on esitetty onnettomuuksien tapahtumapaikat koko kunnan alueella ja erikseen kirkonkylän osalta.

Kirkonkylän onnettomuuksista suuri osa on tapahtunut Puistotiellä. Myös ns. ohikulkutiellä (mt 561) on kirkonkylän alueella tapahtunut neljä onnettomuutta. Erityisiä onnettomuuksien kasaantumapisteitä ei kuitenkaan ole.

Muualla kunnassa suuri osa onnettomuuksista on tapahtunut kantatiellä 77 sekä mt 561 :llä (Pielavedentie) välillä Pajuskylä (kt 77) - kirkonkylä. Pahin onnettomuuskeskittymä on Pajuskylän (mt 561) liittymä kt 77:llä, jossa on tapahtunut 4 onnettomuutta. Kantatiellä 77:llä ja mt 561:llä on muutama 2 - 3 onnettomuudet rypäs, mutta muutoin onnettomuuspaikat ovat hajallaan eri puolilla tiestöä.

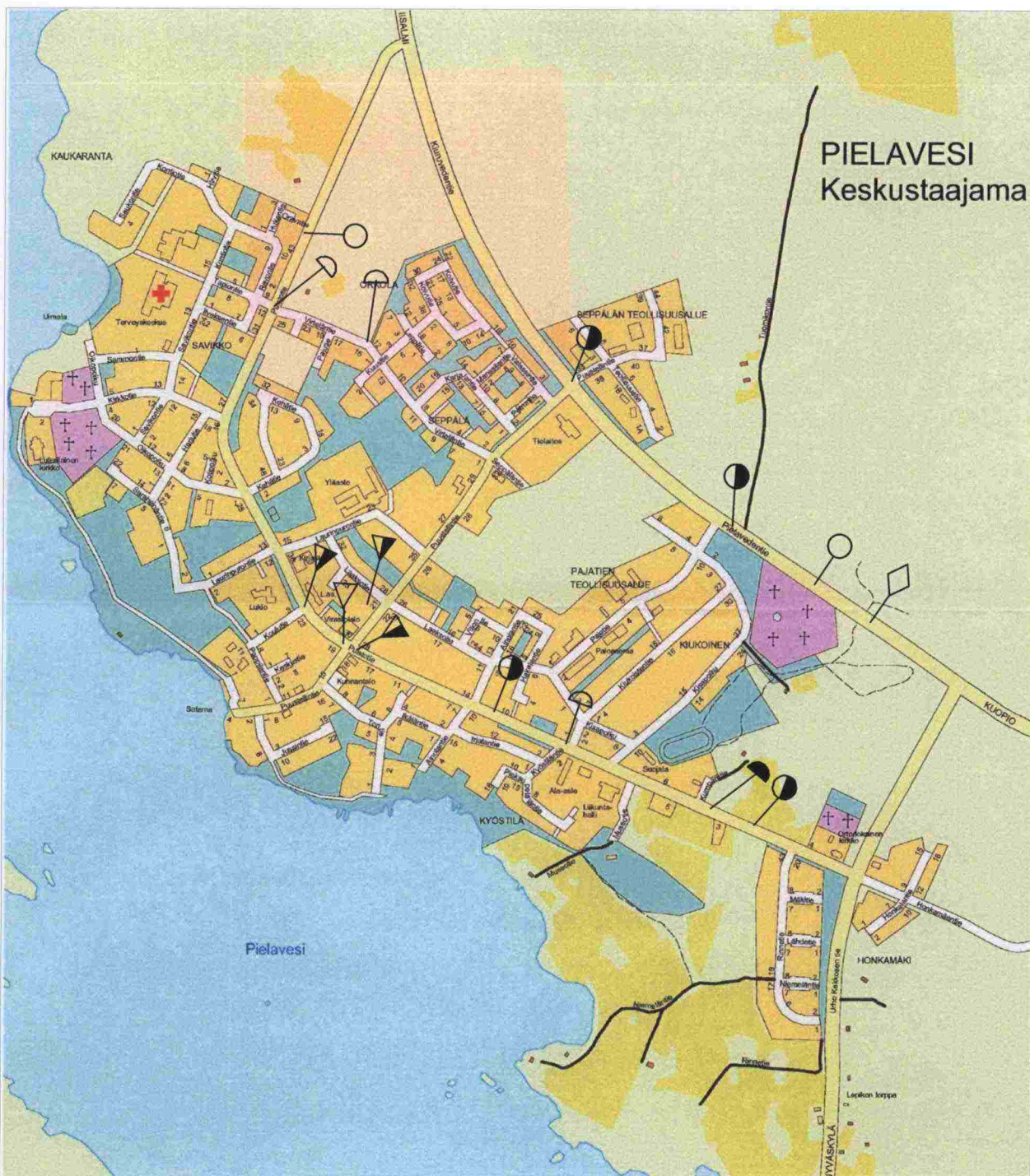

Poliisin tietoon 1997 - 2001 tulleet onnettomuudet

VAKAVUUSASTE

ONNETTOMUUSTYYPPI	Kuolemaan johtanut onnettomuus	Vammoilhin johtanut onnettomuus	Omaisusvahinkoihin johtanut onnettomuus
Jalankulija-, polkupyörä- tai mopo-onnettomuus	▼	▼	▼
Eläinonnettomuus	◆	◆	◆
Yksittäisonnettomuus	◐	◐	◐
Muu onnettomuus	●	●	○

Poliisin tietoon 1997 - 2001 tulleet onnettomuudet Pielaveden kirkonkylässä

ONNETTOMUUSTYYPPI	Kuolemaan johtanut onnettomuus	VAKAVUUSASTE Vammoilhin johtanut onnettomuus	Omalsuuvahinkoihin johtanut onnettomuus
Jalankulkiija-, polkupyörä- tai mopo-onnettomuus	▼	▼	▽
Eläinonnettomuus	◆	◆	◇
Yksittäisonnettomuus	◐	◐	◐
Muu onnettomuus	●	●	○

Onnettomuuksien ominaispiirteet

Onnettomuuksien vakavuusasteessa ei ole merkittäviä eroja tieluokan mukaan (taulukko 3-3). Yleensä henkilövahinko-onnettomuuksien osuus on suurempi pääteillä, joilla nopeudet ovat suuremmat. Pielavedellä ei kuitenkaan ole havaittavissa selkeitä eroja tässä suhteessa.

Taulukko 3-3. Poliisin tietoon 1997 - 2001 tulleiden onnettomuuksien vakavuus tieluokan mukaan.

Tieluokka	Kuolemaan johtaneet onn.		Vammutumiseen johtaneet onn.		Omaisuuksivahinkoihin joht. onn.		Yhteensä	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Kantatie 77	0	0	9	31	20	69	29	100
Seututiet	1	3	7	22	24	75	32	100
Yhdystiet	1	3	9	31	19	66	29	100
Kadut	0	0	1	50	1	50	2	100
Muut tiet	0	0	3	38	5	63	8	100
Yhteensä	2	2	29	29	69	69	100	100

Onnettomuustyyppinä tieluokittain on kuvattu taulukossa 3-4. Kevytliikenneonnettomuuksien osuus (7 %) on selvästi pienempi kuin koko maassa keskimäärin (17 %). Kevytliikenneonnettomuuksista 4 on tapahtunut kirkonkylässä ja muut 3 eripuolilla kuntaa. Kevytliikenneonnettomuuksien osalta tilanne ei ole erityisen huolestuttava.

Yksittäisonnettomuuksien osuus (35 %) vastaa koko maan keskimääräistä osuutta (35 %). Yksittäisonnettomuudet jakautuvat eri puolille kuntaa painottuen lukumääräisesti seutu- ja yhdysteille.

Eläinonnettomuuksien, käytännössä hirvionnettomuuksien osuus (25 %) on selvästi valtakunnallista keskiarvoa (7 %) suurempi. Hirvionnettomuudet painottuvat suurinopeuksisille kantatielle 77 ja seututeille. Kantatiellä 77 onnettomuustihentymiä on Löytynjärven alueella sekä Säviän - Kopsankylän alueella. Kiuruvedentiellä mt 561 Penttilänlahden kohdalla on sattunut 2 onnettomuutta, mutta muuten onnettomuudet hajaantuvat eripuolille kuntaa. Vaikka Pielavesi metsävaltaisena kuntana on keskimääräistä alttiimpaa hirvionnettomuuksille, tulisi hirvikannan vähentämistä harkita erityisesti onnettomuustihentymäseuduilla.

Muut onnettomuudet ovat pääosin ajoneuvojen keskinäisiä törmäyksiä erilaisissa tilanteissa. Näiden osuus (33 %) on pienempi kuin koko maassa keskimäärin (41 %). Pahin yksittäinen kohde on Pajuskylän liittymä kantatiellä 77 (4 onnettomuutta). Muutoin onnettomuudet keskittyvät kirkonkylän alueelle, mutta erityisiä onnettomuuksien kasautumapaikkoja ei ole.

Taulukko 3-4. Poliisin tietoon 1997 - 2001 tulleiden onnettomuuksien tyyppijakuma tieluokan mukaan.

Tieluokka	Kevyttiiken- neonnettom.		Yksittäison- nettomuus		Eläinonnet- tomuus		Muu onnet- tomuus		Yhteensä	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Kantatie 77	0	0	7	24	11	38	11	38	29	100
Seututiet	1	3	10	31	8	25	13	41	32	100
Yhdystiet	4	14	13	45	5	17	7	24	29	100
Kadut	0	0	2	100	0	0	0	0	2	100
Muut tiet	2	25	3	38	1	13	2	25	8	100
Yhteensä	7	7	35	35	25	25	33	33	100	100

Yhteenveto ja päätelmät

Valtakunnallisessa vertailussa Pielavesi on hieman keskimääräistä turvallisempi kunta asukasta kohti laskettujen loukkaantumislukujen valossa.

Karkeasti onnettomuuksien tapahtumapaikat jakautuvat kolmeen osaan: kolmannes kantatiellä 77, kolmannes kirkonkylän alueella ja kolmannes muualla.

Erityisen pahoja onnettomuuskeskittymiä ei ole. Ainoastaan Pajuskylän liittymässä kantatiellä 77 on sattunut 4 onnettomuutta aikavälillä 1997 - 2001.

Kevyen liikenteen onnettomuusmäärä on keskimääräistä vähäisempi. Hirvionnettomuuksia sattuu keskimääräistä enemmän. Erityisesti onnettomuustihentymäkohdissa pitäisi huolehtia tienvarsivesakoiden kurissapidosta ja pyrkiä vähentämään hirvikantaa. Muutoin ei onnettomuustarkastelun perusteella ole tehtävissä erityisiä päätelmiä.

3.2 Ongelmakohteet ja parannusehdotukset

Kyselyillä ja haastatteluilla on selvitetty tavallisilta tienkäyttäjiltä ja liikenteen parissa eri tehtävissä olevilta henkilöiltä heidän turvattomiksi tai hankaliksi kokemiaan kohteita. Samalla on pyritty saamaan esille näkemykset siitä, miten ja millä toimenpiteillä liikenneympäristöä halutaan parannettavan. Liikenneturvallisuuden kasvatus-, valvonta- ja tiedotussuunnitelman suuntaamiseksi on pyritty selvittämään kuntalaisten liikenneasenteita ja käsitystä sopivista toimenpiteistä.

Pielavedellä on tehty

- kunnan kaikkiin talouksiin osoitettu kirjallinen kysely
- kylätoimikunnille osoitettu kysely
- suunnittelijoiden suorittama laaja haastattelukierros.

Savo-Karjalan tiepiirin koulureittien liikenneturvallisuusselvityksessä v. 2001 on tehty Pielaveden kaikki ala-asteen koulut kattava koulureittien ja koulujen kohtien ongelmapaikkojen kartoitus. Selvitykseen liittyvät opettajien ja kou-

lulaisten vastaukset ja parannusehdotukset ovat olleet suunnittelijoiden käytössä. Tämän vuoksi erillistä koululaiskyselyä ei ole tehty.

Asukaskysely

Pielaveden kaikille talouksille on tehty kirjallinen kysely toukokuun 2002 puolivälissä. Lomakkeita postitettiin yhteensä 2794 talouteen. Niitä palautettiin kaikkiaan 322 kappaletta. Vastausprosentti on 11,5 %, mitä voidaan pitää kohtuullisena tämän tyyppisissä kyselyissä. Kaikkien vastaajien kesken palkintoina arvottiin kaksi pyöräilykypärää.

Kysely kylätoimikunnille

Pielaveden kylätoimikunnille lähetettiin toukokuussa 2002 oma kyselynsä, jossa pyydettiin liitekartoille merkitsemään ongelmakohteet omalla kyläalueella ja muualla kunnan alueella. Kyselyt postitettiin yhteensä 15 kylätoimikunnalle, ja vastaukset saatiin 4 kylätoimikunnalta.

Tienkäyttäjä- ja asiantuntijahaastattelut

Suunnittelijat ovat haastatelleet touko-kesäkuun aikana n. 20 henkilöä, jotka ovat ammatikseen liikenteen kanssa tekemisissä. Haastattelut on tehty suullisina vapaamuotoisesti. Haastatteluissa on käytetty karttapohjia, joihin suunnittelijat ovat kirjanneet esiin tulleet ongelmakohteet ja muut näkökohdat. Haastattelut ovat kestäneet puolesta puoleentoista tuntiin.

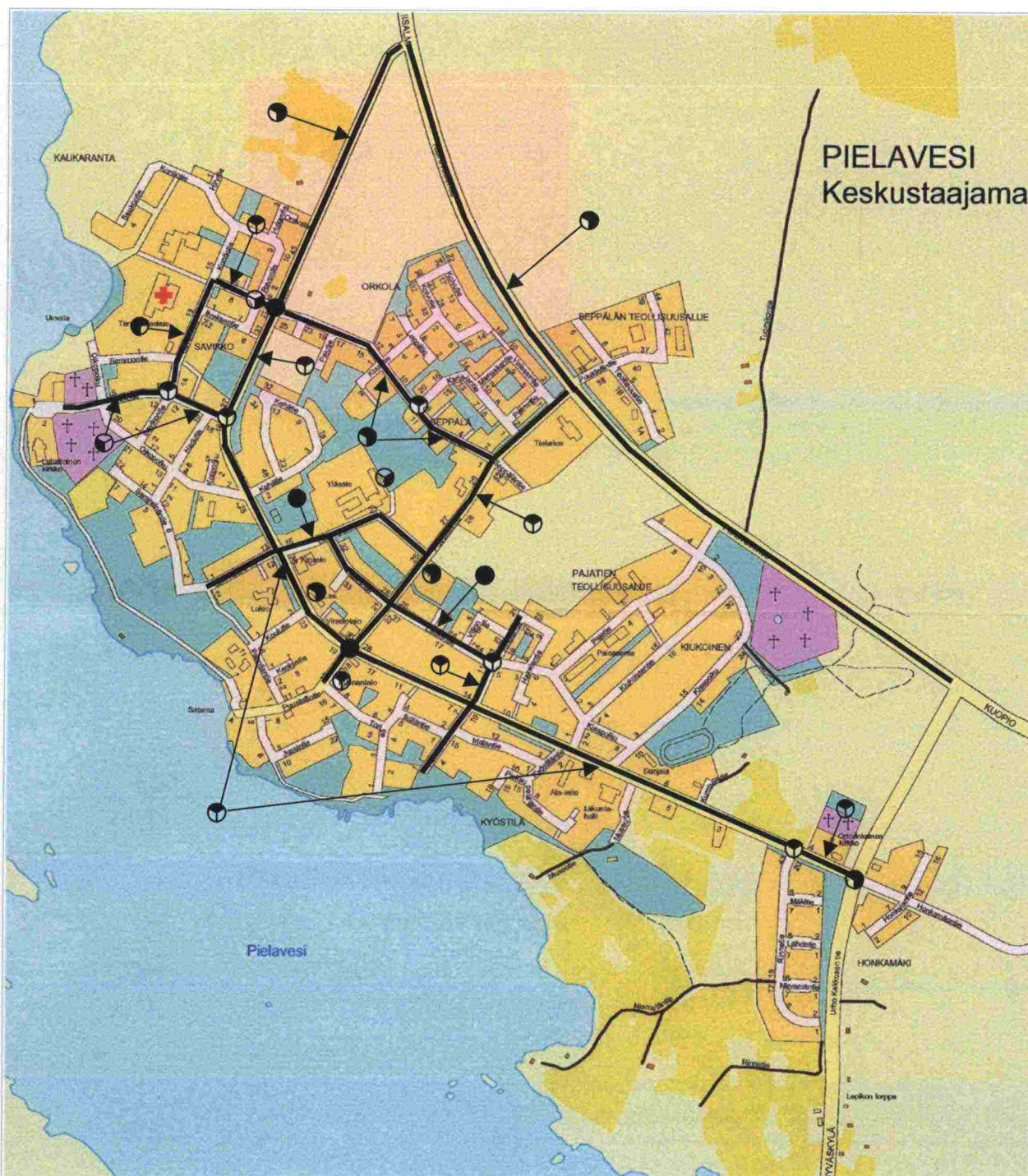
Ongelmapaikat kyselyjen ja haastatteluiden perusteella

Kirkonkylässä (kuva 3-3) ongelmia on katsottu olevan lähes kaikilla kirkonkylän pääväylillä ja liittymissä.

Kirkonkylän liittymistä ongelmallisimpia ovat:

- Puistotien ja Puustellintien liittymä: Vilkas liikenne, näkemät huonoja (kunnantalo), hankala lähteä liikkeelle ylämäkeen varsinkin talvella, Puustellintie ei jatku Puistotien molemmin puolin samasta kohtaa, S-Marketin pysäköintialueelta poistuminen (yksisuuntainen liikenne).
- Puistotien ja Urho Kekkosen tien liittymä: Suojateiden puuttuminen ja Urho Kekkosen tien ylitys.
- Puistotien, Tapiontien ja Virteläntien liittymä: Suojateiden huono sijainti (johtavat ojaan), huonot näkyvyydet.
- Maatalous-Rauta Raatikainen Oy ympäristö: Liikkeen pihaan ajo rekoilla hankalaa → joudutaan peruuttamaan (kääntyminen Puustellintiellä).
- Virteläntien ja Karjalantien liittymä: Väistämisvelvollisuuden noudattamatta jättäminen, huonot näkyvyydet.
- Ainolantien ja Laaksotien liittymä: Väistämisvelvollisuuden noudattamatta jättäminen.
- Kirkkotien ja Puistotien liittymä.
- Puistotien ja Rinnetien liittymä: Polkupyöräilijät tulevat Rinnetieltä Puistotielle vauhdilla → ”äkkijarrutuksia”.
- Revontien ja Tapiontien liittymä: Väistämisvelvollisuuden noudattamatta jättäminen, huonot näkyvyydet.

Eri tienkäyttäjärühmien suurimmiksi ongelmakohteiksi kokemat tieosuudet ja liittymät Pielaveden kirkonkylässä

⊕ Liittymä tai muu yksittäinen kohde	● Kysely
— Tieosuus	⊖ Haastattelu
	⊙ Kylätoimikunta

Kevyen liikenteen väyliä oltiin vailla:

- Virteläntielle
- Urho Kekkosen tiellä (mt 5572) kevyen liikenteen väylän jatko Kohoniemestä kt 77:lle Uiton sillalle
- maantielle 563 (Pielavedentie - Kiuruvedentie) ns. ohikulkutieosuudelle
- Laaksotielle.

Haastatteluissa kiinnitettiin huomiota sekä sorapintaisten että päällystettyjen katujen huonoon kuntoon. Erityisesti tulivat esille Laaksotie, Pajatie, Savikontie ja Tapiontie.

Tievalaistusta toivottiin Urho Kekkosen tielle (mt 5572) sekä Pielaveden-Kiuruvedentielle (mt 561) kirkonkylän kohdalle.

Sekä asukaskyselyssä että haastatteluissa kritisoiitiin 40 km/h -aluerajoituksen liian aikaista alkua Puistotiellä erityisesti itäpäässä (Ortodoksiselta kirkolta), mutta myös pohjoispäässä Kiuruveden suunnalta.

Pysäköintijärjestelyjä Puistotien varrella olevien liikkeiden edustoilla moitittiin useissa vastauksissa. Myös suojateiden sijainteja pidettiin huonoina.

Linja-autoaseman epäselvät järjestelyt tulivat esille useissa haastatteluissa. Tosin aseman vakiokäyttäjät lienevät niihin niin tottuneita, etteivät koe niitä erityisen ongelmallisiksi.

Koko kirkonkylän alueella yhdeksi suurimmaksi ongelmaksi koettiin korkeat ajonopeudet ja yleisesti liikennekäyttäytyminen (ns. nuorisoralli). Vilkun käyttämättä jättämisestä oli useampia mainintoja.

Muutamat maininnat koskivat teiden ja katujen talvikunnossapitoa, mutta myös kevyen liikenteen väylien talvikunnossapitoa.

Monet Pielaveden kaavateistä ovat rakenteeltaan huonokuntoisia. Kuva Tapiontieltä, jolle on valmis katusuunnitelma tien parantamiseksi ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi.

Muualla kunnan alueella (kuva 3-4) erityiseksi ongelmaksi koettiin Vaaraslahden liittymä (mt 561 ja mt 5603). Liittymä sijaitsee jyrkässä mäessä, joka hankaloittaa liittymää varsinkin talvella.

Uiton sillan liittymää (kt 77 ja Urho Kekkosen tie) pidettiin myös ongelmallisena. Liittymässä on pakollinen pysähtyminen ja korokkeellinen kanavointi tultaessa Urho Kekkosen tieltä. Liittymän kevyen liikenteen järjestelyjä pidettiin puutteellisena.

Kolmas ongelmallisena pidetty liittymä on Säviällä huoltamon liittymä (kt 77 ja Säviäntie). Liittymässä ei ole kanavointia tai väistötiloja mistään suunnasta ja tätä pidettiin ongelmana.

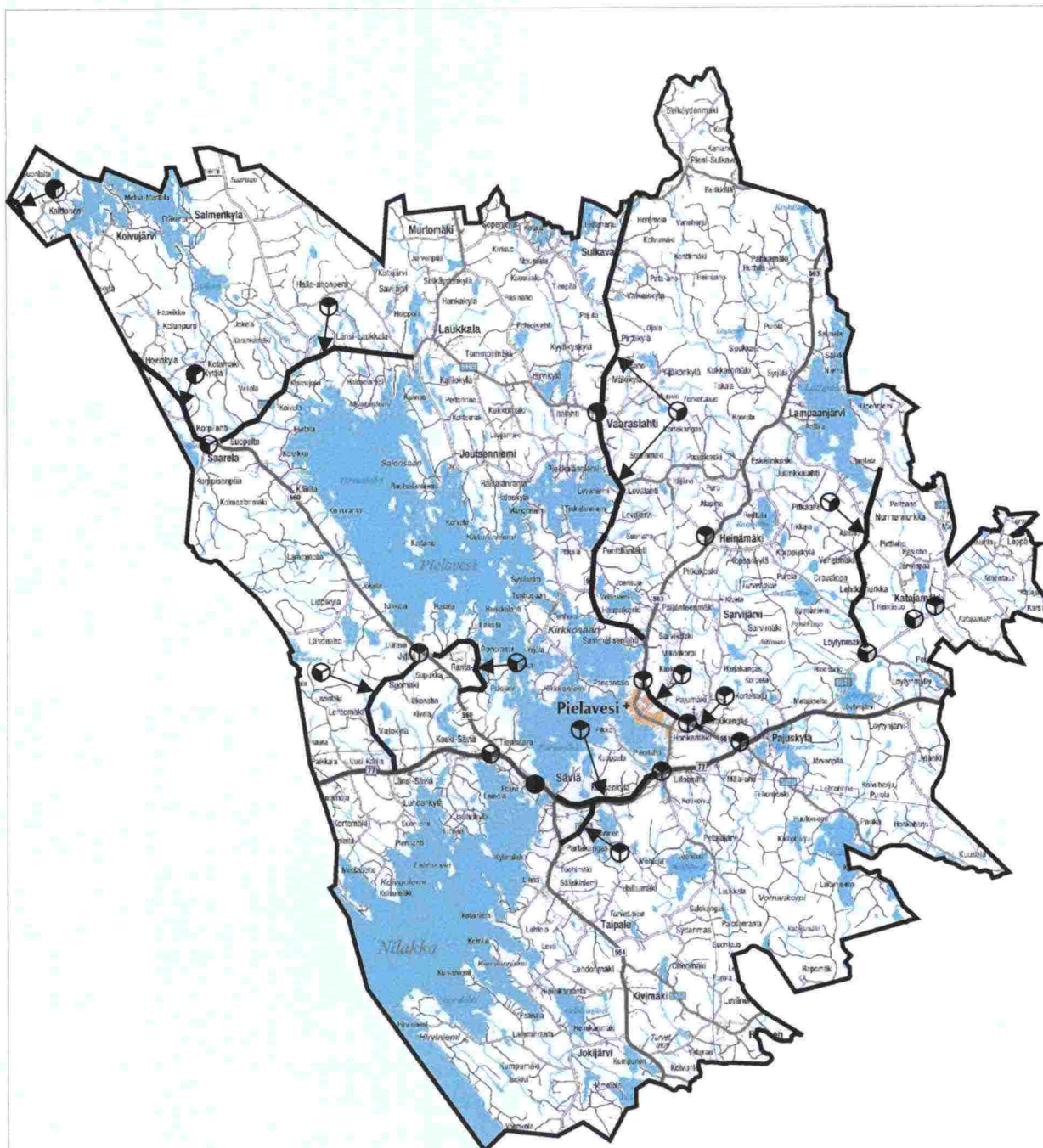
Kunnan alueella olevista tieosuuksista huonoimmassa kunnossa ovat vastaajien mielestä Pyhäsalmentie (mt 560) välillä Saarela - Oulun läänin raja ja Kiuruvedentie (mt 561). Kiuruvedentietä pidettiin kapeana ja sen päällystettä huonona.

Kantatiellä 77 ongelmana pidettiin kevyen liikenteen väylän puuttumista erityisesti välillä Uiton silta - Säviä.

Muutamissa vastauksissa pidettiin myös ongelmana yleisesti koko kunnan alueella yksityisteiden liittymien huonoja näkemiä.

Säviän liittymässä kantatiellä 77 (kuva lännestä) pidettiin kääntymiskaistojen puuttumista ongelmana. Suunnitelmassa liittymään on esitetty kääntymiskaistaa oikealle idästä tultaessa. Lännestä tultaessa väistötila olisi paikallaan, mutta oikealle johtava taloliittymä haittaa sen rakentamista. Kuvassa näkyvälle pikavuoropysäkillä esitetään rakennettavaksi kevyen liikenteen silta suoraan huoltoaseman pihasta.

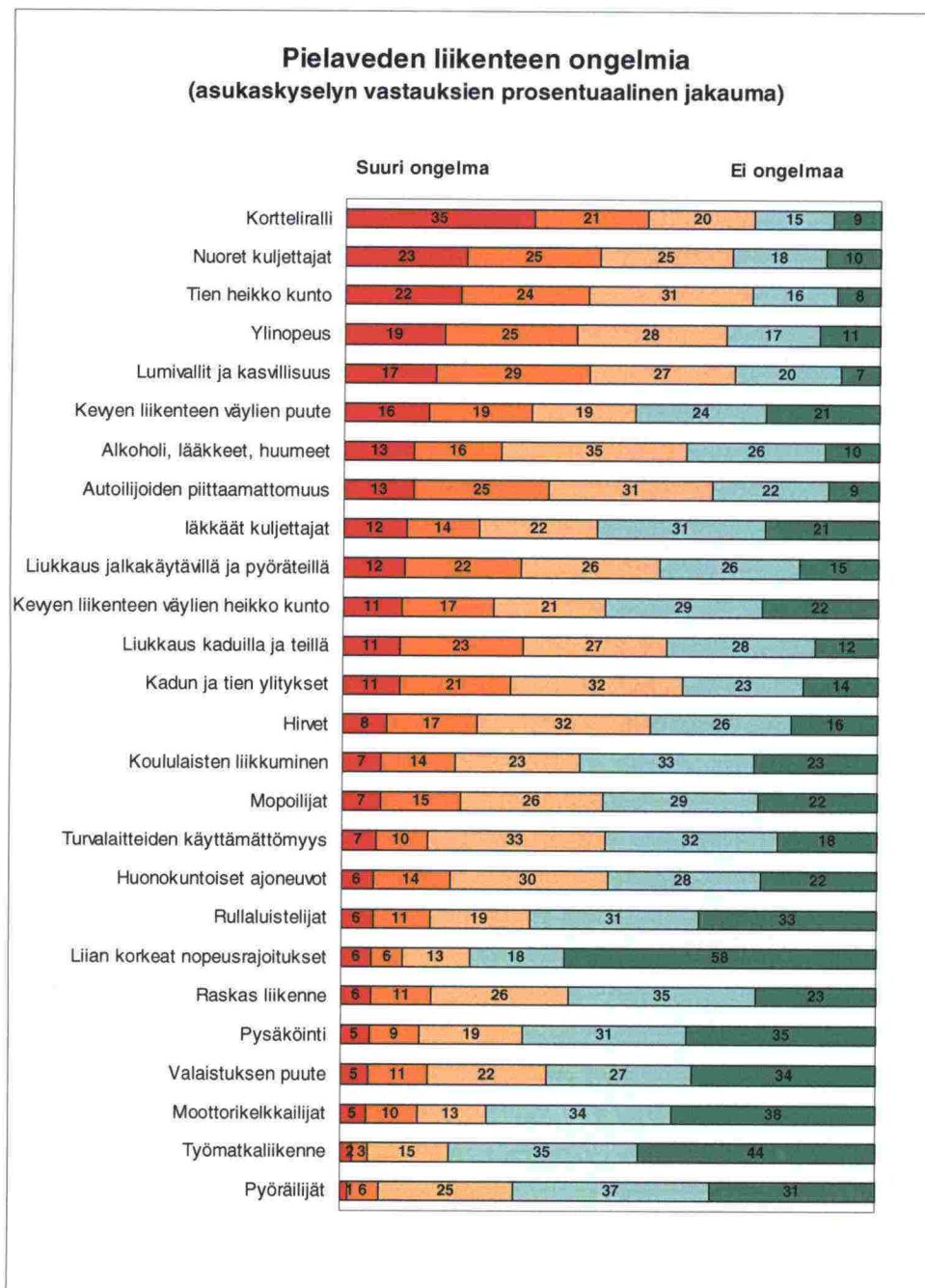
Eri tienkäyttäjärühmien suurimmiksi ongelmakohteiksi kokemat tieosuudet ja liittymät kirkonkylän ulkopuolella

⊗ Liittymä tai muu yksittäinen kohde	● Kysely
— Tieosuus	⊖ Haastattelu
	⊕ Kylätoimikunta

Pielavetisten käsitys liikenteen ongelmista ja toimenpiteiden tehokkuudesta

Asukaskyselyssä pyydettiin kuntalaisia arvioimaan Pielaveden liikenteen ongelma-alueita. Yhteenveto vastauksien jakaumasta on esitetty kuvassa 3-5. Kuvassa ongelma-alueet on järjestetty ylhäältä alas ongelmien suuruusjärjestyksessä.

Kuva 3-5. Pielaveden liikenteen ongelma-alueet asukaskyselyn mukaan.

Korttelirallia on pidetty pahimpana ongelma-alueena. Vastaajista 56 % on pitänyt sitä suurena tai melko suurena ongelmana. Ongelmina on nähty myös nuoret kuljettajat (48 % vastaajista), tien heikko kunto (46 %), ylinope-

us (44 %) sekä lumivallit ja kasvillisuus (46 %). Kevyen liikenteen väylien puutetta on pitänyt ongelmana 35 % vastaajista.

Varsin harvat (12 %) ovat pitäneet ongelmana liian korkeita nopeusrajoituksia. Pielavedellä eivät myöskään raskas liikenne, pysäköinti tai valaistuksen puute näytä asukkaiden mielestä olevan merkittäviä ongelmia.

Asukaskyselyssä pyydettiin kuntalaisia arvioimaan erilaisten toimenpiteiden sopivuutta liikenneturvallisuuksien parantamiseksi. Yhteenveto vastauksien jakaumasta on esitetty kuvassa 3-6 "paremmuusjärjestyksessä" ylhäältä alas. Vaikka toimenpiteiden vaikutuksia on kysytty yleisellä tasolla nimeämättä esim. kiertoliittymän sijaintipaikkaa, vastaukset kuvastanevat pielavetisten käsitystä toimenpiteiden "haluttavuudesta" omassa lähiympäristössä.

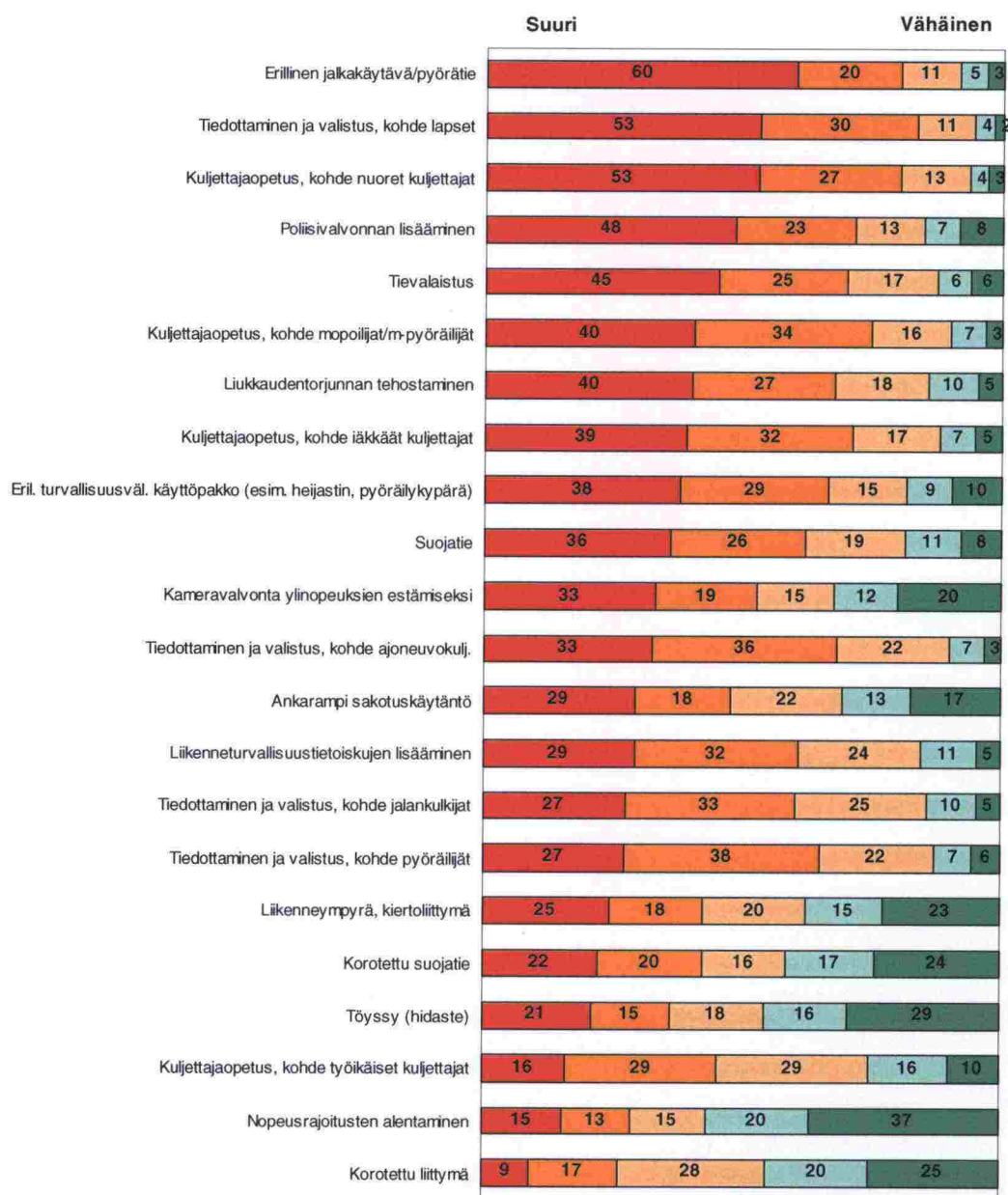
Parhaita arviota ovat saaneet erillinen jalkakäytävä/pyörätie, tiedottaminen ja valistus erityisesti lapsille suunnattuna sekä kuljettajaopetus erityisesti nuorille suunnattuna. Poliisivalvonnan tehostaminen on yllättävän korkealla, mikä kuvastanee sitä, että nykyisellään valvonta koetaan liian vähäiseksi. Vähiten suosittujen toimenpiteiden joukossa ovat korotettu liittymä, hidastotyössy ja korotettu suojatie. Liikenneympyrän/kiertoliittymän "suosio" näyttää olevan melko alhaalla. Nopeusrajoitusten alentamisella ei myöskään näytä juuri olevan kannatusta.

3.3 Turvavälineiden käyttö

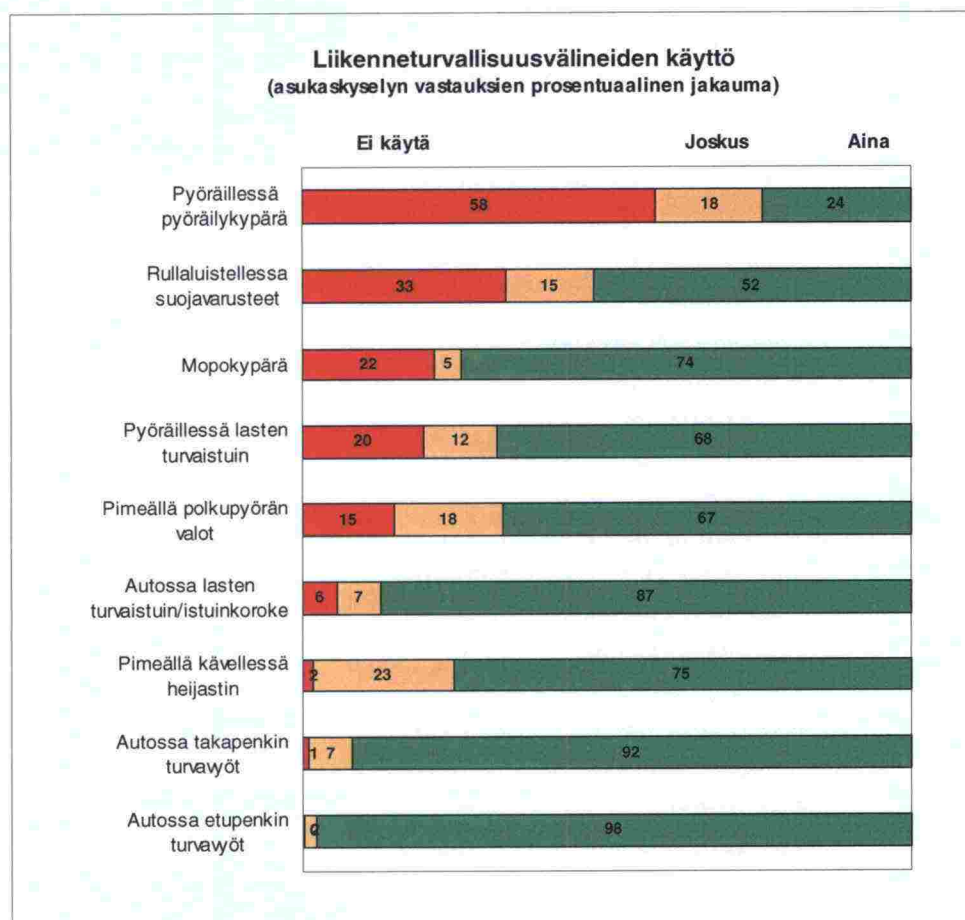
Asukaskyselyssä kysyttiin erilaisten liikenteen turvavälineiden käyttöastetta. Kuvassa 3-7 on esitetty vastausten jakaumat. Pyöräilykypärän käyttö on huolestuttavan vähäistä, sillä yli puolet vastaajista ei käytä koskaan kypärää ja vain neljännes ilmoittaa käyttävänsä kypärää aina pyöräillessään. Pakollisen mopokypärän käytössä on myös huolestuttavaa puutetta: neljännes ei käytä lainkaan tai käyttää kypärää vain satunnaisesti. Auton turvavöiden ja jalankulkijaheijastinten käytön osalta tilanne sitä vastoin on varsin mallikas Pielavedellä.

Käsitykset toimenpiteiden tehokkuudesta
 (asukaskyselyn vastauksien prosentuaalinen jakauma)

Kuva 3-6. Asukkaiden näkemys erilaisten toimenpiteiden liikenneturvallisuuksia parantavasta vaikutuksesta.

Kuva 3-7. Liikenteen turvavälineiden käyttö Pielavedellä asukaskyselyn mukaan.

3.4 Liikennekasvatuksen, -valvonnan ja -tiedotuksen nykytila

KVT-suunnitelman pohjaksi on selvitetty eri tahojen toimenpiteet ja toiminta viime vuosina.

3.4.1 Kunnan hallintokunnat

Perusturva

Turvallinen liikkuminen päiväkodin lähiympäristössä on ollut toistuvana teemana kunnallisessa päivähoitossa oleville. Samoin heijastimen käyttö ja turvallinen pyöräily ovat olleet keskeisiä opetusaiheita. Vanhempia on muistutettu turvalaitteiden käytöstä lasta kuljetettaessa. Koulunsa aloittaville on keväisin pidetty teemaviikko koulumatkan turvallisuudesta Liikennevalistuksen tuki ry:n aineistoa hyödyntäen.

lähäs- ja vammaisryhmille liikenneturvallisuuksuvallistusta ei juuri ole ollut. Tietoa kyyditysjärjestelmistä ja kutsutaksisysteemistä on annettu.

Terveyskeskus

Työsuojelutoimikunta on järjestänyt Ennakoivan Ajon Kurssin henkilökunnalle. Onnettomuuksien yhteydessä annetaan opastusta turvavälineiden käytössä. Työterveyslääkäri valistaa työmatkaliikenteen vaaroista ja riskien vähentämiskeinoista työmatkalla. Vanhuksille lainataan apuvälineitä liikkumisen helpottamiseksi.

Sivistystoimi

Kulttuuritoimen kasvatustoitimenpiteitä ovat olleet kansalaisopiston Ennakoivan Ajon Kurssit, ensiapukurssit ja kurssi moottorikelkkailijoille. Kaikissa peruskouluissa on vuosittain jaettu koulunsa aloittaville ”Kirje lasten vanhemmille”. Myös heijastimia on jaettu ja Liikenneturvan aineistoa käyty läpi. Perusopetuksen opetussuunnitelmissa liikenne mainitaan 9. luokalla. Rannankylän koululla kerrataan vuosittain, miten liikenteessä tulisi käyttäytyä. Heinämäen koulun lukuvuosisuunnitelmassa 2001-2002 mainitaan, että turvallista liikkumista harjoitellaan siirryttäessä koululta nuorisoseurantalolle liikuntatunnille. Heinämäen koululla on lisäksi järjestetty vuonna 2000 liikenneturvallisuuksiä. Kaikki koulut ovat osallistuneet vuonna 2000 järjestetyille turvallisuusmessuille. Lukiossa liikenneasiaa tulee esille fysiikan opetuksen yhteydessä.

Koulutoimen sektorilla keskustan koululaiskuljetukset on järjestetty uudelleen. Järjestelyn ansiosta koululaisten ei tarvitse ylittää ajorataa noustessaan linja-autoon tai poistuessaan siitä. Peruskoulun alimpien luokkien koululaiskuljetuksissa olevia lapsia vastaanottamassa on joko opettaja tai kouluavustaja. Linja-autoasemalta kouluavustajat noutavat esikoululaiset kouluun. Rannankylän koulussa ensimmäisen ja toisen luokan oppilaat eivät saa tulla pyörällä kouluun, elleivät ole suorittaneet polkupyöräilijän ajokorttia. Heinämäen koulun läheisyydessä nopeusrajoitus on pudotettu arvoon 60 km/h.

Ympäristötoimi

Taajama-alueelle on asetettu 40 km/h -nopeusrajoitus ja yläasteen kohdalla 30 km/h. Keskustelu toimenpiteen tarpeellisuudesta jatkuu. Puistotieltä on poistettu näkemäesteitä, ja tievalaistusta on lisätty. Ajankohtaisista asioista on tiedotettu lähinnä paikallislehdessä.

Pelastustoimi

Pelastustoimen liikennekasvatustoimenpiteenä on henkilökunnalle järjestetty Ennakoivan Ajon Kurssi ja hälytysajoneuvokurssi.

Valvontatoimenpiteenä kaavaehdotusten tarkastusten ja rakennustarkastusten yhteydessä myös liikenneturvallisuus tulee esille.

3.4.2 Yhteistyötahot

Autokoulu

Ajokortin suorittamiseen tähtäävän opetuksen lisäksi Pielaveden autokoulu on antanut yleistä liikennevalistusta, vierailut kouluilla opettamassa turvalli-

sen pyöräilyn periaatteita, järjestänyt eri yhteistyötahojen kanssa Ennakoivan Ajon Kurseja ja ollut mukana turvallisuusmessuilla.

Leijonat

LC Pielavesi/Lepikko käynnisti v. 1996 Turvakunta 2000 -projektin, jossa oli yhtenä osa-alueena liikenneturvallisuus. Projektin tavoitteena oli parantaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kaikille kuntalaisille jaettiin heijastimet ja teiden varsille lisättiin heijastintolppia. Työ jatkuu edelleen ja kaikki Suomen leijonaklubit ovat mukana Turvallinen tulevaisuus -projektissa.

Liikenneturva

Liikenneturva on toimittanut kuntaan liikennekasvatus- ja tiedotusmateriaalia erilaisten tapahtumien yhteydessä mm. Ennakoivan Ajon Kurseille ja moottorikelkkailijoiden koulutukseen sekä koulutoimen tarpeisiin. Tiedotus on ollut lähinnä yleisiin liikenneturvallisuusaiheisiin, ajankohtaisiin kysymyksiin ja sääntömuutoksiin liittyvää.

Liikenneturvan edustaja on vierailut muutamalla lukion fysiikan tunnilla kertomassa fysiikan lakien liikennesovelluksista sekä ollut veteraanien tilaisuudessa puhumassa ikääntymisen vaikutuksesta liikenteessä selviytymiseen. Turvakunta-projektiin osallistuttiin teemalla turvalaitteiden käyttö.

Liikenneturvallisuustyön nykytilaa käytiin läpi liikenneturvallisuussuunnitelman aloitusseminaarissa 19.4.2002.

Pielaveden seurakunta

Pielaveden seurakunnan päiväkerhossa on liikennekasvatusta annettu ikäryhmälle 3-5 -vuotiaat sopivassa leikinomaisessa muodossa. Ohjelmassa on ollut mm. liikennemerkkien tunnistamistehtäviä ja autoilla leikkimistä liikennematolla. Myös turvalaitteiden käyttöön on kiinnitetty huomiota.

Pielavesi-Keitele paikallislehti

Paikallislehdessä on aiemmin ollut poliisin oma palsta, jolla on käsitelty myös liikenneturvallisuuskysymyksiä. Liikenneturvallisuus tulee esille myös liikennealalla työskentelevien henkilöhaastattelujen yhteydessä. Lehdessä on kirjoitettu kunnan ja Tiehallinnon tekemistä muutoksista liikennejärjestelyissä. Myös ajankohtaiset liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat (esim. koulujen alkaminen) ovat saaneet palstatilaa. Liikenteen teemasivuja ei ole ollut.

Poliisi

Poliisi on vieraillut joka koululla vähintään kerran vuodessa ja ollut järjestämässä kansalaisopiston moottorikelkkakursseja. Aikaisemmin poliisilla on ollut vakiopalsta paikallislehdessä, ja radion kanssa on yhteistyötä. Poliisi on mukana myös tiemestareiden vetämässä yhteisöryhmässä.

Liikennekäyttäytymisen, erityisesti rattijuopumuksen ja nopeuksien valvontaa on toteutettu resurssien mukaan. Erityisesti nuorten kuljettajien liikennekäyttäytyminen huolettaa. Resursseja tulisi suunnata entistä enemmän ennaltaehkäisyyn.

Savo-Karjalan tiepiiri

Koulujen lähiympäristöjen turvallisuuskartoitus on tehty v. 2001. Pielaveden taajamateiden yleissuunnitelma ja tiesuunnitelma ovat olleet nähtävillä. Tiedotusta yleisistä liikenneasioista ollut radioissa ja lehdissä. Liikennettä hidastavista tietöistä (esim. ajoratamerkinnyt) on tiedotettu radioissa. Lukion 1. luokan terveystiedon tunnilla on käyty puhumassa Tiehallinnon keinoista vaikuttaa liikenneturvallisuuteen.

3.4.3 Yhteenveto nykytilasta

Hallintokuntien tekemä liikennekasvatus- ja -valistustyö on ollut vaihtelevaa. Koulussa ja päiväkodissa se on perinteistä, mutta esimerkiksi maataloussektorilla siitä ei juuri löydy mainintaa. Liikenteen valvonta on luonnollista poliisin toiminnassa. Tiedotuksessa on kaikilla hallinnonaloilla kehittämisen varaa.

Yhteistyökumppaneista Pielaveden autokoulu, LC Pielavesi/Lepikko, poliisi ja Pielavesi - Keitele -paikallislehti ovat tukeneet esimerkillisen aktiivisesti kunnassa tehtyä KVT-työtä.

4 LIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

4.1 Valtakunnalliset tavoitteet

Vuonna 2000 on valmistunut liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnan laatima "Liikenneturvallisuussuunnitelma 2001 - 2005". Valtioneuvosto on käsitellyt ja hyväksynyt suunnitelman v. 2001.

Suunnitelmassa pitkän aikavälin tavoite on asetettu seuraavasti:

Tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Tämän suunnitelman tavoitteena on luoda edellytykset liikennejärjestelmän jatkuvalle kehittämiselle siten, että vuoden 2025 paikkeilla vuosittainen liikennekuolemien määrä on enintään 100.

Suunnitelman käsittelyn yhteydessä valtioneuvosto tarkisti vuonna 1997 asettamaansa liikenneturvallisuustavoitetta siten, että vuoteen 2010 mennessä liikennekuolemien määrän on oltava alle 250.

Pitkän aikavälin tavoitteiden ja toimintalinjojen ohella suunnitelma sisältää laajan lähiajan toimenpideohjelman. Kaikkiaan toimenpideohjelma käsittää runsaat 60 yksityiskohtaisesti määriteltyä toimenpidettä siten, että kullekin toimenpiteelle on määritelty vastuutaho tai vastuutahot.

Paikallisella tasolla toteutettavista toimenpiteistä on suunnitelmassa todettu mm. seuraavasti: "Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää liikenneturvallisuuden arvostusta kuntien päätöksentekijöiden ja suunnittelijoiden keskuudessa. Liikenneturvallisuuden pitäisikin olla ensisijainen tavoite liikennesuunnittelussa ja osa kuntien laatu- ja suunnittelujärjestelmiä. Kaavoittajien ja liikennesuunnittelijoiden osaamista olisi kehitettävä ja tietopohjaa laajennettava.

Keskeiset rahallista panosta vaativat paikallisen tason toimet koskevat taa-
jamien liikenneympäristön parantamista. Kuntien ja Tiehallinnon toteutettavaksi on esitetty porrastetun nopeusrajoitusjärjestelmän toteuttaminen taa-
jamissa ja rajoitusten tukeminen rakenteellisesti. Myös kevyen liikenteen verkkojen täydentäminen sekä kevyen liikenteen ja autoliikenteen risteämisjärjestelyjen turvallisesti rakentaminen on suunnitelmissa suunnattu kunnille ja Tiehallinnolle.

Muita paikallisen tason toimia ovat esimerkiksi liikennekasvatuksen roolin varmistaminen kouluissa, kasvatussopimukset lasten päivähoidossa ja turvalaitteiden käytön lisääminen valistuksen keinoin.

Kuntatasolla pyritään saamaan kansalaiset ja vapaaehtoisjärjestöt mukaan liikenneturvallisuustyöhön. Kunnan viranomaisten ja päättäjien suhtautuminen liikenneturvallisuusasioihin vaikuttaa asukkaiden todelliseen turvallisuuteen, viihtyvyyteen sekä koettuun turvallisuuden tunteeseen."

4.2 Aluetason tavoitteet

Itä-Suomen lääninhallitus

Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2000 - 2005 on valmistunut toukokuussa 2000.

Määrälliseksi tavoitteeksi on asetettu

kuolleiden ja loukkaantuneiden lukumäärän selkeä väheneminen valtakunnan tavoitteiden mukaisesti, mikä on *arviolta* alle 35 kuollutta ja alle 500 loukkaantunutta vuoteen 2005 mennessä.

Pitkällä aikavälillä yleistavoitteiksi on asetettu:

- liikenneturvallisuuden arvostuksen lisääminen
- taajamien liikenneturvallisuuden parantaminen
- tienkäyttäjien vuorovaikutuksen parantaminen
- huumaaavien aineiden vaikutuksen alaisena ajamisen ehkäiseminen
- suistumis- ja kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen ja niiden seurausten lieventäminen
- turvavälineiden ja -varusteiden käytön lisääminen
- paikallisten liikenneongelmien vähentäminen.

Näistä suunnitelman tärkeimmiksi painopisteiksi on valittu:

- liikenneturvallisuuden arvostuksen lisääminen
- taajamien liikenneturvallisuuden parantaminen
- suistumis- ja kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen ja niiden seurausten lieventäminen
sekä omana painopisteenä:
- vanhusten ja liikuntarajoitteisten huomioon ottaminen väylien hoidossa.

Eri tavoitteiden toteuttamiseksi on vuosille 2000 - 2005 määritelty yhteensä noin 40 toimenpidettä vastuu- ja yhteistyötahoineen.

Savo-Karjalan tiepiiri

Savo-Karjalan tiepiirin liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut v. 1999. Ohjelman runkona ovat aikaisemmin valmistuneet valtakunnalliset "Liikenneturvallisuus 2005, Tielaitoksen toimintalinjat liikenneturvallisuuden parantamiseksi" ja "Tielaitoksen liikenneturvallisuussuunnitelma 2005".

Ohjelmassa on määritelty toimintaperiaatteet eri aihealueille:

Aihealue	Toimintaperiaate
Liikennejärjestelmän turvallisuus	Savo-Karjalan tiepiiri toimii aktiivisesti alueellisten ja paikallisten liikennejärjestelmien turvallisuuden parantamiseksi.
Liikenneturvallisuustavoitteeseen sitoutuminen	Tiepiiri sitoutuu yhteiskunnan asettamaan liikenneturvallisuuden parantamistavoitteeseen ja toimii sen toteuttamiseksi kulloinkin käytettävissä olevin parhain keinoin.
Yleisten teiden turvallisuuslaatu	Tiepiiri edistää liikkumisen ja kuljetusten turvallisuutta kaikissa olosuhteissa sekä taajamien että haja-asutusalueiden yleisillä teillä.
Taajaan asuttujen alueiden tiet	Liikennejärjestelmän kannalta hyvän taajamatieverkon hierarkian säilyttämiseksi tai parantamiseksi on toimittu yhteistyössä kuntien kanssa. Autojen nopeustaso on sovitettu taajamaympäristöä vastaavaksi.
Haja-asutusalueiden tiet	Tiestö, sen hoitotaso ja autojen nopeustasot mahdollistavat yhdessä turvallisen, toimivan ja ympäristön huomioon ottavan liikenteen. Erityisesti on panostettu päätieverkon vakavien liikenneonnettomuuksien riskin pienentämiseen.
Pitkäjänteinen työ vakavien onnettomuuksien ehkäisemiseksi	Tiepiiri etsii ja ottaa käyttöön keinoja erityisesti liikennekuolemien ja muiden vakavien henkilövahinkojen vähentämiseksi yhteistyössä muiden liikenneturvallisuustyötä tekevien kanssa.
Kansalaisten osallistuminen ja tienpidon laadunhallinta	Organisaatiota ja toimintaa kehittäessään tiepiiri parantaa kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja varmistaa tienpidon liikenneturvallisuuslaadun tilaus- ja tuotantotoiminnassa.
Liikenneturvallisuustietämys	Tiepiiri huolehtii alueellaan omin toimin sekä yhteistyössä eri tahojen kanssa liikenneturvallisuustietämyksen ajankäytöstä ja turvallisuustiedotuksesta.

4.3 Pielaveden kunnan liikenneturvallisuustavoitteet

Valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden mukaisesti Pielaveden kunnan pitkän aikavälin tavoitteena on, ettei kenenkään tarvitse inhimillisen virheen vuoksi kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Yleistavoitetta täsmennetään seuraavilla liikenneturvallisuustyön tavoitteilla.

- Taajaman liikenneympäristöä parannetaan erityisesti kevyen liikenteen lähtökohdista ja sopeuttaen autoliikenteen nopeustaso ympäristön mukaiseksi.
- Kaavoituksessa, rakennusvalvonnassa ja muussa maankäytön suunnittelussa varmistetaan liikenneturvallisuuden näkökohdat (liikenneturvallisuustarkastukset).
- Pielavedellä tehdään järjestelmällistä ja suunniteltua liikennekasvatusta, -valistusta ja -tiedotusta yhteistyössä eri hallinnonalojen ja yhteistyökumppaneiden kesken.
- Edistetään liikenteen turvavälineiden ja -varusteiden käyttöä valistuksen, kampanjoiden, valvonnan ja vuokraustoiminnan avulla.
- Erityistä huomiota kiinnitetään hitaan maatalouskaluston liikenneturvallisuuteen.

5 TOIMENPITEET LIIKENNEYMPÄRISTÖN TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Onnettomuustarkastelun ja ongelma-analyysin pohjalta on suunniteltu toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja onnettomuusriskin pienentämiseksi. Toimenpiteet kirkonkylässä on esitetty kuvissa 5-1 ja 5-3 sekä muualla kunnan alueella kuvassa 5-2. Luettelo toimenpiteistä on liitteenä 1.

5.1 Rakenteelliset toimenpiteet kirkonkylässä

Puistotien parantaminen

Kirkonkylän pääväylän Puistotien parantaminen on ollut jo pitkään vireillä. Yleissuunnitelma on valmistunut v. 1996 ja tiesuunnitelma v. 2001. Keskustaosuus välillä Museotie - Laurinpurontie on tarkoitus rakentaa vuosina 2003 - 2004.

Hanke sisältää kiertoliittymän Puistotien ja Puustellintien liittymään, korotetuja ja keskisaarekkeellisia suojateitä, pysäköintijärjestelyjä liiketalojen edustoilla, linja-autopysäkkimuutoksia sekä tieympäristön parantamista istutuksin, tien tasausta alentamalla ja pintamateriaaleilla. Hanke parantaa kevyen liikenteen olosuhteita. Tiealueen kaventaminen ja korotetut suojatiet alentavat autojen nopeuksia. Liittymä- ja pysäköintijärjestelyt selkeyttävät liikenneympäristöä.

Hankkeen rakennussuunnitelman teko on ollut käynnissä rinnan liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisen kanssa ja tässä suunnitelmassa esitetyt ratkaisut ovat rakennussuunnitelman mukaisia.

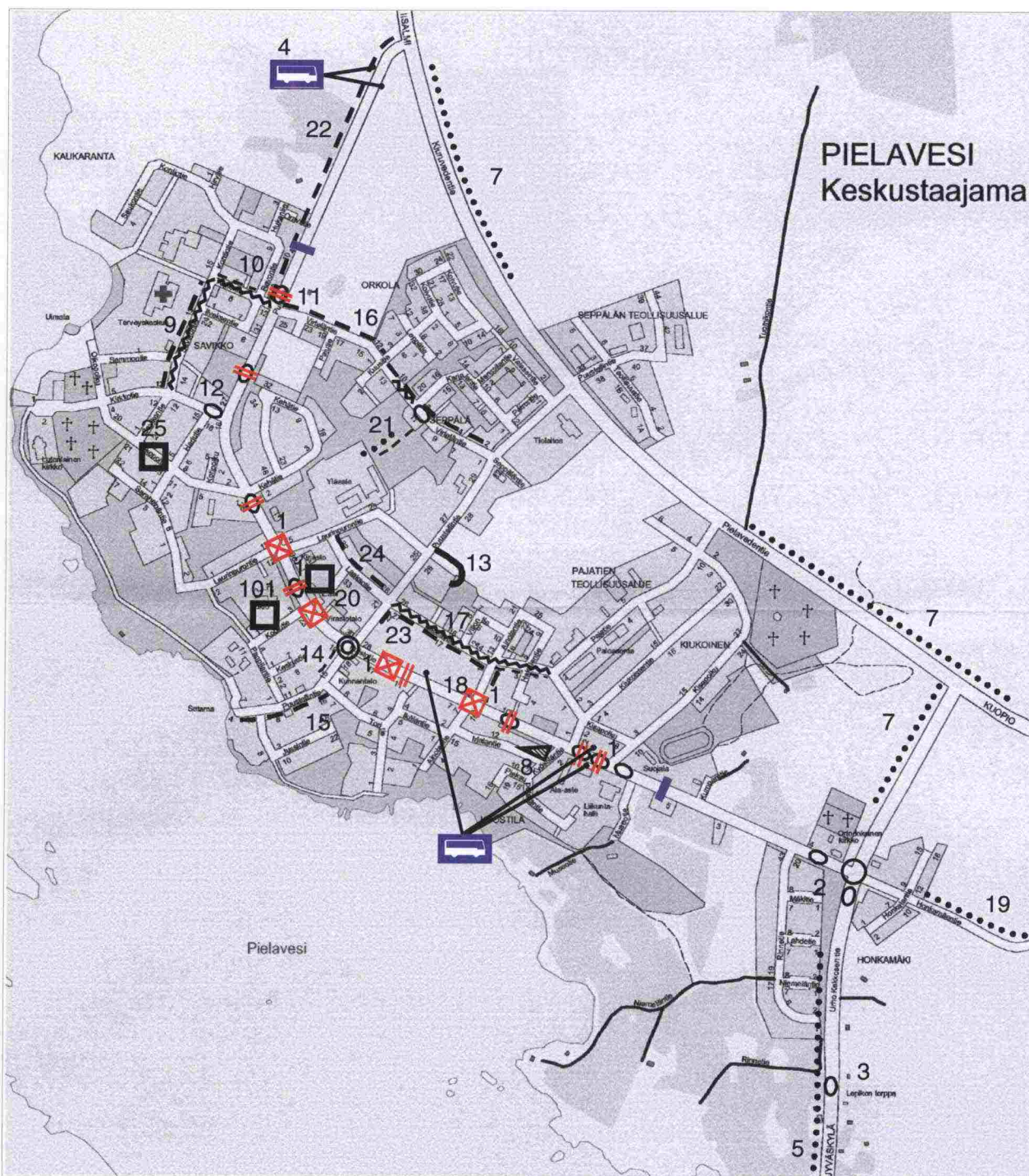
Puistotien parantamistoimenpiteet, jotka ovat jäämässä ensimmäisessä vaiheessa rakennettavan keskustaosuuden ulkopuolelle, on sisällytetty liikenneturvallisuussuunnitelmaan v. 2001 valmistuneen tiesuunnitelman mukaisina. Näitä ovat Urho Kekkosen tien (mt 5572), Kirkkotien ja Virteläntien/Tapiointien liittymät suojatiejärjestelyineen, kevyen liikenteen väylän jatkaminen

Puistotien varteen välille Virteläntie - Kiuruvedentie sekä uusien linja-autopysäkkien rakentaminen Sammalisenniemeen johtavan tien liittymään.

Puistotien keskustahankkeen yhteydessä on tarkoitus jäsenellä pysäköintiä liiketalojen edustoilla. Kuvassa vasemmalla olevaan Puustellintien liittymään tulee liikenneympyrä ja samalla tien tasausta alennetaan.

Rakenteelliset toimenpiteet kirkonkylässä

- ⊙ Kiertoliittymä
- Liittymän parantaminen
- ⚡ Ajoinparantaminen
- Uuden tieyhteyden parantaminen
- ▭ Linja-autopysäkin rakentaminen
- Kevytliikenneväylän rakentaminen

- ⊗ Korotettu liittymä
- Korotettu suoja-alue
- ▭ Töyssy (yhdelle ajokaistalle)
- Suojatiesaares
- ... Tievalaistuksen rakentaminen
- ▲ Näkemäraivaus
- ▭ Muu toimenpide

Kevyen liikenteen väylät

Jalankulku- ja pyöräliikenteen olosuhteiden ja turvallisuuden parantamiseksi on tarpeen täydentää kevytliikenneväylästä. Kaavateiden varsille esitetään kevytliikenneväyliä mm.

- Virteläntielle kokonaisuudessaan Puistotieltä Puustellintielle
- Savikontielle ja Tapiontielle (valmiin katusuunnitelman mukaisesti)
- Laaksotielle kahtena hankkeena väleille Puustellintie - Pajatie ja Laurinpurontie - Puistotie
- Puustellintielle Toritieltä satamaan
- Ainolantielle Puistotieltä Laaksotielle.

Virteläntielle esitetään kevytliikenneväylää koko matkalle. Seppälän alueella (kuva) väylä on tilanpuutteen vuoksi tarpeen tehdä korotettuna ajoradan yhteyteen, mutta länsipäässä väylä voidaan erottaa ajoradasta istutusvälikäiställä.

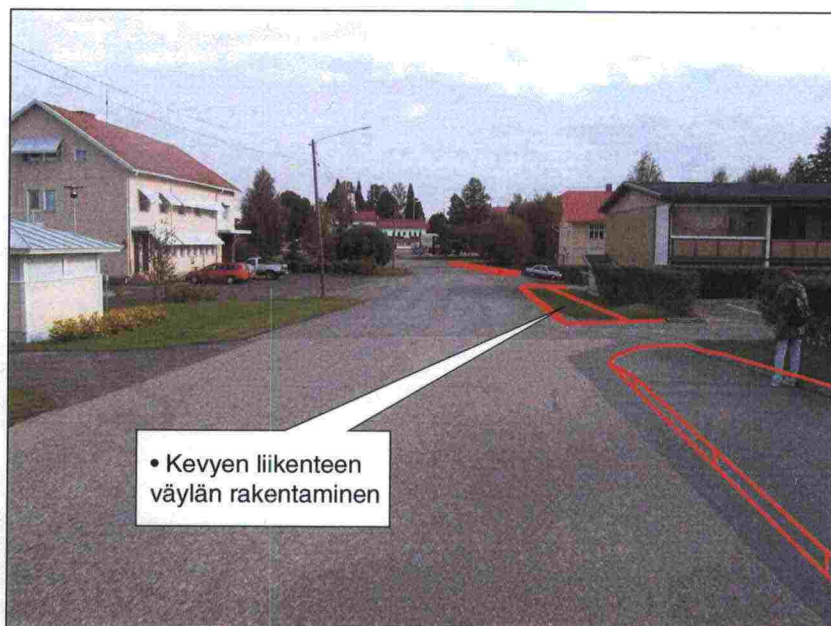
Urho Kekkosen tiellä (mt 5572) kevyen liikenteen väylä esitetään jatkettavaksi pudotuspaikan liittymästä Uiton sillan levähdysalueelle.

Seppälän alueelta yläasteelle johtava kevyen liikenteen raitti esitetään parannettavaksi ja valaistavaksi.

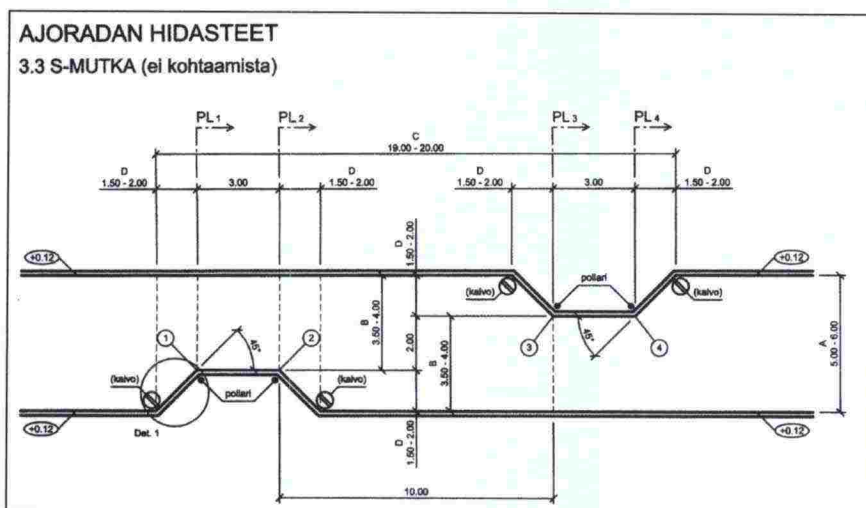
Kaavateiden parantaminen

Asuntoalueiden kaavatiet ovat suurelta osin sorapintaisia ja osa päällystetyistä teistä on rakenteeltaan huonokuntoisia. Tässä suunnitelmassa on esitetty kaavateiden rakenteen parantaminen vain niiltä osin kuin se liittyy kevyen liikenteen väylien rakentamiseen. Tällaisia kohteita ovat Savikontie, Tapiontie, Laaksotie ja Ainolantie välillä Puistotie - Laaksotie, joissa ajorataan liittyvän kevyen liikenteen väylän rakentaminen edellyttää ajoradan päällystämistä tai päällysteen uusimista. Suoria ja leveitä kaavateitä päällystettäessä on huolehdittava ajorataa kaventamalla ja erilaisin hidastein siitä, että ajonopeudet saadaan asuntokaduille sopivalle tasolle.

Kevyen liikenteen väylä on helppo toteuttaa Puustellintielle Toritien ja sataman välille.

Oikotielle esitetään S-mutkan rakentamista hillitsemään erityisesti nuorten autoilijoiden suuria nopeuksia. Ajorataa kavennetaan pollareita käyttäen. (Lähde: Liikenteen rauhoittaminen - ohjeita ja esimerkkejä. LYYLI-raporttisarja 28. 2001).

Tievalaistuksen täydentäminen

Tievalaistusta esitetään täydennettäväksi koko Urho Kekkosen tien (mt 5572) kattavaksi yhteisellä ajoradan ja kevyen liikenteen väylän valaistuksella.

Kirkonkylän ohikulkusuudella (mt 561) esitetään valaistuksen täydentämistä. Honkamäentie esitetään valaistavaksi, jolloin varmistetaan, että kevyt liikenne käyttää tätä yhteyttä maantien 561 sijaan.

Muut kohteet

Linja-autoaseman piha-alueen järjestelyjä esitetään parannettavaksi siten, että

- ajoyhteys Laaksotielle katkaistaan turhan läpiajon poistamiseksi
- linja-autoille rakennetaan lähtölaiturit ja
- asemarakennuksen reunustaan tehdään korotettu jalankulkualue, joka pihan puolella voi samalla toimia saapuvien linja-autojen pysäkkikokkeena.

Linja-autoaseman liikennejärjestelyt kaipaavat jäsentelyä.

Lukion piha esitetään rauhoitettavaksi siirtämällä pysäköinti kansalaisopiston ja seurakuntakeskuksen väliselle alueelle.

5.2 Rakenteelliset toimenpiteet muualla kunnassa

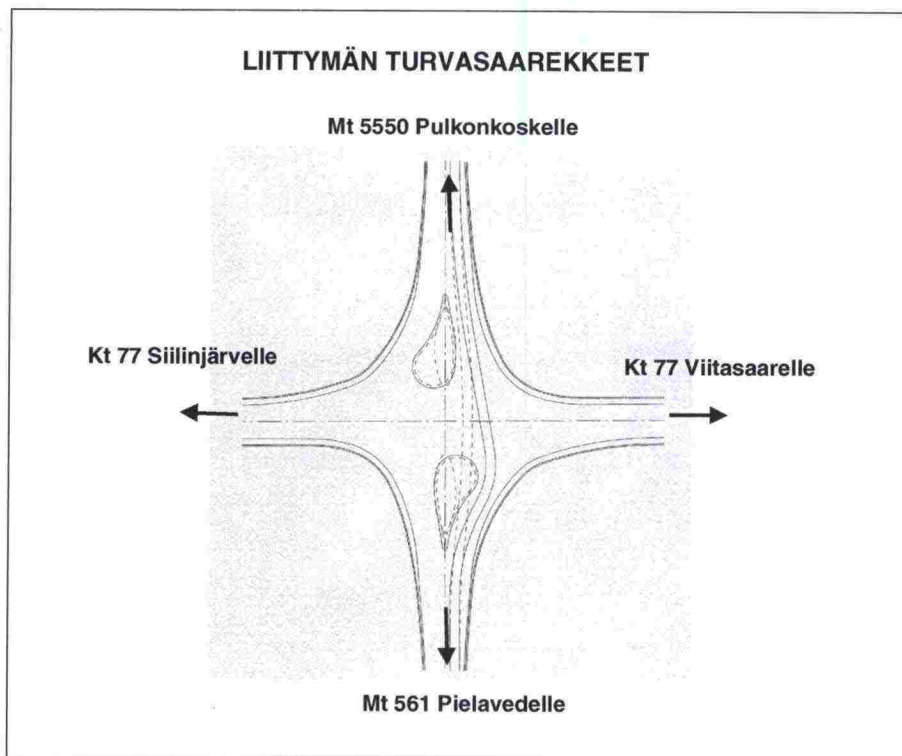
Toimenpiteet kirkonkylän ulkopuolella on esitetty kuvassa 5-2.

Kantatie 77

Toimenpiteet kantatiellä 77 keskittyvät pääliittymiin. Säviäntien (huoltoasema) ja Pyhäsalmentien (mt 560) liittymiin esitetään kääntymiskaistoja oikealle idästä tultaessa. Lähekkäisiin Urho Kekkosen tien (mt 5572) ja Petäjäjärven paikallistien 16111 liittymiin tulisi päätielle tehdä vasemmallekääntymiskaistat yhtenäisenä porrastetun liittymän ratkaisuna. Liittymässä Urho Kekkosen tielle muutama vuosi sitten asetettua STOP-merkkiä tehostamaan esitetään tiemerkintöinä tehtäviä heräteraitoja ja STOP-maalausmerkintää.

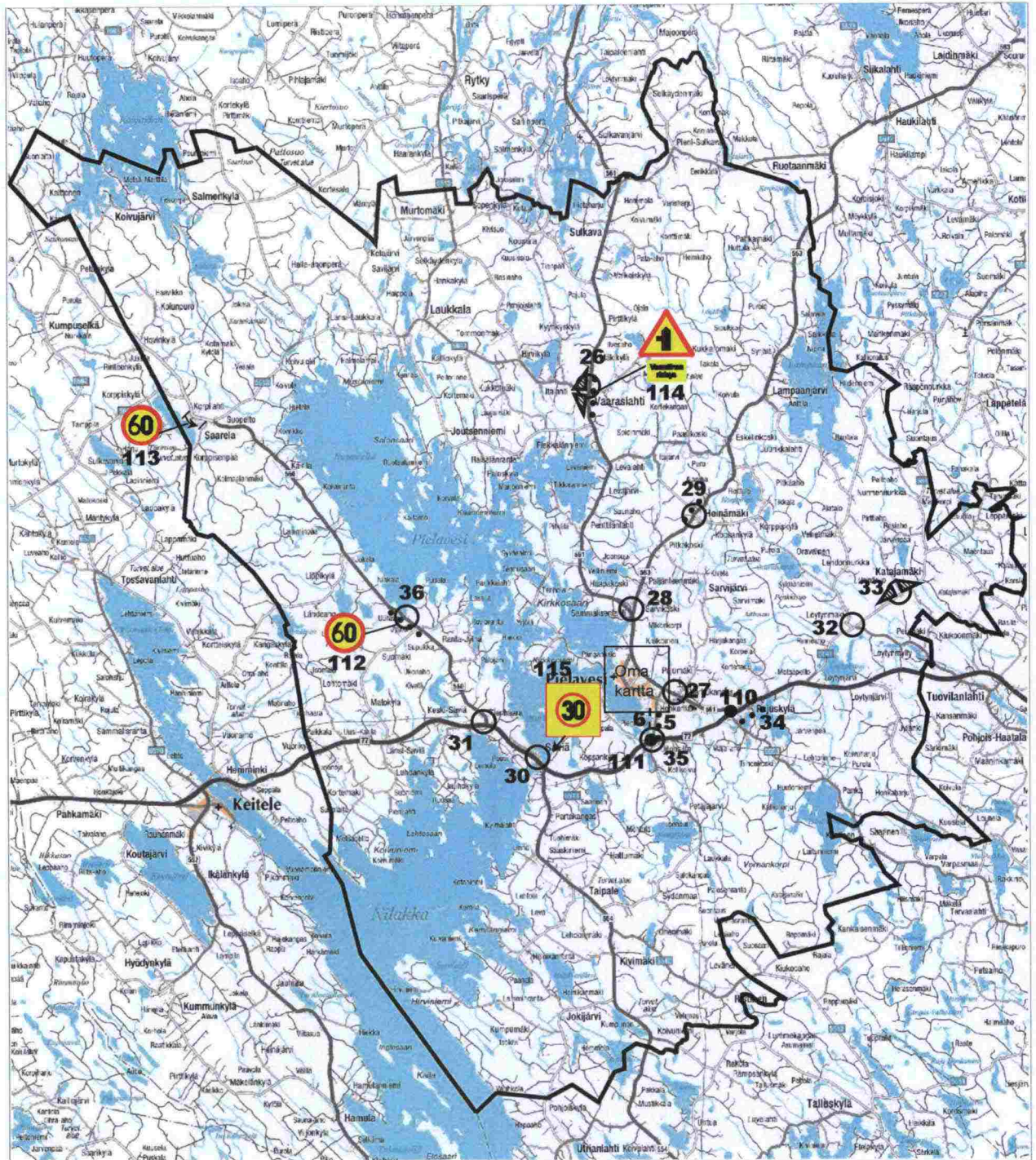
Kantatien 77 liittymistä onnettomuusmäärältään pahin on Pajuskylän liittymä (mt 561/mt 5550). Nelihaaraisuuden lisäksi lyhyehköt näkemät etenkin länteen tekevät liittymän hankalaksi ja havaintovirheille alttiiksi. Liittymän jakaminen kahdeksi porrastetuksi T-liittymäksi auttaisi, mutta on hankalan maaston vuoksi liian kallis toimenpide. Päätien nopeusrajoituksen alentaminen arvoon 60 km/h on rinteessä tuskin toimiva ja erityisesti raskaan liikenteen kannalta hankala ratkaisu. Liittymässä on päädytty esittämään sivusuuntiin rakennettavia turvasaarekkeitä. Lisäksi molempiin sivusuuntiin esitetään tiemerkintöinä heräteraidat ja STOP-maalausmerkintä.

Pajuskylän liittymän tievalaistusta esitetään jatkettavaksi itään koko tienvarsisivarsiasutuksen matkalle.

Pajuskylän liittymään kantatiellä 77 esitetään molempiin sivusuuntiin rakennettavaksi ns. turvasaarekkeet, jotka pakottavat sekä suoraan ajavat että kääntyvät hidastamaan vauhtiaan.

Toimenpiteet kirkonkylän ulkopuolella

○ Liittymän parantaminen

-- Kevytliikenneväylän rakentaminen

... Tievalaistuksen rakentaminen

● Muu toimenpide

▲ Näkemäalueen raivaus

Vaarallinen risteys

Uusi nopeusrajoitus

Nopeusrajoituksen alkamiskohdan siirto

Alerajoituksen tarkistaminen Säviällä

Muut tiet

Muulla tieverkolla on monia mäkien, mutkien, hankalien liittymäpaikkojen ja näkemäesteiden vuoksi vaarallisia tiekohtia tai tieosuuksia. Pienten liikennemäärien ja alhaisten nopeuksien johdosta nämä eivät muodosta onnettomuuskeskittymiä eikä niiden järjestelmällinen parantaminen nykyisellä tierahoituksella ole mahdollista. Savo-Karjalan tiepiirin toiminta- ja taloussuunnitelma 2003 - 2007 ei sisällä Pielavedellä muita parantamiskohteita kuin kirkonkylän Puistotien.

Tässä suunnitelmassa on pyritty löytämään toimenpiteet pahimpiin ongelmakartoituksessa esiin tulleiden ongelmakohtiin. Maastotyön yhteydessä on käyty läpi kaikki koulujen kohdat ja tarkistettu tiepiirin koulujen liikenneturvallisuusselvityksessä esitetyt toimenpiteet. Toteuttamisen mahdollistamiseksi esitykset on pyritty suhteuttamaan rahoitusmahdollisuuksiin.

Ongelmakartoituksessa hankalaksi todettuun pitkän mäen alla sijaitsevaan Vaaraslahden liittymään maantielle 561 esitetään väistötilan ja tievalaistuksen rakentamista. Laukkalan suunnasta (kuvassa vasemmalta) on tarpeen tasauksen nostaminen ja liittymänäkemien parantaminen vesakkoa raivaamalla. Lisäksi maantielle 561 tulisi asettaa vaarallisen liittymän ennakkomerkit.

Pieniä parannuksia on esitetty mm. maantiellä 5641 (Katajamäentie) Venetmäen paikallistien 16137 ja Kaunisharjun yksityistien liittymissä. Sammalisenlahdessa Kiuruvedentien ja Iisalmentien (mt 561/mt 563) liittymään tulevaa Pankkoniemen yksityistietä esitetään siirrettäväksi kirkonkylän suuntaan (X-liittymän jakaminen kahdeksi T-liittymäksi).

Koulujen kohtien ja koulureittien turvallisuutta esitetään parannettavaksi tievalaistuksella Heinämäen ja Jylhän koulujen lähitienoille. Jylhän koulun liittymään esitetään lisäksi väistötilaa ja kouluvuoden aikaista 60 km/h -nopeusrajoitusta.

5.3 Liikenteenohjaus

Liikenteenohjaustoimenpiteet kirkonkylässä käyvät ilmi kuvasta 5-3 ja muualla kunnassa kuvasta 5-2.

Kirkonkylään on muutama vuosi sitten asetettu 40 km/h -aluerajoitus, mutta tällöin ei tehty muita nopeuksien alentamista tukevia toimenpiteitä. Laurinpu-
rontiellä on yläasteen koululaisliikenteen vuoksi 30 km/h -aluerajoitus.

Puistotien molemmissa päissä esitetään 40 km/h -aluerajoituksen alkamista siirrettäväksi muutama sata metriä keskustan suuntaan. Muutoksella pyritään tehostamaan 40 km/h -rajoituksen tehoa saavuttaessa keskusta-
alueelle. Nykyisellään liikenneympäristö ei tue 40 km/h -rajoituksia, koska tie on suora ja leveä sekä maankäyttö ja liittymät ovat vähäisiä. Puistotien pohjoispäähän esitetään 60 km/h -rajoitusta nykyisen yleisrajoituksen 80 km/h sijaan.

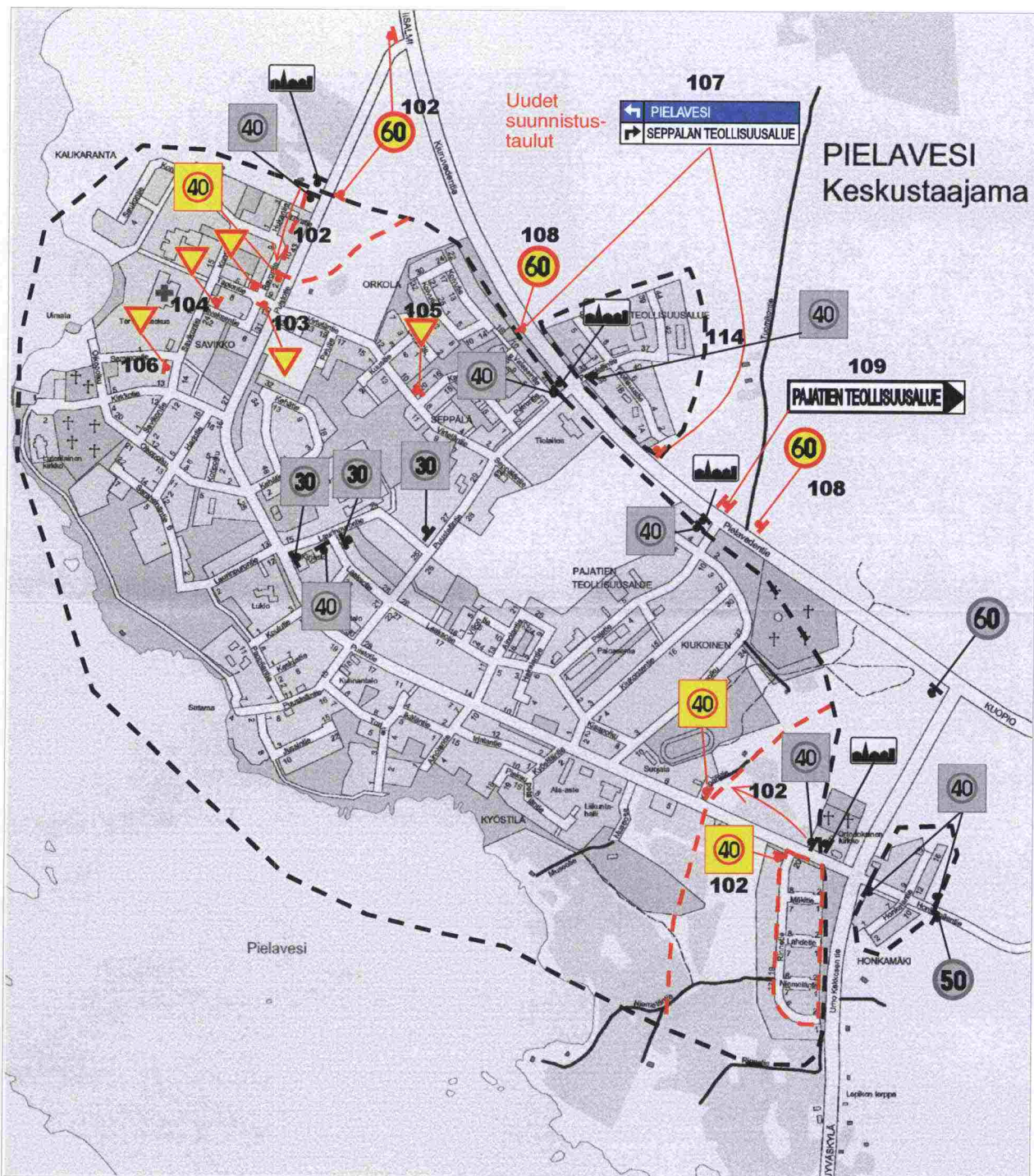
Puistotien pohjoispäässä voidaan 40 km/h -aluerajoituksen alkua (kuvassa) siirtää pari sataa metriä lähemmäs keskustaa asutuksen alkuun.

Kirkonkylän ohikulkutielle (mt 561) esitetään Puustellintien ja Pajatien liittymät kattavaa 60 km/h -nopeusrajoitusta. Puustellintien liittymään esitetään lisättäväksi ennakkosuunnistustaulut (B-tyyppi) ja huomaamattomaan Pajatien liittymään valkopohjainen viitta "Pajatien teollisuusalue".

Tiejaksolla Savikontie - Tapiontie esitetään liittyville teille kärkikolmioita. Karjalantielle esitetään kärkikolmiota Virteläntien liittymään huonojen näkemien vuoksi.

Kirkonkylän ulkopuolella ei edellä todetun Jylhän koulun lähialueen 60 km/h -nopeusrajoituksen lisäksi esitetä muita uusia nopeusrajoituksia. Pyhäsalmentielle (mt 560) Saarelan liittymään (mt 5613) ja kaupan vuoksi asetettua 60 km/h -nopeusrajoitusta esitetään lyhennettäväksi pohjoissuunnasta useita satoja metrejä, jotta rajoitus tehoaisi paremmin varsinaisessa kohteessa. Säviän 30 km/h -aluerajoitusmerkit on tarpeen muuttaa asianmukaisiksi.

Liikenteen ohjaustoimenpiteet kirkonkylässä

Nykytila

Taajamarajoitus

- Aluerajoitus

Muut rajoitukset

Muutokset

Uusi kärkikolmio

Uusi nopeusrajoitus

Nopeusrajoitusalueen muutos

5.4 Muut toimenpiteet

Kunnossapito

Kunnossapidon osalta merkittävimmät toimenpiteet ovat lumenauraus, liukkaudentorjunta ja aurasvallien poisto liittymien näkemäalueilta.

Ongelmakartoituksessa ei Pielaveden osalta ole tullut esiin paljoakaan kunnossapitoa koskevaa palautetta.

Näkemäraivaukset

Kasvillisuuden muodostamien näkemäesteiden raivaus on tarpeen useissa liittymissä niin kirkonkylässä kuin muualla kunnassa.

Yleisille teille tultaessa yksityistien suunnasta tulisi vähintään 10 metrin etäisyydellä päätien reunasta nähdä 130 - 270 metrin päähän päätien nopeatasosta riippuen. Poikkeuksellisesti kohtuuttomien kustannusten välttämiseksi tontti- ja maatalousliittymissä näkemäalueen etäisyys voi olla 6 metriä päätien reunasta. Vastuu näkemäalueen kunnossapidosta kuuluu yksityistien pitäjälle tai tontinomistajalle.

Katujen osalta näkemävaatimukset määräytyvät asemakaavan perusteella, mutta pääkatujen liittymissä tulisi noudattaa yleisiä teitä vastaavia näkemävaatimuksia. Vastuu kasvillisuuden ja muiden näkemäesteiden poistamisesta on tontinomistajalla. Valvonta ja toimenpidekehotusten antaminen kuuluvat tienpitäjälle.

Hirvionnettomuudet

Pielavedellä neljännes poliisin tietoon tulevista onnettomuuksista on eläinonnettomuuksia, valtaosaltaan hirvionnettomuuksia. Onnettomuudet keskittyvät kantatielle 77 ja muutamalle seututielle.

Hirvionnettomuuksien torjunta vaatii eri tahojen yhteistyötä. Seuraavassa on arvioitu erilaisten torjuntakeinojen toteuttamista Pielavedellä.

- **Hirvikannan vähentäminen** on tehokas keino hirvionnettomuuksien ehkäisyssä. Kaatolupia tulisi suunnata onnettomuuskeskittymien lähitienoille, erityisesti kantatien 77 suuntaan. Pielavedellä lienee jo näin toimittu. Vastuutahona on Pielaveden riistanhoitoyhdistys.
- **Riista-aita** on tehokas erityisesti moottoriteillä. Muualla aidan epäyhtenäisyys liittymien vuoksi on ongelma. Kalliin hinnan vuoksi riista-aita ei voi olla ensisijainen hirvionnettomuuksien torjuntatapa kantatiellä 77.
- **Hirvivaroitukset** ovat yleinen tapa pyrkiä torjumaan onnettomuuksia. Ongelmana on, että merkit vaikuttavat varsin vähän autojen nopeuksiin. Vaikutusta voitaisiin tehostaa nopeussuositusten tai -rajoitusten avulla pahimpien onnettomuuskeskittymien kohdalla. Koska hirvien ajanmittaan muuttuvat kulkureitit ovat varsin tarkkaan maanomistajien ja metsästäjien tiedossa, merkkien sijoittelu ja määrä pitäisi määrävälein tarkistaa tiepiirin ja riistanhoitoyhdistyksen yhteistyönä (täsmävaroitukset). Lyhyillä varoitusalueilla parannetaan tehoa autoilijoiden suuntaan.

- **Tienvarsivesakoiden raivaus** parantaa autoilijoiden mahdollisuutta havaita hirvet. Valtatiellä 5 toteutettua tiepiirin, ympäristökeskuksen, TE-keskuksen, riistapiirin ja maanomistajien yhteistyönä tehtyä tienvarsi-raivausta tulisi laajentaa mm. kantatielle 77 Pielavedelle.
- **Hirvien houkuttelu kauemmas tienvarrelta** suolaisten nuolukivien, ruokintapaikkojen ja riistapeltojen avulla on toiminut mm. valtatiellä 23 Lepävirralla. Ruokintapaikkoja ei tule sijoittaa teiden läheisyyteen. Niiden sijoittaminen kauemmas houkuttelee hirvet pois tienvarsilta. Metsästettäessä ei ajoa saa suunnata yleisten teiden suuntaan. Päävastuu on paikallisella riistanhoitoyhdistyksellä ja metsästysseuroilla.

Muina torjuntakeinoina on kokeiltu mm. kemiallisia karkotteita, kuten keino-tekoista sudenvirtsaa, hirvipeilejä ja hirvipillejä. Nämä ovat osoittautuneet tehottomiksi, koska hirvet tottuvat niihin.

5.5 Toteuttamisohjelma

Toimenpiteistä koottu toteuttamisohjelma on liitteenä 1. Yhteenveto ohjelmasta on taulukossa 5-1.

Ohjelmaa laadittaessa on otettu huomioon Pielaveden kunnan ja Savo-Karjalan tiepiirin rahoitusmahdollisuudet, hankkeiden kiireellisyys, toteuttamismahdollisuudet ja -kustannukset sekä aikaisemmat ajoituskaavailut.

Toimenpiteet on ryhmitelty kolmeen kiireellisyysluokkaan, joiden toteuttaminen vie 3 - 4 vuotta kukin rahoitusmahdollisuuksista riippuen. Siten kiireellisyysluokkien ohjeelliset ajoitukset ovat

- kiireellisyysluokka I vuosina 2003 - 2006
- kiireellisyysluokka II vuosina 2007 - 2010
- kiireellisyysluokka III vuoden 2010 jälkeen.

Taulukko 5-1. Yhteenveto toteuttamisohjelmasta.

Toimenpideryhmä	Kustannukset (1000 €)				Onn. vähenemä (hvjo/v)
	Kiireellisyysluokka				
	I	II	III	Yht.	
Rakenteelliset toimenpiteet					
- kirkonkylä	1 331	640	170	2 141	0,335
- muu kunta	-	240	220	460	0,042
Liikenteenohjaustoimenpiteet					
- kirkonkylä	12	-	-	12	0,014
- muu kunta	3	-	-	3	0,006
Yhteensä	1 346	880	390	2 616	0,397

Toteuttamisohjelmaan sisältyvien hankkeiden kustannukset ovat yhteensä 2,6 milj. €. Kirkonkylän hankkeiden osuus on 2,1 milj. € (82 %) ja muun kunnan osuus 0,5 milj. € (18 %). Ensimmäiseen kiireellisyysluokkaan sijoittuvan Puistotien keskustaosuuden parantamishankkeen kustannusarvio on 0,8 milj. €, mikä yksistään on jo 32 % koko toteuttamisohjelmasta.

Puistotien keskustahankkeen sijoittuminen kiireellisyysluokkaan I vaikuttaa siihen, että ohjelman paino on lähivuosilla. Kirkonkylän ulkopuolisia hankkeita ei ole voitu sijoittaa ensimmäisille vuosille lukuun ottamatta liikenteenohjaustoimenpiteitä, jotka kaikki on halpoina esitetty toteutettaviksi kiireellisyysluokassa I.

Toteuttamisvastuun mukaan hankkeet jakautuvat siten, että tiepiirin ja kunnan yhdessä toteutettavien hankkeiden kustannukset ovat 0,9 milj. € (35 %), tiepiirin vastuulla olevat hankkeet yhteensä 0,6 milj. € (24 %) ja kunnan vastuulla olevat hankkeet yhteensä 1,1 milj. € (41 %). Osa hankkeista edellyttää yksityisten kiinteistöjen tai yksityistiekuntien osallistumista.

5.6 Toimenpiteiden vaikutukset

Esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän 0,40 henkilövahinkoon johtavaa onnettomuutta vuodessa. Tämä merkitsee 6 % vähennystä viime vuosien 6,2 henkilövahinko-onnettomuuteen/vuosi. Suhteellisen pieni onnettomuuksien vähenemä on osoituksena siitä, että tehokkaimmat liikenneympäristöön kohdistuvat toimenpiteet on jo tehty, jolloin tätä kautta on ennistä vaikeampaa parantaa turvallisuutta.

Ohjelman onnettomuustehokkuutta kuvaa, että yhden henkilövahinko-onnettomuuden/vuosi vähentäminen maksaa keskimäärin 6,6 milj. €.

Toimenpiteiden avulla saatavaksi kansantaloudelliseksi onnettomuuskustannusten säästöksi arvioidaan n. 154 000 €/vuosi (yksikköhintana 387 000 €/henkilövahinko-onnettomuus).

6 LIIKENNEKASVATUS, -VALVONTA JA -TIEDOTUS

6.1 Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriön Pielaveden kunnalle myöntämän ns. kuntakannustinrahan yhtenä ehtona oli, että kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelman tulee sisältää myös liikennekasvatus, -valistus ja -tiedotusosa (KVT-suunnitelma). Se on hallintokunnissa tehtävän liikenneturvallisuuksuustyön suunnitelma, joka lähtee kunnan omista liikenneturvallisuuksustarpeista ja erityispiirteistä.

KVT-suunnitelman tarkoitus on

- löytää menetelmiä, joiden avulla liikenneturvallisuus saadaan osaksi jokaisen kuntalaisen, viranomaisen ja luottamushenkilön arkea
- organisoida hallintokunnissa kasvatuksen, valistuksen ja tiedotuksen keinoin tehtävä liikenneturvallisuuksuustyö tavoitteelliseksi ja kaikki ikäluokat ja tienkäyttäjryhmät kattavaksi sekä
- sitouttaa eri toimijat ja yhteistyötahot liikenneturvallisuuksujatteluun.

Suunnitelman tarkoitus on myös antaa kokonaiskuva kunnan liikenneturvallisuuksuustyöstä ja toimia sen apuvälineenä.

Perinteisesti KVT-suunnitelmalla tarkoitetaan liikenneturvallisuuksuden Kasvatus-, Valistus- ja Tiedotussuunnitelmaa. KVT-työryhmässä kuitenkin päätettiin, että Pielaveden KVT-suunnitelma on liikenneturvallisuuksuden Kasvatus/valistus- (K), Valvonta/seuranta- (V) ja Tiedotussuunnitelma (T). Näin siksi, että kasvatuksen ja valistuksen raja on häälyvä ja että seuranta valvonnan ohella lisää valvontavastuullisten joukkoa. Lisäksi tutkimuksin on voitu osoittaa, että kasvatus ja tiedotus yhdessä valvonnan/seurannan kanssa on tehokkaampaa kuin nämä toimenpiteet erillisinä.

6.2 KVT-suunnitelman tavoitteet

Liikenneturvallisuuksuustyössä liikennekasvatuksen, -valistuksen ja -tiedotuksen menetelmin pyritään muuttamaan tienkäyttäjien liikennekäyttäytymistä turvallisemmaksi. Tämä tapahtuu jakamalla oikeaa tietoa oikeaan aikaan, harjoittelemalla tarvittavia liikennetaitoja ja korostamalla tienkäyttäjien omakoh- taisen vastuun merkitystä turvallisen liikkumisen avaintekijänä. Kasvatuksen, valistuksen ja tiedotuksen keinon tienkäyttäjille halutaan herättää tietoisuus liikenteen riskeistä ja halu vähentää niitä omalla ja toisten kohdalla.

Kunnan KVT-suunnitelman yleisiä tavoitteita ovat

- luoda perusta suunnitelmalliselle ja jatkuvalle, eri ikäryhmien tarpeet huomioon ottavalle liikennekasvatus, -valistus ja -tiedotustystölle
- saada kukin hallinnonala ja yhteistyötaho osaltaan toteuttamaan liikenneturvallisuuksutavoitteiden suuntaista toimintaa
- toimia liikenneturvallisuuksuustyön työvälineenä
- kohottaa liikenneturvallisuuksuden (liikenneturvallisuuksuustyön) arvostusta, jäsentää eri hallintokuntien vastuualueita sekä korostaa yhteistyön merkitystä
- lujittaa kunnan henkilöstön ja yhteistyötahojen sitoutumista liikenneturvallisuuksuustyöhön

- vahvistaa ja tukea jo perinteisesti liikenneturvallisuustyötä tekevien hallinnonalojen toimintaa ja vastuuttaa uusia hallinnonaloja mukaan
- kehittää tienkäyttäjien liikennekäyttäytymistä turvallisemmaksi
- lisätä turvalaitteiden käyttöä
- parantaa tienkäyttäjien kykyä tunnistaa liikenteen riskejä ja halua välttää niitä.

Työn kuluessa Pielaveden KVT-suunnitelman tavoitteiksi täsmentyivät:

- Perustan luominen suunnitelmalliselle ja jatkuvalla, eri ikäryhmien tarpeet huomioon ottavalle liikennekasvatus- ja tiedotustyölle ja niitä tukevalle valvonnalle/seurannalle.
- Perinteisesti liikenneturvallisuustyötä tekevien hallinnonalojen toiminnan tukeminen ja vahvistaminen sekä muidenkin hallinnonalojen vastuuttaminen liikenneturvallisuustyöhön.
- Tienkäyttäjien liikennekäyttäytymisen turvallisuuden lisääminen.

6.3 KVT-suunnitelma vuosille 2003 - 2005

KVT-työryhmän kokouksessa 23.8.2002 muodostettiin 6 alatyöryhmää tekemään omalle hallinnonalalleen liikennekasvatus, -valvonta/seuranta ja -tiedotussuunnitelma vuosille 2003-2005. Työryhmät olivat

- alle kouluikäisten
- kouluikäisten
- nuorten
- aikuisten
- ikäihmisten ja
- alkutuotanto/maaseutuväestön

liikenneturvallisuuden suunnitteluryhmät. Ryhmien kokoonpanot käyvät ilmi liitteestä 2 olevien osasuunnitelmista.

Työskentely tapahtui tiimityönä, ja konsultti kävi kussakin ryhmässä työskentelyn käynnistämisvaiheessa. Työryhmät toimittivat omat suunnitelmansa konsultille, joka työsti ne taulukkomuotoon. Suunnitelmaluonnoksia käsiteltiin KVT-työryhmän kokouksessa 11.11.2002.

6.3.1 Alle kouluikäiset

Alle kouluikäisten suunnitelma muodostuu neuvolan, perhepäivähoidon ja päiväkodin suunnitelmasta. Tämän ikäryhmän liikenneturvallisuusriskejä ovat lasten kuljettaminen autossa ilman turvalaitteita, heijastimen ja kypärän käyttämättömyys ja kevyen liikenteen sääntöjen heikko tuntemus. Kasvatuksessa ja valvonnassa/seurannassa korostuu vanhempien vastuu ja päivähoidon ja vanhempien välinen yhteistyö. Paikallisiin tiedotusvälineisiin kohdistuu odotuksia tiedon levittäjinä.

Suunnitelma on liitteessä 2.1.

6.3.2 Kouluikäiset

Kouluikäisiä koskevassa suunnitelmassa on osio opettajien ja koululaisautonkuljettajien täydennyskoulutustarpeita ajatellen ja osiot kutakin vuosiluokkaa varten. Ensimmäisellä luokalla keskitytään koulumatkan turvallisuuteen ja jalankulkijan ongelmakohtien ratkaisuun.

Toisella luokalla suoritetaan pyöräkortti, mikä antaa oikeuden kulkea koulumatka pyörällä.

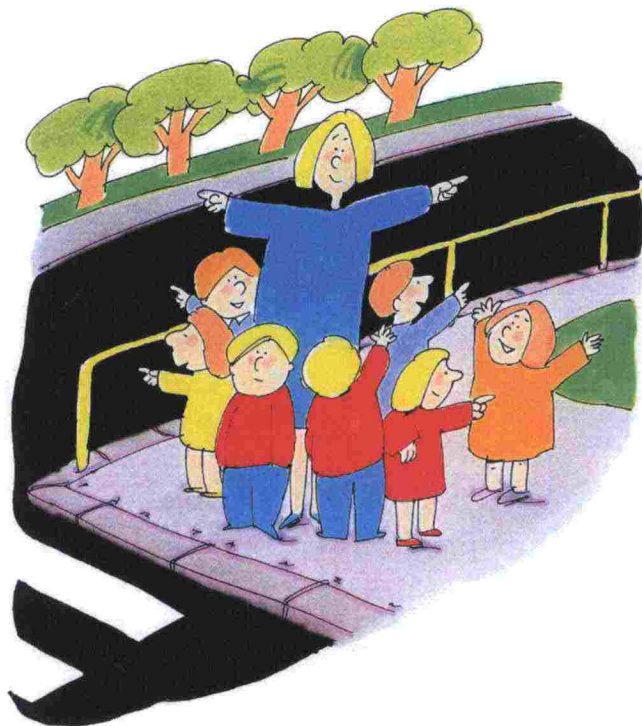
3. - 4. luokilla kerrataan jalankulkijan säännöt, mutta pääpaino on pyöräilyn turvallisuudessa. Mukaan tulevat myös moottorikelkkailun, mönkijällä liikkumisen ja veneilyn turvallisuuden perusteet.

5. - 6. luokilla tavoitteena on pyörän turvavarusteiden, liikenteen pelisääntöjen ja pyörän kunnossapidon turvallisuusmerkityksen ymmärtäminen.

7. luokalla uutena asiana ovat vesiliikenteen säännöt ja julkisilla kulkuneuvoilla liikkuminen sekä vahingonteon seuraamukset.

8. - 9. luokilla perehdytään maastoliikennesääntöihin ja toimintaan onnettomuuspaikalla.

Suunnitelma on liitteenä 2.2.

6.3.3 Nuoret

Nuorten liikennekasvatusta suunnitellut työryhmä teki kyselyn lukiolaisten keskuudessa. Lukiolaiset eivät esittäneet mitään kasvatuksen tai tiedotuksen toimenpiteitä omalle ikäryhmälleen. Liikenneturvallisuuden ongelmista nousi esille kortteliralli ja kaahaaminen sekä kannanotot 40 km/h -nopeusrajoituksen puolesta ja vastaan. Myös suunniteltu kiertoliittymä jakoi lukiolaisten mielipiteet kahtia.

Nuoria koskevat liikennekasvatus, -valvonta/seuranta ja tiedotustoimenpiteet sisältyvät aikuisten osioon ja kouluikäisten lukion kursseja käsittelevään osioon. Jälkimmäinen on konsultin ehdotus liikennekasvatuksen integroimiseksi muutamien lukion kurssien yhteyteen.

6.3.4 Nuoret ja aikuiset

Aikuisväestön liikenneturvallisuutta käsitellyt työryhmä pitää sekä aikuisten että nuorten liikenneturvallisuusriskinä tilannenopeuksia, välimatkaa edellä ajavaan, erityisolosuhteissa ajamista, moottoripyöräilyä, moottorikelkkailua ja veneilyä. Koulutuksena esitetään Ennakoivan Ajon Kurssia moottoriajoneuvojen kuljettajille sekä saaristo- ja rannikkolaivurikursseja veneilijöille. Paikallisille tiedotusvälineille annetaan juttuvinkkejä.

Suunnitelma on liitteenä 2.3.

6.3.5 Ikäihmiset

Ikäihmisten turvallisuutta pohtinut työryhmä kiinnittää huomiota pihojen ja teiden liukkauden torjuntaan, ikäihmisten liikkumistapoihin kevyen liikenteen väylillä ja apuvälineiden käyttöön, ajokunnon säilymiseen sekä turvalaitteiden käytön merkitykseen. Lisäksi muiden tienkäyttäjien tulisi huomioida positiivisesti iäkäs liikkuja. Toimenpiteistä korostuu iäkkäiden itsensä ja heidän omaistensa sekä kotipalvelu- kuljetus- ja hoitohenkilöstön informoiminen. Paikallisten tiedotusvälineiden toivotaan vahvistavan tiedon perillemenoaa.

Suunnitelma on liitteenä 2.4.

6.3.6 Kuntalaiset

Ongelmat ja toimenpiteet, jotka eivät kosketa erikoisesti jotain tiettyä ikäryhmää on koottu "Kuntalaiset" -taulukkoon. Tällaisia ongelmia ovat kaahailu, ohitustiellä lenkkeily ja rakennettavassa kiertoliittymässä ajaminen. Toimenpiteinä esitetään koulutus- ja havaintotilaisuuksien järjestämistä sekä poliisivalvontaa. Paikallisilta tiedotusvälineiltä toivotaan aiheiden käsittelyä.

Suunnitelma on liitteenä 2.5.

6.3.7 Alkutuotanto/maaseutu

Koska Pielavesi on voimakkaasti alkutuotantokunta, on perusteltua tarkastella liikenneturvallisuutta erikseen alkutuotannon ja maaseudun näkökulmasta.

Esitetyistä ongelmista osa on korjattavissa teknisin keinoin, osa vaatii koulutusta ja tiedotusta. Myös viranomaisvalvontaa ja työolosuhteiden kehittämistä sekä opastusta tarvitaan. Oma luku sinänsä on maaseudun väestön laajamittainen tavoittaminen tiedotuksen ja koulutuksen piiriin. Tässä korostuu paikallisten tiedotusvälineiden ja kylätoimikuntien merkitys.

Suunnitelma on liitteenä 2.6.

6.3.8 Vuositeemat

Vuoden 2003 liikennekasvatuksen, -valvonnan/seurannan ja -tiedotuksen konkreettinen **vuositeema on turvalaitteet**. Teema on myös Liikenneturvan vuositeema. Näin voidaan hyödyntää valtakunnallista ja alueellista "sateenvarjotiedotusta" ja aineistoa. Tavoitteena on turvalaitteiden käytön lisääminen kaikissa ikä- ja tienkäyttäjäröyhmissä.

Vuoden 2004 teema on ikäihminen liikenteessä. Tavoitteena on lisätä ikäihmisten liikkumisen turvallisuutta ja auttaa muita ymmärtämään ikäihmisen liikkumisen erityispiirteitä.

Vuoden 2005 teema on lapsi liikenteessä. Tavoitteena on korostaa oikean tilannenopeuden merkitystä koulujen sekä päiväkotien läheisyydessä ja yleensäkin siellä missä lapsia liikkuu, painottaa oikeita ajo- ja kuljetustapoja lapsia kuljetettaessa ja kehittää uusia lähestymistapoja opetettaessa lasta siirtymään suojellusta kulkijasta itsenäiseksi tienkäyttäjäksi.

6.4 Liikenteen valvonta

Vuonna 2002 valmistuneen poliisin liikenneturvallisuusstrategian mukaan valvonnan painopisteitä ovat

- nopeusvalvonta
- päihteiden käytön valvonta liikenteessä
- turvalaitteiden käytön valvonta sekä
- riskikuljettajat.

Strategiassa todetaan, että ”valvonnan suuntaamiseksi oikein tulee toiminnan perustua sekä valtakunnallisiin että paikallisiin onnettomuustietoihin ja liikennekäyttäytymisen seurantatietoihin sekä mahdollisuuksien mukaan kansalaisten odotuksiin poliisin liikennevalvonnasta”.

Pielavedellä tehdyssä asukaskyselyssä suurimpina ongelmina nähtiin kortteliralli sekä nuoret kuljettajat. Lisäksi kaikkiaan 26 ongelma-alueesta ylinopeus on neljännellä, alkoholi, lääkkeet ja huumeet seitsemännellä ja autoilijoiden piittaamattomuus kahdeksannella tilalla. Kysyttäessä asukkaiden käsitystä toimenpiteiden tehokkuudesta poliisivalvonta oli neljännellä tilalla kaikkiaan 22 ehdotetusta toimenpiteestä.

Niin asukaskyselyn kuin työn kuluessa tehtyjen haastattelujen perusteella pielavetiset toivovat ja odottavat liikennevalvonnan tehostamista. Taustalla ovat ehkä myös tapahtuneet muutokset poliisiorganisaatiossa, jolloin kansalaiset kokevat poliisin näkyvyyden heikentyneen Pielavedellä.

Työn kuluessa erityisinä valvontakohteina ovat tulleet esille

- nuorison kortteliralli kirkonkylässä
- STOP-merkkien noudattaminen Puustellintien ja ohikulkutien (mt 561) liittymässä sekä kantatiellä 77 Pajuskylän (mt 561 ja mt 5550) ja Urho Kekkosen tien (mt 5572) liittymässä
- 60 km/h -nopeusrajoitusten noudattaminen maantiellä 561 Vaaraslahdessa ja maantiellä 560 Saarelassa.

Ylä-Savon poliisilaitoksen vuoden 2003 tulostavoitteena on tehostaa taajamien nopeusvalvontaa ja erityisesti 40 km/h -rajoitusten valvontaa. Tämä vastaa hyvin pielavetisten valvonnalle kohdistamiin odotuksiin.

7 JATKOTOIMET

Suunnitelman käsittely

Pielaveden kunnanhallitus on käsitellyt ja hyväksynyt liikenneturvallisuussuunnitelman joulukuussa 2002. Suunnitelmaraportin valmistuttua se esitetään vietävän tiedoksi ja jatkotoimia varten asianomaisiin lautakuntiin. Esitetyille toimenpiteille tulisi vuotuisessa talousarviokäsittelyssä varata tarvittava rahoitus ja KVT-suunnitelman toteuttamiselle henkilötyöaika.

Savo-Karjalan tiepiirissä suunnitelma esitetään käsiteltäväksi strategiaryhmässä sekä otettavaksi tiemestarin ja ohjelmointiryhmän apuvälineeksi jatkotoimien suunnittelussa.

Suunnitelmaraportti tulisi jakaa laajalti sidosryhmille sekä tiedottaa heille odotuksista erityisesti KVT-suunnitelman toteuttamisen osalta.

Jatkosuunnitelmat

Osa tässä suunnitelmassa esitetyistä toimenpiteistä, erityisesti liikenteenohjaustoimenpiteet, voidaan toteuttaa suunnitelman esitysten ja toteuttamisohjelman mukaan. Suuresta osasta toimenpiteitä on tarpeen laatia yksityiskohtaiset rakentamissuunnitelmat.

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet, erityisesti kevyen liikenteen väylät, tulee ottaa huomioon kaavavarauksina asemakaavaa muutettaessa. Tämä edellyttää usein riittävän tarkan toteuttamissuunnitelman laatimista.

Suunnitelman toteuttamisen seuranta ja jatkuva liikenneturvallisuustyö

Suunnitelmassa on esitetty eri toimenpiteiden toteuttamisvastuut. Liikenneympäristösuunnitelman osalta päävastuussa ovat tienpitäjät, lähinnä kunnan tekninen toimi ja tiepiiri. KVT-suunnitelman toteuttamisvastuut on esitetty toimenpiteittäin.

Suunnitelman toteutumisen varmistamiseksi esitetään joka toinen vuosi pidettäväksi seurantakokous, jossa ovat mukana edustajat kunnan eri toimialoilta, Savo-Karjalan tiepiiristä sekä poliisista. Ensimmäinen seurantakokous pidetään loppuvuodesta 2003, ja kokoonkutsujana toimii Pielaveden kunnan tekninen lautakunta.

Seurantakokouksessa käsitellään liikenneturvallisuustilanteen kehittymistä mm. onnettomuustilaston perusteella, arvioidaan liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista, sovitaan jatkotoimista yhteisten hankkeiden ja toimenpiteiden osalta sekä kehitetään yhteistyötä niin liikenneympäristön parantamisen kuin liikennekasvatuksen, -valvonnan ja -tiedotuksen osalta.

LÄHDELUETTELO

Liikenneturvallisuussuunnitelma vuosille 2001 - 2005. Liikenne- ja viestintäministeriö. Ohjelmia ja strategioita 2/2000. Helsinki 2000.

Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2000 - 2005. Itä-Suomen lääninhallituksen julkaisuja nro 34. Mikkeli 2000.

Savo-Karjalan tiepiirin liikenneturvallisuusohjelma 2005. Tielaitos, Savo-Karjalan tiepiiri. Kuopio 1999.

Opas kuntien liikenneturvallisuustyöhön. Liikenneministeriö. Tielaitos. Suomen Kuntaliitto. Liikenneturva. Helsinki 1999.

Poliisin liikenneturvallisuusstrategia 2002 - 2005. Sisäasiainministeriö. Poliisiosaston julkaisu 3/2002.

Pielaveden taajamateiden yleissuunnitelma. Savo-Karjalan tiepiiri 1996.

Pielaveden henkilölogistiikkaselvitys. Pielaveden kunta. Itä-Suomen lääninhallitus. 2001.

LIITTEET

1. Liikenneympäristöä koskevat toimenpiteet
2. Kasvatus/valistus, valvonta/seuranta ja tiedotussuunnitelman osasuunnitelmat
  - 2.1 Alle kouluikäiset
  - 2.2 Kouluikäiset
  - 2.3 Nuoret ja aikuiset
  - 2.4 Ikäihmiset
  - 2.5 Kuntalaiset
  - 2.6 Alkutuotanto/maaseutu

LIIKENNEYMPÄRISTÖÄ KOSKEVAT TOIMENPITEET

Merkintöjen selityksiä:

hvjo = henkilövahinkoon johtanut onnettomuus

Vastuutaho: K = Kunta T = Tiepiiri Y = Yksityinen

RAKENTEELLISET TOIMENPITEET

Kirkonkylä

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€ /v)	Vastuutaho	Kiireellisyysluokka
1	Pt 16105, Puistotie välillä Museotie - Laurinpurontie (tiesuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Kiertoliittymä Puustellintien liittymään Korotettuja suojateitä Pysäköintijärjestelyjä Linja-autopysäkin rakentaminen liikuntahallin edustalle 	840	0,214	0,25	T, K	I
4	Pt 16105, Puistotie <ul style="list-style-type: none"> Linja-autopysäkkien rakentaminen Puistotien pohjoispäähän (2 kpl) 	10	0,005	0,50	T	I
5	Mt 5572, Urho Kekkosen tie välillä Honkamäki - kt 77 <ul style="list-style-type: none"> Tievalaistuksen rakentaminen (1,9 km) 	60	0,009	0,15	T	I
7	Mt 561, Kiuruvedentie – Pielavedentie Mt 5572, Urho Kekkosen tie <ul style="list-style-type: none"> Tievalaistuksen täydentäminen mt:lle 561 välillä mt 5572 - Puistotie (1,5 km) Tievalaistuksen täydentäminen mt:lle 5572 välillä mt 561 - Puistotie (0,5 km) 	60	0,008 (0,006) (0,002)	0,13	T	I
8	Irjalantien ja Kyöstiläntien liittymä <ul style="list-style-type: none"> Näkemäesteiden (pensaat) raivaus 	1	–	–	K	I
9	Savikontie (katusuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Kadun rakenteen parantaminen Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Terveyskeskuksen puolelle (0,35 km) 	250	0,021	0,08	K	I
10	Tapiontie (katusuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Kadun rakenteen parantaminen Kevyen liikenteen väylän rakentaminen pohjoispuolelle (0,2 km) 	100	0,012	0,12	K	I
11	Pt 16105, Puistotie Tapiontien ja Virteläntien liittymässä (tiesuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Keskisaarekkeellisen korotetun suojatien rakentaminen liittymän pohjoispuolelle Kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen olemassa olevalta väylältä pohjoisen suunnan linja-autopysäkeille 	10	0,019	1,90	K	I
Kiireellisyysluokka I yhteensä		1 331	0,288	0,22		

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€ /v)	Vastuutaho	Kiireellisyysluokka
2	Mt 5572, Urho Kekkosen tie Puistotien ja Honkamäentien liittymässä (tiesuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Korotettujen keskisaarekkeiden rakentaminen liittymän molemmin puolin Suojatien rakentaminen maantien yli liittymän eteläpuolelle Kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen olemassa olevalta väylältä Ortodoksisen seurakunnan talolle asti Keskisaarekkeellisen suojatien rakentaminen Puistotielle Ortodoksisen kirkon kohdalle 	50	0,014 (0,007) (0,007)	0,28	T, K	II
3	Mt 5572, Urho Kekkosen tie Lepikon torpan kohdalla (tiesuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Keskisaarekkeellisen suojatien rakentaminen 	10	0,002	0,20	T	II
12	Pt 16105, Puistotie Kirkkotien liittymässä (tiesuunnitelman mukaisesti) <ul style="list-style-type: none"> Keskisaarekkeellisen suojatien rakentaminen Puistotielle ja Kirkkotielle 	10	0,006	0,60	K	II
13	Puustellintie, K-Raudan liikennöinti <ul style="list-style-type: none"> Liikkeen ympäri kulkevan väylän rakentaminen läpiajon mahdollistamiseksi (yksisuuntainen) 	40	–	–	K, Y	II
14	Puustellintie välillä Puistotie - Toritie <ul style="list-style-type: none"> Pysäköintijärjestelyjen erottamien ajoradasta Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (0,1 km) 	10	0,000	0,00	Y, K	II
15	Puustellintie välillä Toritie - satama <ul style="list-style-type: none"> Kevyen liikenteen väylän rakentaminen torin puolelle (0,3 km) 	30	0,001	0,03	K	II
16	Virteläntie <ul style="list-style-type: none"> Kevyen liikenteen väylän rakentaminen tien pohjoispuolelle (0,75 km) Virteläntiellä tasauksen nosto Karjalantien liittymän pohjoispuolella 	150	0,002	0,01	K	II
17	Laaksotie välillä Puustellintie - Pajatie <ul style="list-style-type: none"> Tien parantaminen ja päällystäminen Kevyen liikenteen väylän rakentaminen tien eteläpuolelle (0,5 km) 	150	0,001	0,01	K	II
18	Ainolantie välillä Puistotie - Laaksotie <ul style="list-style-type: none"> Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (0,1 km) 	30	0,000	0,0	K	II
19	Honkamäentie <ul style="list-style-type: none"> Tievalaistuksen rakentaminen koko tieosuudelle (1,2 km) 	40	0,001	0,03	K, Y	II

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vä- henemä (hvjo/v)	Tehok- kuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuu- taho	Kiireelli- syys- luokka
20	Linja-autoasema <ul style="list-style-type: none"> Korotettujen lähtölaitureiden rakentami- nen Korotetun jalankulkualueen rakentaminen asemarakennuksen ympärille Laaksotieltä johtavan ajoyhteyden katkai- seminen 	80	–	–	K, Y	II
21	Kevyen liikenteen väylä Virteläntieltä ylä- asteelle <ul style="list-style-type: none"> Olemassa olevan väylän parantaminen (0,2 km) Valaistuksen rakentaminen Virteläntien liittymässä lepotasanteen ra- kentaminen Virteläntielle väylän kohdalle suojatien ja keskisaarekkeen rakentaminen 	40	–	–	K	II
Kiireellisyysluokka II yhteensä		640	0,027	0,04		

6	Mt 5572, Urho Kekkosen tie välillä pudo- tuspalkan liittymä - kt 77 Uiton sillan le- vähdysalue <ul style="list-style-type: none"> Kevyen liikenteen väylän jatkaminen 0,6 km (yleissuunnitelman mukainen ratkaisu) 	60	0,002	0,03	T	III
22	Pt 16105, Puistotie välillä mt 561 - Tapion- tie <ul style="list-style-type: none"> Kevyen liikenteen väylän rakentaminen (0,75 km) 	75	0,015	0,20	K	III
23	Puustellintie välillä Puistotie - Laaksotie <ul style="list-style-type: none"> Korotetun kevyen liikenteen väylän ra- kentaminen Valintatalon puolelle (0,1 km) 	10	0,001	0,10	K	III
24	Laaksotie välillä Laurinpurontie - Puustel- lintie <ul style="list-style-type: none"> Erillisen kevyen liikenteen väylän raken- taminen tien pohjoispuolelle (0,2 km) 	20	0,001	0,05	K	III
25	Oikopolku <ul style="list-style-type: none"> Sivuttaissiirtymien rakentaminen 	5	0,001	0,20	K	III
Kiireellisyysluokka III yhteensä		170	0,020	0,12		

RAKENTEELLISET TOIMENPITEET

Muu kunta

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vä- henemä (hvjo/v)	Tehok- kuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuu- taho	Kiireelli- syys- luokka
26	Mt 561 / mt 5603 Vaaraslahden liittymä <ul style="list-style-type: none"> Tievalaistuksen rakentaminen välille Pohjois-Pielaveden koulu – Laukkalantien liittymä Väistötien rakentaminen Laukkalantien liittymään Laukkalantien suunnasta näkemäesteiden raivaus Varoitusmerkin ”Vaarallinen liittymä” li- sääminen liittymän eteläpuolelle (kiir. lk I) 	50	0,004	0,08	T	II
27	Mt 561, Pielavedentie Honkamäentien ja Laajakummuntien väli- nen osuus <ul style="list-style-type: none"> Kevyen liikenteen väylän rakentaminen tien eteläpuolelle (0,2 km) Honkamäentiellä tasauksen nosto Honkamäentiellä näkemien raivaus 	30	0,000	0,00	T, K, Y	II
28	Mt 561 / Mt 563 ja Pankkoniementien liitty- mä <ul style="list-style-type: none"> Pankkoniementien (Marjoniemen leirikes- kus) liittymän siirto 0,2 km Pielaveden suuntaan 	10	0,004	0,40	T, Y	II
29	Mt 563 / pt 16 115/ pt 16125 liittymäalue (Heinämäen koulun kohta) <ul style="list-style-type: none"> Tievalaistuksen rakentaminen liittymäalu- eelle Liittymäsaarekkeiden rakentaminen pt 16115, Itäjärventielle ja pt 16125, Korp- pisenentielle 	50	0,008 (0,006) (0,002)	0,20	T	II
30	Kt 77, Säviäntien (huoltamo) liittymä <ul style="list-style-type: none"> Kääntymiskaistan rakentaminen oikealle kääntyville Pielavedeltä tultaessa Kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen huoltamon pihasta Keiteleen suunnan pi- kavuoropysäkillä (10 m) 	35	0,002	0,06	T	II
31	Kt 77, Mt 560 Pyhäsalmentien liittymä <ul style="list-style-type: none"> Kääntymiskaistan rakentaminen oikealle kääntyville Pielavedeltä tultaessa 	35	0,002	0,06	T	II
32	Mt 5641 /Pt 16137 Venetmäentien liittymä <ul style="list-style-type: none"> Maantien tasauksen parantaminen 	20	0,000	0,00	T	II
33	Mt 5641, Katajamäentie Kaunisharjuntien liittymä <ul style="list-style-type: none"> Kaunisharjuntiellä näkemäesteiden raiva- us Maantien tasauksen parantaminen 	10	0,000	0,00	T	II
Kiireellisyysluokka II yhteensä		240	0,020	0,08		

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vä- henemä (hvjo/v)	Tehok- kuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuu- taho	Kiireelli- syys- luokka
34	Kt 77, Pajuskylässä välillä Syvänlahdentie - Pielavedentie (mt 561) ▪ Tievalaistuksen rakentaminen (2,5 km)	70	0,013	0,2	T	III
35	Kt 77 / Mt 5572, Urho Kekkosen tien ja pt 16111, Petäjäjärventien liittymät ▪ Kääntymiskaistan rakentaminen vasem- malle kääntyville molemmissa suunnissa (yleissuunnitelman mukaisesti) ▪ STOP –tiemerkinän ja heräteraitojen li- sääminen mt:lle 5572 (kiir. lk I)	100	0,005	0,05	T	III
36	Mt 560 (Pyhäsalmentie) Jylhän koulun koh- ta ▪ Väistötien rakentaminen koulun liittymään ▪ Tievalaistuksen rakentaminen ▪ Kouluvuoden aikaisen 60 km/h -nopeus- rajoituksen asettaminen	20	0,001	0,05	T	III
37	Kt 77 / mt 561 Pajuskylän liittymä ▪ liittymän turvasaarekkeiden rakentaminen	30	0,003	0,10	T	III
Kiireellisyysluokka III yhteensä		220	0,022	0,10		

LIIKENTEENOHJAUSTOIMENPITEET

Kirkonkylä

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustan- nukset (€)	Onn. vä- henemä (hvjo/v)	Tehok- kuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuu- taho	Kiireelli- syys- luokka
101	Lukion piha ▪ Pysäköinnin siirtäminen lukion pihasta kansalaisopiston ja seurakuntakeskuksen väliselle alueelle	10 000	–	–	K	I
102	Pt 16105, Puistotie ▪ 40 km/h aluerajoituksen alkamiskohdan siirtäminen idässä Kumparetien kohdalle (samalla 40 km/h -aluerajoitusmerkin lisääminen Rinnetien alkuun) ▪ 40 km/h -aluerajoituksen alkamiskohdan siirtäminen pohjoisessa ennen Virteläntietä ▪ 60 km/h -nopeusrajoituksen asettaminen Puistotien pohjoispäähän (400 m)	600	–	–	T	I
103	Tapiontien/Revontien/Ilveksentien liittymä ▪ Ilveksentielle ja Revontielle kärkikolmion lisääminen	300	0,001	3,3	K	I
104	Savikontien/Ilveksentien liittymä ▪ Ilveksentielle kärkikolmion lisääminen	150	0,001	6,7	K	I
105	Virteläntien/Karjalantien liittymä ▪ Karjalantielle kärkikolmion lisääminen	150	0,001	6,7	K	I
106	Savikontien/Sammontien liittymä ▪ Sammontielle kärkikolmion lisääminen	150	0,001	6,7	K	I
107	Mt 561 (Kiuruvedentie – Pielavedentie) Puustellintien liittymä ▪ Valkopohjaisten suunnistustaulujen lisääminen maantielle molempiin tulosuuntiin (Pielavesi, Seppälän teollisuusalue)	300	0,001	3,3	T	I
108	Mt 561 (Kiuruvedentie – Pielavedentie) Puustellintien ja Pajatien liittymät ▪ Nopeusrajoituksen 60 km/h asettaminen	300	0,008	26,7	T	I
109	Mt 561 (Kiuruvedentie – Pielavedentie) Pajatien liittymä ▪ Valkopohjaisen viitan "Pajatien teollisuus-alue" lisääminen Pajatien liittymään	150	0,001	6,7	T	I
Yhteensä		12 100	0,014	11,6		

LIIKENTEENOHJAUSTOIMENPITEET

Muu kunta

Nro	Hanke Toimenpiteet	Kustan- nukset (€)	Onn. vä- henemä (hvjo/v)	Tehok- kuus (hvjo/ M€ /v)	Vastuu- taho	Kiireelli- syys- luokka
110	Kt 77 / mt 561 Pajuskylän liittymä ▪ STOP –tiemerkin ja heräteraitojen li- sääminen	1 000	0,001	1,0	T	I
111	Kt 77 / mt 5572, Urho Kekkosen tien liittymä ▪ STOP –tiemerkin ja heräteraitojen li- sääminen	1 000	0,001	1,0	T	I
112	Mt 560 (Pyhäsalmentie) Jylhän koulun koh- ta ▪ Kouluvuoden aikainen 60 km/h -nopeus- rajoitus koulun kohdalle	300	0,003	10,0	T	I
113	Mt 560 (Pyhäsalmentie) Saarelan kaupan kohta ▪ Nopeusrajoituksen 60 km/h lyhentäminen pohjoissuunnasta	150	0,000	0,0	T	I
114	Mt 561 /mt 5603 Laukkalantien liittymä Vaa- raslahdessa ▪ Vaarallinen liittymä -varoituserkki Piela- veden suunnasta tultaessa	300	0,001	3,3	T	I
115	Säviä ▪ Nykyisen 30 km/h -nopeusrajoitusmerkin korvaaminen 30 km/h -aluerajoitusmerkillä Säviäntiellä ▪ 30 km/h aluerajoitus –merkin lisääminen Vanhalle Säviäntielle asutuksen alkamis- kohdalle	300	–	–	K	I
Yhteensä		3 050	0,006	1,97		

Alle kouluikäiset (neuvola, päiväkot, perhepäivähoito)

Työryhmä: Mika Potasev, Pirjo Auvinen, Marja Kostainen

Aihe	Tavoite	Vuosittain toistuvat toimenpiteet			Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
		Koulutus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	
Liikennekasvatus- valmiuksien lisääminen	Päivittää päiväkodin henkilöstön, perhepäivähoidon ja neuvolan henkilökunnan tiedot liikennekasvatusalan uusimmista materiaaleista ja menetelmistä	Työpaikkakoulutukseen sisällytetään aiheita liikenneturvallisuudesta	Sosiaalitoimi	Koulutuksen yhteydessä vierailevan asiantuntijan haastattelu paikallislehdessä	<ul style="list-style-type: none"> • Päiväkodin johtaja • Perhepäivähoidon ohjaaja • Neuvolan terveydenhoitaja • Liikenneturva
Ongelma	Tavoite	Kasvatus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
Lapsia kuljetetaan autossa ilman turvalaitteita	Vanhemmat tuntevat vastuunsa kuljetuksissa	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhempainilloissa asiantuntijat alustavat aiheesta • Henkilökunta muistuttaa turvalaitteiden tärkeydestä 	<ul style="list-style-type: none"> • Poliisi valvonnan yhteydessä kiinnittää huomiota turvalaitteiden käyttöön • Henkilökunta seuraa tilanteen kehitystä 	<ul style="list-style-type: none"> • Paikallislehdessä käsitellään aihetta • Jaetaan "Näin lapsi matkustaa turvallisesti autossa" -esitettä (Liikenneturva) 	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvolan terveydenhoitaja • Päiväkodin johtaja • Perhepäivähoidon ohjaaja • Poliisi • Liikenneturva • Autokoulu • Pelastuslaitos
	Lapset jo pienestä oppivat käyttämään auton turvalaitteita	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat totuttavat lapset turvalaitteisiin • Henkilökunta tukee opetuksessaan käyttöä 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat avustavat ja valvovat autossa turvalaitteiden käyttöä • Henkilökunta seuraa miten lapsia kuljetetaan päivähoitoon 	Paikallislehti julkaisee kuvia turvalaitteiden oikeasta käytöstä ja haastattelee lapsia	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Neuvolan terveydenhoitaja • Päiväkodin johtaja • Perhepäivähoidon ohjaaja • Poliisi • Liikenneturva • Autokoulu • Pelastuslaitos

Ongelma	Tavoite	Kasvatus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	Vastuuhenkilö(t)/ Yhteistyötahot
Lapset eivätkä heidän vanhempansa käytä heijastinta pimeällä kulkiessaan	Heijastimen käytön lisääminen etenkin taajamissa	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhempainiloissa, joissa myös lapset ovat mukana, asiantuntijat demonstroivat käytännössä heijastimen merkitystä jalan- kulkijalle • Varsinkin syksyisin opetustuokioiden aiheena on heijastin • Neuvolassa keskustellaan aiheesta 	Vanhemmat ja henkilökunta huolehtivat siitä, että kaikilla on heijastin ja se on oikein kiinnitetty	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvolassa, perhepäivähoidossa ja päiväkodissa jaetaan vanhemmille "Välkyt erotuvat" -esitettä (Liikenneturva) • Paikallislehti tekee jutun heijastin- demonstraatiosta 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Päiväkodin johtaja • Perhepäivähoidon ohjaaja • Poliisi • Liikenneturva • Autokoulu • LC Pielavesi/ Lepikko
Kypärän käyttö pyö- räillessä vähäistä	Kaikki päivähoidossa ole- vat lapset käyttävät kypä- rää pyöräillessään	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhempain ja lasten yhteisissä tilaisuuksissa asiantuntijat puhuvat ja havainnollistavat kypärän merkitystä • Neuvolassa määrääi- kaistarkastusten yhtey- dessä keskustellaan kypä- rän käytöstä 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoitopaikan ja van- hempien kesken sovi- taan, että kypärää käytetään aina pyöräil- lessä • Vanhemmat ja henki- lökunta seuraavat so- pimuksen toteutumista 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmille jaetaan "Kypärä pelastaa" - esitettä (Liikenneturva) • Paikallislehti esittelee uusia kypärämalleja ja kuvaa niitä lasten käyttämänä 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Päiväkodin johtaja • Perhepäivähoidon ohjaaja • Poliisi • Liikenneturva • Pyöräkauppias
Ei tunneta liikentees- sä liikkumisen perus- sääntöjä eikä liiken- nemerkkejä	Tunnetaan kevyen liiken- teen vaaranpaikat ja niissä turvallisista liikkumistapa	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhempain ja lasten yhteisissä tapahtumissa asiantuntijat opettavat ke- vyen liikenteen väylän oi- keaa käyttöä, kadun ja tien turvallista ylittämistä sekä heijastimen käyttöä • Vanhemmat ja henkilö- kunta kertaavat opeteusta harjoittelemalla käytännön tilanteissa • Kouluun lähtevien kans- sa käydään läpi liikenne- turvallisuusasioita päivä- kodissa ja esikouluissa 	Vanhemmat ja henkilö- kunta tarkkailevat kul- kemista varsinkin lap- sen itsenäisen liikkumi- sen alkuvaiheessa	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmille jaetaan "Jalan ja pyörällä " - esitettä (Liikenneturva) • Paikallislehti käsittelee kadun ylitystilanteen vaaranpaikkoja ja -syytä 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Päiväkodin johtaja • Perhepäivähoidon ohjaaja • Autokoulu • Poliisi • Liikenneturva

Seurakuntien kerhoissa annettu liikennekasvatus

Päivähoitohenkilökunnan koulutus

- Liikenneturva tarjoaa koulutusta

Liikenneturvan aineisto:

- Turvallisesti tien yli -kansio
- Turvallisesti tien yli -tehtävävihko
- Pienen kulkijan taival
- Lasten liikennekirja
- Turvapupun tehtävävihko
- Tavataan liikenteessä - lasten liikennelauluja
- Tavataan liikenteessä - nuotteja lasten liikennelauluista
- Liikennemerkkisarja
- Liikennemerkkit
- Nyt saa mennä -video
- Kulkunen
- Pyöräilykypäriä pienestä pitäen
- Äiti! Isä! Neuvo minua kulkemaan turvallisesti
- Näin lapsi matkustaa turvallisesti autossa

Kouluikäiset

Työryhmä: Markus Huovinen, Pekka Sutinen, Erkki Laitinen, Jouko Moisa, Mika Tukka, Marko Nousiainen

Aihe	Tavoite	Vuosittain toistuvat toimenpiteet			Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
		Koulutus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	
Liikennekasvatus- valmiuksien lisääminen	Päivittää liikennekasvatusta antavien opettajien tiedot uusimmilla tutkimustuloksilla ja opetusmateriaalitiedoilla	Veso-päivillä teemaksi otetaan turvallisuus, jossa osana liikenneturvallisuus	Koulunjohtajat	<ul style="list-style-type: none"> • Kevyen liikenteen turvallisuutta koskeva ilmasjakeluaineisto • Tutustuminen Liikenneturvan verkkosivuihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutuslautakunta • Liikenneturva • Poliisi
	Koulukuljetusta suorittavien kuljettajien oheiskasvattajan roolin korostaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun henkilökunnan, vanhempien ja koululaisautonkuljettajien yhteiset tilaisuudet, joissa asiantuntijaluentoja • Sovitaan yhteiset pelisäännöt 	Koulunjohtajat		<ul style="list-style-type: none"> • Koulutuslautakunta • Kansalaisopisto • Liikenneturva • Poliisi • Taksiyhdistys • Tekninen toimi
Kohderyhmä	Tavoite	Kasvatus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	Vastuutaho(t)/ yhteistyötahot
1. luokka	Jalankulku-sääntöjen ja -tapojen oppiminen: * pysähtyminen ennen tien ylitystä * suojatiellä, ajoradalla ja pyörätiellä kulkeminen * heijastin myös taajamissa * turvalliset leikkipaikat * talvella liikenteessä * matkustajana autossa	<ul style="list-style-type: none"> • Koulumatkaan tutustuminen vanhempien kanssa • Jalankulkusääntöjen opettaminen luokassa ja käytännön harjoittelulla • Poliisin opetusta vahvistava vierailu koulussa 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat 	"Kirje lasten vanhemmille" -lehtinen koteihin (Liikenneturva)	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Liikenneturva • Lähipoliisi • Liikenteen ammattilaiset
2. luokka	Pyöräily-sääntöjen ja -tapojen oppiminen: * jalankulkija ja pyöräilijä liikenteessä * pyörätien ja jalkakäytävän käyttö * kypärän merkitys turvavälineenä	<ul style="list-style-type: none"> • Opetus oppikirjojen ja liikennekansion avulla • Käytännön harjoittelu liikenteessä • Teemapäivät syksyllä ja keväällä • Pyöräilykortti • Vanhempainiltojen teemana liikenneturvallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat 		<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Liikenneturva • Lähipoliisi • Liikenteen ammattilaiset

Kohderyhmä	Tavoite	Kasvatus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	Vastuutaho(t)/ yhteistyötahot
3.-4. luokat	<ul style="list-style-type: none"> • Kerrata jalankulkijan ja pyöräilijän liikennesäännöt • Pyöräilykypärän tärkeys • Polkupyörällä kyyditseminen • Tavarankuljettamisen vaarat • Turvallinen pyörä • Risteysajo ja kaistan vaihtaminen • Oma ja toisten turvallisuus liikenteessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kertaus liikennekäsiohtehtävien ja videoiden avulla • Harjoittelu liikuntatuntien ym. matkojen yhteydessä • Liikenteen tarkkailutehtävät 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat 	Liikenneturvan verkkosivut	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Liikenneturva • Lähipoliisi • Liikenteen ammattilaiset
	Moottorikelkkailun ja mönkijällä liikkumisen vaarojen tunnistaminen	Kerhotoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat 	Esitteet ja julkaisut	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Nilakan maastomoto-ristit • Liikenneturva • Poliisi • 4H -järjestö
	Turvallisen veneilyn perusteiden tietäminen	Opetuskansio ja video opetuksen tukena	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat 	Esitteet ja julkaisut	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Poliisi • Palolaitos • Pursiseura • Järvipelastusseura
5.-6. luokat	Polkupyörän turvavarusteiden merkityksen ymmärtäminen	Opetus oppikirjoihin, julkaisuihin ja videoihin tukeutuen	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat 	Liikenneturvan verkkosivut	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Autokoulu • Liikenneturva • Lähipoliisi • Liikenteen ammattilaiset • Kilpapyöräilijät
	Oikeanpuoleisen liikenteen idea ja pelisäännöt	Harjoittelu käytännössä			
	Pyöräilijän vaaratilanteet	Liikenneteemapäivät			
	<ul style="list-style-type: none"> • Pimeällä liikkuminen • Pyörän kunnossapidon merkitys turvallisuudelle 	Demonstraatiot vanhempain ja oppilaiden yhteisissä illoissa			
	Pyörän kunnossapidon merkitys turvallisuudelle	Koulujen teknisen työnopetuksen yhteydessä			

Kohderyhmä	Tavoite	Kasvatus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	Vastuutaho(t)/ yhteistyötahot
7. luokka	Jalankulkijan ja pyöräilijän sääntöjen ja liikennemerkkien merkityksen ymmärtäminen	<ul style="list-style-type: none"> Opetus oppikirjoihin, liikenne-kansioon ja videoihin tukeutuen Liikenteen tarkkailu- ja analysointitehtävät Integrointi matematiikkaan, kuvaamataitoon, liikuntaan ja musiikkiin 	<ul style="list-style-type: none"> Vanhemmat Opettajat 	Luokkalehden liikenneteema	<ul style="list-style-type: none"> Koulun johtaja Aineopettajat Lähipoliisi Autokoulu Kyläpoliisi Liikenneturva Koululiikuntaliitto
	Julkisilla kulkuneuvoilla liikkuminen ja niissä käyttäytyminen	Poliisin oppitunti aiheena vahingonteko ja sen seuraamukset	<ul style="list-style-type: none"> Vanhemmat Opettajat Poliisi Koululaisautonkuljettajat 	<ul style="list-style-type: none"> Paikallislehti Kaapelitelevisio 	Koulun johtaja
	Vesiliikenne-säännöt ja veden varaan joutuneen pelastaminen	Asiantuntijan vierailu koulussa ja harjoitukset rannalla	<ul style="list-style-type: none"> Vanhemmat Opettajat 	<ul style="list-style-type: none"> Paikallislehti Kaapelitelevisio 	<ul style="list-style-type: none"> Koulun johtaja Nilakan järvipelastus yhdistys Palolaitos
8. luokka	Fysiologisten tekijäin merkityksen ymmärtäminen: * näön, kuulon ja iän merkitys liikenneturvallisudelle * reaktioajan todentaminen ja merkitys * alkoholin vaikutus ajokykyyn	Opetus oppikirjoihin, julkaisuihin ja videoihin tukeutuen	<ul style="list-style-type: none"> Vanhemmat Opettajat 	Liikenneturvan verkkosivut	<ul style="list-style-type: none"> Koulun johtaja Autokoulu Liikenneturva Poliisi
	Mopoilun turvallisuus	Mopokurssi ja mopokortti kerhotoiminnan puitteissa	<ul style="list-style-type: none"> Vanhemmat Opettajat Ajotutkintoviranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> "Pidä pelivaraa mopolla" -kirjasen jakelu (Liikenneturva) Paikallislehti Kaapelitelevisio 	<ul style="list-style-type: none"> Koulun johtaja Autokoulu Lähipoliisi Liikenneturva Nilakan maastomoto-ristit

Kohderyhmä	Tavoite	Kasvatus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	Vastuutaho(t)/ yhteistyötahot
8.-9. luokat	<ul style="list-style-type: none"> • Maastoliikenteen sääntöjen tunteminen • Velvollisuuksien ja oikeuksien tietäminen liikuttaessa moottorikelkalla ja mönkijällä 	<ul style="list-style-type: none"> • Moottorikelkkaan tutustuminen • T-kortin suorittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat • Poliisi • Reittien ylläpitäjät 	<ul style="list-style-type: none"> • "Pidä pelivaraa moottorikelkalla" -kirjasen jakelu (Liikenneturva) • Paikallislehti • Kaapelitelevisio 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Lähipoliisi • Liikenneturva • Nilakan maastomoto-ristit
	Toiminta onnettomuuspaikalla: * lisäonnettomuuksien estäminen * ensiavun hälyttäminen	Vierailu palolaitoksella kuulemassa asiantuntijan opastusta	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat • Opettajat • Pelastushenkilöstö 	Juttu vierailusta paikallislehteen	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun johtaja • Ensiapuhenkilöstö • Palolaitos • Poliisi
7.-9. luokat	Liikenneturvallisuuden teemapäivänä keväällä 2003 katsotaan Kuopion poliisin, Liikenneturvan ym. tahojenvalmistama elokuva nuorten onnettomuuksista				
Lukion kurssit	Integroida liikenneturvallisuusaiheita soveltuvien kurssien yhteyteen	Fysiikan ja matematiikan kursseilla demonstroidaan nopeuden vaikutusta jarrutusmatkaan ja törmäysvoimiin	Oppilaskunta	Paikallislehti kertoo demonstraatiotilanteesta ja haastattelee lukiolaisia	<ul style="list-style-type: none"> • Aineopettajat • Autokoulu • Liikenneturva
		Kuvamataidon kurssilla suunnitellaan uusia liikennemerkkejä, turvallisia liikenneympäristöjä yms.	Oppilaskunta	Liikenneturvan verkkosivut	<ul style="list-style-type: none"> • Aineopettaja • Liikenneturva • Tiehallinto • Tekninen toimi
		Äidinkielen kurssilla valmistetaan esitelmä, kirjoitetaan pakina tai referoidaan artikkeli liikenneaiheesta	Oppilaskunta	Liikenneturvan verkkosivut	<ul style="list-style-type: none"> • Aineopettaja • Liikenneturvan kirjasto
		Kielten kursseilla käsitellään liikenneaiheisia artikkeleita ko. kielellä	Oppilaskunta	Internet	<ul style="list-style-type: none"> • Aineopettajat • Liikenneturvan kirjasto
		Psykologian kurssilla tutkitaan, miten psykologiaa on sovellettu liikenneturvallisuuteen	Oppilaskunta	<ul style="list-style-type: none"> • Liikenneturvan verkkosivut • Yliopistojen verkkosivut 	<ul style="list-style-type: none"> • Aineopettaja • Liikenneturvan kirjasto

Liikenneturvan aineisto:

- Jalan ja pyörällä -opaspaketti
- Jalan ja pyörällä -kalvosarja
- Jalan ja pyörällä -video
- Turvallisesti tien yli -kansio
- Turvallisesti tien yli -tehtävävihko
- Pyörällä liikenteeseen - tehtäviä ja harjoituksia pyöräkortin suorittajalle
- Omille teille - tietoa ja tehtäviä liikenteestä
- Turvaa lapsen koulutie
- Lasten liikennekirja
- Turvapupun tehtävävihko
- Tavataan liikenteessä - lasten liikennelauluja
- Tavataan liikenteessä - nuotteja lasten liikennelauluista
- Liikennemerkkisarja
- Liikennemerkkit
- Koulukuljetus - Kuljettajan opas
- Koululaiskuljetus - Kurssiaineisto kuljettajien koulutukseen
- Kypärätesti
- Läheltä piti - onneksi oli kypärä -video
- Suojaa pääsi. Käytä kypärää.
- Rullaluistelija liikenteessä
- Väläys pimeässä
- Varustaudu kunnolla
- Riski-Petterin viikonloppu -cd-rom
- Eloonjääneet -video
- Rengas matkalla -video
- Tekemällä opiksi - Nuoret viestivät nuorille
- Maanteiden kuningas -video
- Pidä pelivaraa - mopoilijan opas
- Pidä pelivaraa - mopoilijan kouluttajan opas
- Samalta viivalta
- Tio små moppepojkar
- Kuvauksia onnettomuustapauksista -video
- Kenen ehdoilla ajat? -video

LIIKENNEKASVATUSSUUNNITELMA

Liite 2.3

Nuoret ja aikuiset

Työryhmä: Ensio Pietikäinen, Erkki Hassinen, Keijo Vidgren

Ongelma	Tavoite	Vuosittain toistuvat toimenpiteet			Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
		Koulutus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	
Tilannenopeudet, välimatka edellä ajavaan, pimeällä ajaminen, liukkaalla ajaminen	Turvallisuuden lisääminen etenkin työmatka- ja työhön liittyvässä liikenteessä	Ennakoivan ajon kurssi: * riskien tunnistaminen * pelivaran säilyttäminen * toiminta hätätilanteessa	Työsuojelupäälliköt seuraavat työmatkatapa- turmakehitystä	• "Pidä pelivaraa" -esite • Paikallislehden ja kaapeli-televisio jutut	• Kansalaisopiston rehtori • Autokoulu • Poliisi • Liikenneturva • Yritykset • Järjestöt
Moottoripyöräily	Moottoripyöräilyn turvallisuuden lisääminen	Ennakoivan ajon kurssi	Ajokäyttäytymisen valvonta	Paikallislehti ja kaapeli-televisio	• Pielavaden moottori- kerhon pj. • Kansalaisopiston rehtori • Liikkuvan poliisin mp- poliisi • Liikenneturva • Pielaveden Esso • Iisalmen uusi urheiluliike
Moottorikelkkailu	Moottorikelkkailun turvallisuuden lisääminen maastossa, jäällä ja tien ylityksissä	Vuorovuosi: • 1. Peruskurssi (moottorikelkan rakenne ja liikennesäännöt) • 2. Pidä pelivaraa moottorikelkalla -kurssi	• Poliisivalvonta reiteillä ja taajamassa • Reitin ylläpitäjän suorittama valvonta	• Kurssista juttua paikallislehdessä ja kaapeli-televisiossa • "Pidä pelivaraa" -esitteen jakelu (Liikenneturva)	• Kansalaisopiston rehtori • Nilakan maastomoto- ristit • Poliisi • Liikenneturva • Iisalmen uusi urheiluliike
Veneily	Veneilyn turvallisuuden lisääminen	• Saaristolaivurin kurssi syksyisin • Rannikkolaivurin kurssi keväisin	Vesiliikennevalvonta kesä-tapahtumien yhteydessä	Paikallislehti ja kaapeli-televisio	• Kansalaisopiston rehtori • Pursiseura • Nilakan järvipelastus- seura • Poliisi

Liikenneturvan aineisto:

- Pidä pelivaraa - moottorikelkkailijan opas
- Pidä pelivaraa - moottorikelkkakouluttajan aineisto
- Pidä pelivaraa moottorikelkkailija - kalvosarja ja opettajan opas
- Moottorikelkkailijan käytösetiketti
- Rullaluistelija liikenteessä -video
- Rengas matkalla -video
- Lähettipoika Kalevi -video
- Näytön paikka -video
- Vain kymmenen sekuntia -video
- Peräänajo -video
- Talviajokoulu -videosarja
- Pidä pelivaraa -video
- Virkisty matkalla -video
- Näy pimeässä -video
- Jalan ja pyörällä -video
- Ennakoiva ajaminen raskaalla ajoneuvolla - opetussuunnitelma
- Ennakoiva ajaminen raskaalla ajoneuvolla - piirtoheitinkalvot
- Pidä pelivaraa - ennakoivan ajamisen opas
- Pidä pelivaraa - kalvosarja
- Liikennemerkit
- Kuvauksia onnettomuustapauksista -video
- Kenen ehdoilla ajat? -video
- Pimeällä ajon nukke

Ikäihmiset

Työryhmä: Sakari Miettinen, Kaarina Huovinen, Sirpa Bunda, Satu Pirskanen, Päivi Vartiainen, Pirkko Kainulainen

Ongelma	Tavoite	Vuosittain toistuvat toimenpiteet			Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
		Koulutus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	
Teiden ja pihojen liukaus	Saada kiinteistöjen omistajat huolehtimaan liukkauden torjunnasta kaatumisten ja liukastumisten välttämiseksi	Kunnan järjestämällä koulutuspäivillä muistutetaan kiinteistönomistajia ja tiekuntien edustajia liukkaudentorjunnan velvollisuudesta	Tekninen toimi ja poliisi kiinnittävät asiaan huomiota	<ul style="list-style-type: none"> • Muistutetaan kiinteistönomistajia, tiekuntia ja kiinteistöhuoltoyhtiöitä kirjeitse • Paikallislehti käsittelee aihetta vammautumisen kustannusten ja vastuukysymysten näkökulmasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekninen toimi • Kiinteistönomistajat • Tiekunnat • Ikäihmisten omaiset • Kaupat • Kiinteistöhuoltoyhtiöt • Viranomaiset
	Saada ikäihmiset käyttämään liukuesteitä ja muita apuvälineitä	Ikäihmisten parissa työskentelevät, kauppiat ja omaiset opastavat apuvälineiden käytössä	Omaiset ja kotipalvelun henkilökunta seuraavat käyttöä	Jaetaan apuvälineiden käyttöä opastavaa materiaalia	<ul style="list-style-type: none"> • Omaiset • Vanhustyönjohtaja • Eläkeläisjärjestöt • Seurakunnat
Ikäihmisten huomioiminen liikenteessä	Muut tienkäyttäjät ottavat huomioon ikäihmisten erityispiirteet liikenteessä	lökkään liikkujan näkökulma esiin koulujen ja autokoulun opetusohjelmissa	Ikäihmiset itse	Paikallislehden artikkelit ja kaapelitelevision ohjelma	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajat • Autokoulu • Paikallislehden päätoimittaja • Kaapelitelevision toimitusryhmä • Eläkeläisjärjestöt • Kansalaisopisto • Liikenneturva
Ikäihmisten liikkumista- vat kevyen liikenteen väylillä	Liikkuminen oikein kevyen liikenteen väylillä ja suojateilla	Luentotilaisuuksia kevyen liikenteen säännöistä	Liikennevalvonnan yhteydessä poliisi opastaa	<ul style="list-style-type: none"> • Paikallislehti käsittelee aihetta • Kaapelitelevision ohjelmia kevyen liikenteen säännöistä 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhustyön johtaja • Ikäihmisten kerhojen vetäjät • Liikenneturva • Eläkeläisjärjestöt • Seurakuntien ikäihmisten kerhot • Veteraanijärjestöt • Poliisi

Ongelma	Tavoite	Vuosittain toistuvat toimenpiteet			Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
		Koulutus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	
Ikäihmisten ajokunnon säilyminen	Tukea autoilevien ikäihmisten ajamisen turvallisuutta	Ikäautoilijain kurssi	Kurssin opettaja järjestää vapaaehtoisille ohjaavan ajo-kokeen	Paikallislehdessä kurssia käsittelevän jutun yhteydessä asiantuntijahaastatteluja sairauksien aiheuttamista liikenneonnettomuuksista	<ul style="list-style-type: none"> • Kansalaisopiston rehtori • Vanhustyön johtaja • Terveyskeskuslääkäri • Poliisi • Autokoulu • Liikenneturva • Eläkeläisjärjestöt
Liikkumis-turvallisuutta parantavien apuvälineiden vähäinen käyttö	Saada ikäihmiset käyttämään oikein liikku- mista helpottavia apu- välineitä	<ul style="list-style-type: none"> • Informoidaan iäkkäitä ja heidän omaisiaan apuvälineiden käyttö- mahdollisuuksista • Opastetaan apuväli- neiden käyttöä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kotisairaanhoido • Omaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedotteiden jakelu tk- käyntien yhteydessä • Paikallislehti • Kaapelitelevisio 	<ul style="list-style-type: none"> • Kotipalvelu • Apuvälineiden val- mistajat ja myyjät • Fysioterapia • Liikenneturva
Kypärän vähäinen käyttö mopolla ja polku- pyörällä liikuttaessa	Lisätä kypärän käyttöä kaksipyöräiselle liikutta- essa	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtainen opastus • Tietoiskut kokoontu- misten yhteyteen 	<ul style="list-style-type: none"> • Kotipalvelu, kotisai- raanhoido • Pyöräkauppiaat • Liikenneturvan koulut- tajat 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaetaan "kypärä pe- lastaa" -tietolehtistä (Li- kenneturva) • Artikkeleita kypärän oikeasta käytöstä ja uu- sista malleista 	<ul style="list-style-type: none"> • Kotipalvelu • Vahustyön johtaja • Poliisi • Liikenneturva • Pyöräkauppiaat
Turvavöiden käyttä- mättömyys takseissa	Lisätä ikäihmisten tur- vavyön käyttöä takseis- sa	Tietoiskut taksinkuljetta- jille	Poliisin valvontaiskut	Jaetaan "turvavyö pe- lastaa" -tietolehtistä (Li- kenneturva)	<ul style="list-style-type: none"> • Kotipalvelu • Omaiset • Liikenneturva • Taksiyhdistys
		<ul style="list-style-type: none"> • Tietoiskut iäkkäille ko- koontumisten yhteydes- sä • Henkilökohtainen opastus 	<ul style="list-style-type: none"> • Kotipalvelu • Terveyskeskuksen henkilökunta 	Jaetaan "turvavyö pe- lastaa" -tietolehtistä (Li- kenneturva)	<ul style="list-style-type: none"> • Kotipalvelu • Omaiset • Poliisi • Liikenneturva • Taksiyhdistys

Liikenneturvan aineisto:

- Autoillen kaiken ikää - Ennakoivan ajamisen opas ikääntyville autoilijoille
- Ikänsä ratissa -video
- Ikäautoilijan kuntokurssi - Kouluttajan aineisto
- Ikäkuski - mikä kuski? - Aineisto kouluttajille, toimittajille ja aihetta esitteleville
- Teemana ikäihminen liikenteessä - Kouluttajan aineisto
- Autoilu ikääntyvässä yhteiskunnassa -kongressijulkaisu
- Liikennemerkit
- Jalan ja pyörällä –video
- Ikäpyöräilijä tien päällä
- Jalankulkija liikenteessä -selkoesite jalankulkijoille
- Pyöräilijä liikenteessä -selkoesite pyöräilijöille
- Jalankulkija liikenteessä, Pyöräilijä liikenteessä - selkoesitteisiin liittyvät kalvosarjat ja CD-rom
- Ratissa pitkin ikää -videosarja

Kuntalaiset

Työryhmä: Hannele Katainen, KVT-työryhmä

Ongelma	Tavoite	Vuosittain toistuvat toimenpiteet			Vastuuhenkilö(t)/ yhteistyötahot
		Koulutus	Valvonta/ seuranta	Tiedotus	
Ohitustiellä lenkkeily	Jalankulkijoiden ja pyöräilijäin turvallisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> • Valistetaan ja ohjataan jalankulkijoita lenkkeilemään kävelyteillä • Heijastinnäyttö 		Paikalliset tiedotusvälineet	<ul style="list-style-type: none"> • Tekninen toimi • Autokoulu • Liikenneturva • Leijonat • Poliisi • Tiehallinto • Kylätoimikunnat
Kiertoliittymässä ajaminen ja kulkeminen	Oikean ja turvallisen ajo- ja liikkumistavan oppiminen	Opastus ja koulutustilaisuuden järjestäminen	Poliisi	Paikalliset tiedotusvälineet	<ul style="list-style-type: none"> • Tekninen toimi • Autokoulu • Autoliitto • Liikenneturva • Poliisi
Kortteliralli ja kaahailu	Nopeuden olemuksen ymmärtäminen	Nopeusnäyttö - tilaisuuden järjestäminen	Poliisi	Paikalliset tiedotusvälineet	<ul style="list-style-type: none"> • Tekninen toimi • Autokoulu • Liikenneturva • Poliisi

Liikenneturvan aineistoa:

- Liikenneturvallisuuden käsikirja
- Tieliikenneonnettomuudet
- Liikenneturvan tutkimuksen julkaisut
- Tietolehdet

LIIKENNEKASVATUSSUUNNITELMA

Alkutuotanto/maaseutu

Työryhmä: Jarmo Nykänen, Matti Pietikäinen, Lahja Hakulinen, Pasi Pietikäinen

Kohderyhmät:

- Maatalous- ja metsätalousyrittäjät
- Muut maaseudun yrittäjät
- Maa- ja metsätalouden kuljetuksia harjoittavat yrittäjät
- Maatalouslomittajat
- Maaseudun asukkaat, kesäasukkaat, mökkiläiset

Huomioitavat asiat:

1. Maatalous- ja metsätalousyrittäjät, muut yrittäjät
  - Näkyminen liikenteessä (valot, heijastimet ja suojalaitteet kunnossa)
  - Kuormien kiinnittäminen ja tarpeelliset kuljetusmerkinnät
  - Muun liikenteen huomioiminen → ohitukset, leveät koneet ja kuljetukset
  - Liikkuminen maatilojen pihilla (lapset ja koneet) → pihojen liikennejärjestelyt
  - Maa-aineksen kulkeutuminen koneiden mukana yleisille teille
  - Eläinten kuljettaminen teiden yli
  - Puutavaran kuormaus yleisiltä teiltä käsin
  - Kuljetusten oikea ajoitus, siten että siitä on vähiten haittaa
2. Kuljetuspalveluita tarjoavat/harjoittavat yrittäjät
  - Puutavaran kuormauksessa liikenneturvallisuus paremmin huomioon
  - Työturvallisuus ja pimeä huomioon
  - Muut tienkäyttäjät paremmin huomioon → "laanipaikkojen" ja autojen kääntöpaikkojen suunnittelu
  - Teille aiheutuneet vahingot korjattava
  - Toimitusajankohdat huomioitava → vuodenajat, etukäteissopiminen ja valmistautuminen
3. Maatalouslomittajat
  - Riittävästi aikaa työmatkoihin
  - Maatilojen työkoneisiin perehtyminen ennen yleisillä teillä liikkumista
  - Työturvallisuus
  - Vaadittava tiloilta että koneissa suojat ja turvalaitteet kunnossa
  - Lomittajillekin kerrottava koulutuksissa enemmän siitä kuinka maatilojen eri koneet käyttäytyvät
4. Maaseudun asukkaat
  - Yksityisteiden kunnossapito
  - Liikennettä vaarantavien asioiden ilmoittaminen, merkitseminen
  - Maatalouskoneiden koon ja käyttäytymisen huomioiminen (leveys, pituus, nopeus, kääntymiset)
  - Tienvarsialueiden kunnossapito → vesakonraivaus, näkyvyys → hirvet
  - Moottorikelkkailijat, hiihtäjät, yms. huomioon

Toimenpiteet:

1. Valistus
2. Tiedotus
3. Koulutus
4. Teiden kunnon ylläpito

Kuka vastaa toimenpiteistä ja miten?

- Poliisiviranomainen omissa teemapäivissään ja yleisötilaisuuksissa
- Maataloustuottajat omissa tilaisuuksissaan
- Maatalousyrittäjien koulutukset
- Yrittäjien koulutukset ja tilaisuudet
- Työsuojeluviranomaiset, työterveyshuolto
- Toiminnan suunnittelussa ja rakentamisessa huomioon myös tilakohtainen piha- jaliikenne-suunnittelu
- Kuormauspaikkojen suunnittelu metsänhoitosuunnitelmiin
- Metsäyhtiöt omille työntekijöilleen (ostoasiamiehet, koneurakoijat, autoilijat) liikenneturvalli-suuden huomiointia metsäkauppakohteissa
- Kylätoimikunnat, tiekunnat ja kunnan tiejaosto yksityisteiden asukkaille
- Kuljetusyrittäjille heidän omat kanavansa yhteistyössä maataloustuottajien kanssa.
- Lomittajille annettavissa koulutuksissa kunta ja Mela
- Tiehallinto vastaa risteysalueiden näkyvyydestä ja tienvarsien raivauksista
- Koulut (myös autokoulu) voisivat esittää liikenneturvallisuusteemaan tehtyjä videoesityksiä maatalouskoneiden käyttäytymisestä.

Yhteistyötahoja:

- MTK-Pohjois-Savo ja paikalliset yhdistykset
- Poliisiviranomaiset
- Meijerit
- Puutavarayhtiöt
- Naapurikunnat/maataloushallinto/Lomahallinto
- Neuvontajärjestöt (ProAgria Pohjois-Savon maaseutukeskus, metsäkeskus, ym.)
- Metsänhoitoyhdistys
- Tiehallinto
- Mela
- Maatalousalan oppilaitokset
- Yrittäjäjärjestöt, autoilijat
- Maatalous- ja metsätalousyrittäjät
- Työsuojeluviranomaiset
- Metsästysseurat
- Työvoimahallinto
- Urheiluseurat, erilaiset harrastekerhot
- Liikenneturva
- Paikallislehti
- Kaapelitelevisio

ISBN 951-726-975-7
TIEH 1000057